

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEIO UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΝΕΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ

**«Δημοσιογραφία Δεδομένων: Από τα ανοιχτά δεδομένα στην παραγωγή
ειδήσεων»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μαρία Ιακωβίδη

Αθήνα, 2018

Τριμελής Επιτροπή

Γιάννης Σκαρπέλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Οπτικών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Νικόλαος Μπακουνάκης, Καθηγητής στο Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Σταύρος Καπερώνης, Εργαστήριο Διδακτικό Προσωπικό στο Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Copyright© Μαρία Ιακωβίδη 2018

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ' ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται τοπαρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τους συγγραφείς.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Νέα Μέσα και Δημοσιογραφία», του Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητά μου, κο. Γιάννη Σκαρπέλο για την συμπαράσταση και τη συνεργασία. Η βοήθεια του, οι συμβουλές και οι γνώσεις του βοήθησαν την ομαλή εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου που στήριξε ψυχολογικά όλη αυτή την προσπάθεια.

Περίληψη

Η δημοσιογραφία έχει αλλάξει ριζικά τα τελευταία χρόνια, με νέα εξελιγμένα είδη και πρακτικές να κάνουν καθημερινά αισθητή την παρουσία τους, ένα από αυτά είναι και η δημοσιογραφία δεδομένων. Με τις τεχνολογικές εξελίξεις και ανακαλύψεις να γίνονται όλο και περισσότερο βασικό κομμάτι της και να αποτελούν κύρια προϋπόθεση για να ασκήσει κανείς το επάγγελμα του δημοσιογράφου. Έτσι μέσα από την χρήση και την οπτικοποίηση δεδομένων ο δημοσιογράφος έχει την δυνατότητα να δημιουργήσει ιστορίες αναδεικνύοντας γεγονότα και καταστάσεις που δεν θα ήταν ιδιαίτερα εύκολο να αντιληφθεί κανείς. Οι αριθμοί, τα γεγονότα, τα φαινόμενα και οι πρακτικές της κοινωνίας γίνονται επεξεργάσιμα δεδομένα, που μέσω της οπτικοποίησής τους αναδεικνύουν νέες πτυχές και δίνουν την δυνατότητα στον δημοσιογράφο να αναπτύξει ορθότερα συμπεράσματα.

Γύρω από αυτό το πλαίσιο κινείται και η παρούσα διπλωματική εργασία, η οποία προσπαθεί να εξετάσει τις έννοιες της δημοσιογραφίας δεδομένων, αλλά και των ανοιχτών δεδομένων που αποτελούν βασικό κομμάτι, καθώς και να εξηγήσει τους τρόπους που επιτυγχάνεται μια τέτοια έρευνα. Επίσης, γίνεται μια αναφορά στους τρόπους με τους οποίους μπορούν να αντληθούν και να οπτικοποιηθούν τα δεδομένα αυτά, καθώς και σε γνωστά και επιτυχημένα παραδείγματα της δημοσιογραφίας δεδομένων.

Τέλος, για να εξεταστούν τα όσα αναφέρονται για την δημοσιογραφία δεδομένων και την οπτικοποίηση των δεδομένων, παρουσιάζεται μια πρωτογενής έρευνα σχετικά με τον όγκο εκπρόθεσμων και εμπρόθεσμων τροπολογιών που συναντιούνται στο ελληνικό Κοινοβούλιο τα χρόνια της κρίσης. Ένα πρόβλημα που έχει προκαλέσει αρκετές συζητήσεις τα τελευταία χρόνια. Μέσα από την απεικόνιση των δεδομένων που συλλέχθηκαν, παρουσιάζονται και εξετάζονται τα δεδομένα και εξάγονται συμπεράσματα για το φαινόμενο.

Λέξεις Κλειδιά: Δημοσιογραφία Δεδομένων, Οπτικοποίηση Δεδομένων, Ανοιχτά Δεδομένα, Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα, Εξόρυξη Δεδομένων, Ελληνικό Κοινοβούλιο, Τροπολογίες, Νομοσχέδια

Abstract

Journalism has changed drastically over the years, with new and evolved genres and practices making their presence known everyday; one of those practices is data journalism. With technological advances and discoveries becoming an increasingly important part and a requirement for journalists. In that way, with the use and the visualization of data, the journalist has the ability to create stories (articles) highlighting events and situations that would not be very easily to grasp for some people. Numbers, events, phenomena and practices of society become editable data that through visualization highlight new aspects and give journalists the opportunity to develop more accurate conclusions.

This is the basic subject around this thesis. The attempt to examine the ideas behind data journalism and open data; that make a very important part, as well as explain the ways in which such a research is carried out successfully. There is also a mention to the ways in which this data can be obtained and visualized. Moreover some popular examples of data journalism are presented throughout the thesis.

Finally, in order to examine everything mentioned above, a research about the length of the amendments proposed in the Greek Parliament during the years of the economic crisis is presented. A problem that produced several debates in the past years. Through the data processing that were collected a visualization and some general conclusions about the phenomenon are presented.

Keywords: Data Journalism, Data Mining, Data Visualization, Open Data, Open Government Data, Greek Parliament, Amendments

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	8
Κεφάλαιο 1 Τα ανοιχτά δεδομένα και η δημοσιογραφία δεδομένων.....	11
1.1 Από τα δεδομένα στην δημιουργία ιστοριών.....	11
1.2 Ο κόσμος των ανοιχτών δεδομένων	11
1.3 Κατηγορίες των ανοιχτών δεδομένων	12
1.4 Ακατέργαστα Δεδομένα	14
1.5 Κατάλογοι και Αποθετήρια Δεδομένων	15
1.6 Πηγές άντλησης δεδομένων	15
Κεφάλαιο 2 Δημοσιογραφία Δεδομένων (Data-Journalism)	19
2.1 Σημασία των δεδομένων για την δημοσιογραφία.....	22
2.2 Παραδείγματα Δημοσιογραφίας Δεδομένων.....	23
2.3 Εξόρυξη Δεδομένων (Data mining).....	25
2.4 Γλώσσες Προγραμματισμού	26
2.5 Απεικόνιση Δεδομένων.....	27
2.6 Επεξήγηση των δεδομένων	30
Κεφάλαιο 3 Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα (Open Government Data)	31
3.1 Κυβερνητικά Δεδομένα	31
3.2 Ανοιχτά κυβερνητικά Δεδομένα.....	31
3.3 Η επικράτηση των κυβερνητικών δεδομένων	34
3.4 Αρχές Ανοικτών Κυβερνητικών Δεδομένων.....	34
3.5 Η αξία και τα χαρακτηριστικά των ανοικτών κυβερνητικών δεδομένων.....	37
3.6 Ιστορία των Ανοικτών Κυβερνητικών Δεδομένων	40
3.7 Ευρωπαϊκές οδηγίες για την διάθεση δημόσιων δεδομένων.	42
3.8 Ιστορική αναδρομή των ανοιχτών δεδομένων στην Ελλάδα	43
Κεφάλαιο 4 Οπτικοποίηση Δεδομένων: Κοινοβουλευτικός έλεγχος στα χρόνια της κρίσης – Η περίπτωση των εκπρόθεσμων και εμπρόθεσμων τροπολογιών στο Ελληνικό Κοινοβούλιο.	47
4.1 Η διαδικασία κατάρτισης και ψήφισης ενός νομοσχεδίου.....	47
4.2 Οι τροπολογίες και η κοινοβουλευτική διαδικασία στα χρόνια της κρίσης.	48
4.3 Μεθοδολογία.....	50
4.4 Όταν τα δεδομένα δείχνουν την ιστορία των τροπολογιών	52
4.5 Η σχετικότητα ή μη των τροπολογιών με τα νομοσχέδια που συνοδεύουν	62
4.6 Η καλπάζουσα αύξηση των τροπολογιών	65
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα.....	72
Βιβλιογραφία.....	74
Ελληνόγλωσση.....	74
Ξενόγλωσση.....	76
Διαδίκτυακές Πηγές	78
Παράρτημα Νομοσχεδίων.....	80

Πίνακας Εικόνων – Διαγραμμάτων

Εικόνα 1: Κατηγορίες Ανοιχτών δεδομένων.....σελ.12	σελ.12
Εικόνα 2: Η διαδικασία της δημοσιογραφίας δεδομένων.....σελ.20	σελ.20
Εικόνα 3: Τα είδη των δεδομένων.....σελ.31	σελ.31
Εικόνα 4: Ροές δεδομένων που αναπτύσσονται μεταξύ κυβέρνησης, επιχειρήσεων και πολιτών.....σελ.36	σελ.36
Εικόνα 5: Ο χάρτης του John Snow.....σελ.39	σελ.39
Εικόνα 6: Εκπρόθεσμες τροπολογίες σε σχέση με τα ψηφισθέντα νομοσχέδια..σελ.51	σελ.51
Εικόνα 7: Τροπολογίες σε σχέση με τα νομοσχέδια που ψηφίστηκαν.....σελ.52	σελ.52
Εικόνα 8: Πλήθος τροπολογιών ανά είδος νομοσχεδίου.....σελ.53	σελ.53
Εικόνα 9: Οι τροπολογίες που κατατέθηκαν ανάλογα με το είδος του νομοσχεδίου.....σελ.55	σελ.55
Εικόνα 10: Εκπρόθεσμες τροπολογίες σε επείγοντα νομοσχέδια.....σελ.56	σελ.56
Εικόνα 11: Πλήθος τροπολογιών ανά Υπουργείο.....σελ.57	σελ.57
Εικόνα 12: Η θεματική των τροπολογιών.....σελ.58	σελ.58
Εικόνα 13: Η θεματική των τροπολογιών (2).....σελ.59	σελ.59
Εικόνα 14: Τροπολογίες σε σχέση με την επιτροπή της Βουλής και το είδος του νομοσχεδίου που συναντώνται.....σελ.61	σελ.61
Εικόνα 15: Τροπολογίες σε σχέση με την επιτροπή που καταθέτονται και την θεματική.....σελ.62	σελ.62
Εικόνα 16: Σχετικότητα του θέματος της τροπολογίας με βάση την επιτροπή που επεξεργάζεται το νομοσχέδιο.....σελ.64	σελ.64
Εικόνα 17: Τροπολογίες που κατατίθενται ανά κοινοβουλευτική περίοδο, είδος νομοσχεδίου και υπουργείο.....σελ.65	σελ.65
Εικόνα 18: Εκπρόθεσμες τροπολογίες σε σχέση με τα ψηφισθέντα νομοσχέδια (ΙΕ' περίοδος).....σελ.66	σελ.66
Εικόνα 19: Τροπολογίες ανά επιτροπή, είδος νομοσχεδίου και υπουργείο (ΙΕ' περίοδος).....σελ.67	σελ.67
Εικόνα 20: Εκπρόθεσμες τροπολογίες σε σχέση με τα ψηφισθέντα νομοσχέδια (ΙΣΤ' – ΙΖ' περίοδοι).....σελ.68	σελ.68
Εικόνα 21: Τροπολογίες ανά επιτροπή, είδος νομοσχεδίου και υπουργείο (ΙΣΤ' – ΙΖ' περίοδοι).....σελ.69	σελ.69

Εισαγωγή

Η δημοσιογραφία δεδομένων θεωρείται από πολλούς ως μια νέα πιο εξελιγμένη μορφή δημοσιογραφίας, η οποία καταφέρνει να συνδέσει όλες τις βασικές αρχές της δημοσιογραφικής αφήγησης και έρευνας με τις νέες τεχνολογίες. Ο κλάδος της δημοσιογραφίας δεδομένων έχει αλλάξει ριζικά τον τρόπο άσκησης της δημοσιογραφίας, αφού ο δημοσιογράφος πλέον πέρα από τις δημοσιογραφικές πρακτικές πρέπει να γνωρίζει και να χειρίζεται διάφορα προγράμματα και κάποιες φορές χρειάζεται να γνωρίζει ακόμα και προγραμματισμό.

Η διαδικασία παραγωγής δημοσιογραφίας και ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζονται οι πληροφορίες διαφέρει αρκετά από την παραδοσιακή δημοσιογραφία. Με την τεχνολογία να αποτελεί κύριο κορμό της διαδικασίας, ο δημοσιογράφος καλείται να συλλέξει, να καθαρίσει και να επεξεργαστεί μεγάλους όγκους δεδομένων. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν και την βάση της ιστορίας που θα παρουσιάσει, αφού πάνω σε αυτά στηρίζεται όλη η αφήγηση που δημιουργεί ο δημοσιογράφος.

Με την δημιουργία πινάκων και διαγραμμάτων ο αναγνώστης καταφέρνει να αποκτήσει τα δικά του συμπεράσματα, τα οποία μπορεί να διαφέρουν από αυτά που αναφέρει ο δημοσιογράφος στο κείμενό του. Επίσης με την χρήση ενός πίνακα ο δημοσιογράφος καταφέρνει να κάνει μια ιστορία κατανοητή και ευδιάκριτη ακόμα και σε ένα κοινό που μπορεί να μην είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένο με το θέμα.

Ένα ακόμα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της δημοσιογραφίας δεδομένων είναι ότι μπορεί μια έρευνα, μέσω της απεικόνισης των αποτελεσμάτων να οδηγήσει σε συμπεράσματα που δεν τα είχε φανταστεί κανείς πιθανά. Με αυτό τον τρόπο ακόμα περισσότερος κόσμος έχει πρόσβαση στην πληροφορία, χωρίς απαραίτητα να έχει και τις απαιτούμενες επιστημονικές γνώσεις, για να καταλήξει σε ένα συμπέρασμα. Είναι εξίσου σημαντικό ότι όλη η ιστορία που θα αφηγηθεί ο δημοσιογράφος, μέσα από τα infographics και τους πίνακες που θα παρουσιάσει, προέρχεται από πρωτογενή έρευνα. Συνεπώς φαίνεται και το νέο κίνημα που δημιουργεί η δημοσιογραφία δεδομένων, σε μια περίοδο όπου ο τύπος κατηγορείται για την μη αυθεντικότητά του, αλλά και για το γεγονός ότι ο ένας δημοσιογράφος αντιγράφει τον άλλον.

Η δημοσιογραφία δεδομένων ξεκίνησε να αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς τα τελευταία χρόνια, κυρίως λόγω των ανοιχτών δεδομένων και της διάθεσής τους στο διαδίκτυο. Στο εξωτερικό φαίνεται ότι η ανάλυση δεδομένων για την εξαγωγή ειδήσεων έχει εφαρμοστεί από πολλές και αρκετά μεγάλες επιχειρήσεις μέσω των οποίων οι The New York Times, ο Guardian, το BBC και η Propublica, αντίθετα στην Ελλάδα οι έρευνες δεδομένων τώρα ξεκινούν να εντάσσονται στα μέσα, με τις περισσότερες από αυτές να διεξάγονται από ακαδημαϊκούς ή οργανισμούς. Όπως αναφέρεται από αρκετούς ερευνητές η δημοσιογραφία δεδομένων είναι ένας από τους κλάδους που θα αναπτυχθούν αρκετά τα επόμενα χρόνια και θα ενταχθούν ενεργά στο δυναμικό της αίθουσας σύνταξης.

Στόχος της εν λόγω διπλωματικής εργασίας θα είναι ανάλυση της διαδικασίας και της παραγωγής της δημοσιογραφίας δεδομένων και συνάμα των ανοιχτών δεδομένων, τα οποία αποτελούν κύριο κομμάτι της. Πιο συγκεκριμένα θα προσδιοριστούν οι τρέχουσες διαδικασίες δημιουργίας δημοσιογραφίας δεδομένων,

καθώς και μια παρουσίαση των εργαλείων που χρειάζονται για την διεξαγωγή της. Γίνεται συνεπώς μια ανάλυση όλου του θεωρητικού πλαισίου γύρω από την δημοσιογραφία δεδομένων. Επίσης μέσα στην διπλωματική παρουσιάζεται και μια έρευνα δεδομένων, που αφορά τον κοινοβουλευτικό έλεγχο και πιο συγκεκριμένα το φαινόμενο των εκπρόθεσμων και εμπρόθεσμων τροπολογιών που έχει παρατηρηθεί στο ελληνικό Κοινοβούλιο τα χρόνια της κρίσης (2007-2017), με δεδομένα που έχουν προέλθει από την ιστοσελίδα του ελληνικού Κοινοβουλίου. Ερευνάτε αν όντως υπάρχει βάση στην συζήτηση που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια για τον μεγάλο όγκο των εκπρόθεσμων τροπολογιών και γιατί συμβαίνει. Με τη χρήση διαδραστικών πινάκων, γίνεται ακόμα πιο σαφής και κατανοητή η εξήγηση του συγκεκριμένου φαινομένου, ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα στον αναγνώστη να παρακολουθήσει την ροή του φαινομένου, άλλα και τους δρώντες που το εντείνουν.

Το διάστημα που επιλέχθηκε είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την σύγχρονη πολιτική ιστορία της χώρας, καθώς στην διάρκεια του ξεσπά και εντείνεται μια οικονομική κρίση, η οποία πέρα από την οικονομική αστάθεια που δημιούργησε, επέφερε και μια γενικότερη κοινωνική κρίση. Ως αρχή του συγκεκριμένου φαινομένου θεωρείται το 2007 και πιο συγκεκριμένα οι εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2007, καθώς είναι οι τελευταίες εκλογές πριν το ξέσπασμα του φαινομένου και η Βουλή που συγκροτήθηκε την συγκεκριμένη περίοδο μπορεί να αναδείξει πολλά. Η περίοδος μελέτης σταματά τον Σεπτέμβριο του 2017 λίγο πριν την συγγραφή της διπλωματικής, έτσι ώστε να μπορεί να δοθεί μια γενική εικόνα όλης της περιόδου.

Τέλος για τις ανάγκες της παρούσας διπλωματικής και για να δημιουργηθούν όλοι οι πίνακες με τα δεδομένα, χρησιμοποιήθηκαν δύο προγράμματα οπτικοποίησης δεδομένων το tableau και η εφαρμογή RAWGraphs.

Οδηγός Επόμενων Κεφαλαίων

Ειδικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια ανάλυση της έννοιας των ανοιχτών δεδομένων. Αναφέρεται ένας βασικός ορισμός, μαζί με τις κατηγορίες τους και το που μπορούν να βρεθούν τέτοια δεδομένα. Ακόμα γίνεται μια σύντομη αναφορά στη σχέση των ανοιχτών δεδομένων με την δημοσιογραφία δεδομένων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται ο όρος δημοσιογραφία δεδομένων. Πιο αναλυτικά γίνεται μια αναφορά σε ιστορικά στοιχεία σχετικά με την δημοσιογραφία δεδομένων, ενώ στην συνέχεια αναλύεται η διαδικασία με την οποία πραγματοποιείται μια τέτοια έρευνα, η σημασία που έχει για την δημοσιογραφία, καθώς και τα βασικά εργαλεία που χρειάζεται να έχει ένας δημοσιογράφος για την πραγματοποίησή της.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα (open government data). Δίνεται ένας ορισμός, αναφέρονται οι βασικές του αρχές, η σημασία και τα χαρακτηριστικά που έχουν και γίνεται μια ιστορική αναδρομή της εξέλιξής τους σε ευρωπαϊκό και ελληνικό επίπεδο. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς δίνει μια βάση και δημιουργεί μια καλύτερη αντίληψη στους αναγνώστες για τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έρευνα της διπλωματικής, μαζί με την μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, αλλά και τους λόγους που οδήγησαν στην μελέτη

του συγκεκριμένου φαινομένου. Παρουσιάζονται οι πίνακες που έχουν δημιουργηθεί χρησιμοποιώντας τα δεδομένα, τα οποία αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα του ελληνικού Κοινοβουλίου και παρουσιάζονται τα γενικά συμπεράσματα.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας, καθώς και κάποια γενικότερα συμπεράσματα για την δημοσιογραφία δεδομένων και τα θετικά και τα αρνητικά που ανακαλύφθηκαν για αυτήν, μέσα από την έρευνα που διεξήχθη.

Κεφάλαιο 1 Τα ανοιχτά δεδομένα και η δημοσιογραφία δεδομένων

1.1 Από τα δεδομένα στην δημιουργία ιστοριών

Τα τελευταία χρόνια αρκετοί είναι αυτοί που ξεκινούν να ασχολούνται με την ανάλυση μεγάλων δεδομένων, ένα αντικείμενο που συζητείται έντονα στις μέρες μας, παρά το γεγονός ότι υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια. Με την πρόοδο και την εξέλιξη που έχει η τεχνολογία τις τελευταίες δεκαετίες, οι δυνατότητες ενός ερευνητή γίνονται όλο και περισσότερες και δημιουργούν μια πρωτόγνωρη και εντυπωσιακή εμπειρία. Μέσα από την επεξεργασία και την οπτικοποίηση των δεδομένων δίνεται η ευκαιρία στον ερευνητή να παρουσιάσει μια ιστορία κάνοντας μια πρωτογενή έρευνα και δίνοντάς της εικόνα.

Με την αλλαγή στο ψηφιακό μοντέλο, δημιουργήθηκε η ανάγκη να εισαχθούν νέες τεχνικές και να ενσωματωθούν εργαλεία με κύριο χαρακτηριστικό τον τεχνολογικό τους χαρακτήρα, τα οποία όπως φαίνεται ήρθαν για να μείνουν. Όλες οι αλλαγές που αναφέρονται δεν ήρθαν για να αντικαταστήσουν την παλαιά δημοσιογραφία, αλλά να την εξελίσσουν σε ένα πιο ψηφιακό και τεχνολογικό μοντέλο.

Μια ιστορία γράφεται κάθε φορά που συλλέγονται, αναλύονται και επεξεργάζονται δεδομένα, αφού και μόνο διακρίνοντας ένα αρχείο δεδομένων κάποιος μπορεί να βρει μια αρχή, μια μέση και ένα τέλος. Σε αυτό φαίνεται και η συμβολή της τεχνολογίας, όπου κάνει όλη την διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας εύκολη για τον ερευνητή.

Οι δυνατότητες που δίνουν τα δεδομένα σε ένα δημοσιογράφο δεν σταματούν εδώ, καθώς δίνουν την ευκαιρία στην εκάστοτε ιστορία να αποκτήσει εικόνα μέσα από τα γραφήματα και τα infographics. Δεδομένου ότι η εικόνα προσελκύει πολύ πιο εύκολα έναν αναγνώστη, η οπτικοποίηση των δεδομένων έχει αποκτήσει ιδιαίτερη άνθηση στις μέρες μας.¹

Πριν όμως αναλύσουμε περαιτέρω τις διαδικασίες της δημοσιογραφίας δεδομένων, καθώς και το πως γίνεται η συλλογή και επεξεργασία τους, καλό θα είναι να αναφερθούμε γενικότερα στο τι είναι ανοιχτά δεδομένα, ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά τους και που μπορούμε να τα βρούμε.

1.2 Ο κόσμος των ανοιχτών δεδομένων

Σύμφωνα με τον “Ανοικτό Ορισμό” που δίνει το Open Knowledge Foundation (OKFN):

«Ανοιχτά είναι τα δεδομένα που μπορούν ελεύθερα να χρησιμοποιηθούν, να επαναχρησιμοποιηθούν και να αναδιανεμηθούν από οποιονδήποτε – υπό τον όρο να γίνεται αναφορά στους δημιουργούς και να διατίθενται, με τη σειρά τους, υπό τους ίδιους όρους»

(Open Knowledge Foundation, 2012).

¹ Jonathan Gray, Lucy Chambers, Liliana Bunegru, (2014) The Data journalism Handbook

Τα Ανοιχτά Δεδομένα είναι δεδομένα, που είναι διαθέσιμα ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς σχετικά με την αντιγραφή, την τροποποίηση τους και την χρήση τους από τρίτα πρόσωπα σε ό,τι μορφή και να υπάρχουν. Η ανοιχτότητα των δεδομένων μπορεί να εξαρτηθεί κυρίως από την ύπαρξη ή μη περιορισμών στη χρήση τους.

Πιο αναλυτικά, οι σημαντικότερες πληροφορίες για τα δεδομένα αυτά, είναι:

- Διαθεσιμότητα και Προσβασιμότητα (Availability and Access): Τα δεδομένα πρέπει να είναι διαθέσιμα, κατά προτίμηση να είναι διαθέσιμα για λήψη από το Διαδίκτυο. Επίσης, πρέπει να είναι διαθέσιμα σε κάποια μορφή πρακτικά αναγνώσιμη.²
- Επαναχρησιμοποίηση και Αναδιανομή (Re-use and Redistribution): Τα δεδομένα θα πρέπει να είναι διαθέσιμα υπό όρους που επιτρέπουν την επαναχρησιμοποίηση και την αναδιανομή τους, συμπεριλαμβανομένης και της ανάμιξης με άλλα σύνολα δεδομένων.
- Καθολική Συμμετοχή (Universal Participation): Καθένας πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιήσει, να επαναχρησιμοποιήσει και να αναδιανείμει τα δεδομένα. Δεν πρέπει αυτά να υπόκεινται σε διακρίσεις με βάση τον τομέα δραστηριότητας ή τα πρόσωπα και τις ομάδες.

(Βασιλείου, Γεωργή 2013 σ.37)

Η καλή εκμάθηση του ορισμού των «Ανοιχτών Δεδομένων», καθώς και η γνώση των λόγων που τα καθιστούν χρήσιμα είναι πολύ σημαντικό στοιχείο εξαιτίας της «Διαλειτουργικότητας» (Interoperability).³ Διαλειτουργικότητα θεωρείται η δυνατότητα διαφορετικών συστημάτων να λειτουργούν μαζί, άρα να διαλειτουργούν. Μια ικανότητα, του να μπορούν δηλαδή να λειτουργούν και να συνδέονται μαζί διαφορετικά συστήματα, που είναι απαραίτητη για την δημιουργία μεγαλύτερων και πιο πολύπλοκων συστημάτων. (Βασιλείου, Γεωργή 2013) Όταν η διαλειτουργικότητα δεν είναι εφικτή, τότε η επικοινωνία των συστημάτων γίνεται αδύνατη. Ένα γνωστό παράδειγμα διαλειτουργικότητας είναι και αυτό του Πύργου της Βαβέλ, στον οποίο η διαλειτουργικότητα, δηλαδή η αδυναμία που υπήρξε στην επικοινωνία, οδήγησε στην μη ολοκλήρωση του έργου.⁴ Συνοψίζοντας, γνωρίζοντας τη σημασία της ανοιχτότητας των δεδομένων εξασφαλίζεται ότι ο ερευνητής θα μπορεί να τα συνδυάσει με επιτυχία, αναδεικνύοντας ακόμα περισσότερο τις δυνατότητές τους.

1.3 Κατηγορίες των ανοιχτών δεδομένων

Η ανοιχτότητα και η διαθεσιμότητα των δεδομένων εξαρτάται αρκετά από την θεματολογία στην οποία εντάσσονται τα δεδομένα. Υπάρχει τεράστια ποικιλία ανοιχτών δεδομένων που είναι ευρέως διαθέσιμη με την μόνη διαφορά τους να βρίσκεται στο περιεχόμενο και στο θέμα το οποίο αναλύουν. Όπως διευκρινίζει το Open Knowledge Foundation (OKFN) στην ιστοσελίδα του, το περιεχόμενο των

² Βλέπε <http://opendatahandbook.org/guide/el/what-is-open-data/>

³ Βλέπε <https://okfn.org/opendata/>

⁴ Βλέπε <http://opendatahandbook.org/guide/el/what-is-open-data/>

δεδομένων μπορεί να αφορά κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες, όπως παρουσιάζονται στην εικόνα.⁵

Εικόνα 1: Κατηγορίες ανοιχτών δεδομένων

Πιο αναλυτικά, οι κατηγορίες είναι:

- Γεωγραφικά (Geodata): Αναφέρεται στα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή χαρτών και αναφέρονται σε δρόμους, κτίρια, τοπογραφικά στοιχεία και γεωγραφικά σύνορα.
- Πολιτιστικά (Culture): Δεδομένα που αναφέρονται σε πολιτιστικά έργα και έργα τέχνης. Τέτοια δεδομένα μπορεί να είναι δημιουργοί, συγγραφείς, τίτλοι κλπ.
- Επιστημονικά (Science): Δεδομένα, από όλο το επιστημονικό φάσμα, που είναι αποτέλεσμα επιστημονικής έρευνας.

⁵ Βλέπε <https://blog.okfn.org/2013/10/03/defining-open-data/>

- Οικονομικά (Financial): Αναφέρονται σε δεδομένα που σχετίζονται με χρηματοπιστωτικές αγορές όπως έξοδα, δαπάνες κλπ. και αφορούν κυβερνητικούς λογαριασμούς.
- Στατιστικά (Statistics): Αφορούν δεδομένα που παράγονται από τις στατιστικές υπηρεσίες.
- Καιρικά (Weather): Δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την κατανόηση και πρόβλεψη του κλίματος και του καιρού.
- Περιβαλλοντικά (Environment): Αναφέρεται σε δεδομένα που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον, όπως το επίπεδο ρύπων κ.α.

(Laura James, Open Knowledge Foundation, 2013)

1.4 Ακατέργαστα Δεδομένα

Υπάρχουν αρκετές δημόσιες υπηρεσίες που δημοσιεύουν διαγράμματα, αναλύσεις και ευρήματα, όπως για παράδειγμα η ΕΛΣΤΑΤ, το οποία όμως, πάρα την χρησιμότητα που έχουν για την δημιουργία συμπερισμάτων και πολιτικών για το κοινωνικό σύνολο, χρησιμοποιούν ένα συγκεκριμένο κομμάτι των δεδομένων που διαθέτουν, αγνοώντας το υπόλοιπο. Για αυτό το λόγο είναι σημαντικό, πέρα από την επεξεργασμένη πληροφορία να δημοσιεύονται και τα αρχικά αρχεία με τα σύνολα δεδομένων πάνω στα οποία βασίστηκε αρχικά η έρευνα, έτσι ώστε αν θελήσει κάποιος να μπορέσει να ερευνήσει όλο το φάσμα των δεδομένων και όχι μόνο ένα μικρό κομμάτι του.⁶ Έτσι τα δεδομένα είναι καλό να δημοσιεύονται στην αρχική τους μορφή και σε αρχεία που είναι εύχρηστα και κατανοητά από τον μέσο χρήστη. Συνεπώς, δίνεται η δυνατότητα στο χρήστη να αξιοποιήσει και να επεξεργαστεί τα δεδομένα με όποιον τρόπο θέλει, βγάζοντας παράλληλα τα δικά του συμπεράσματα.

Πιο αναλυτικά, όταν αναφερόμαστε σε ακατέργαστα δεδομένα εννοούμε δεδομένα που δεν έχουν δεχθεί καμία επεξεργασία και βρίσκονται στην αρχική τους μορφή, τέτοια δεδομένα συναντιούνται συχνά και με τον όρο πρωτογενή δεδομένα. Μια πρωτογενής μορφή δεδομένων που είναι ιδιαίτερα κοινή και συναντάται αρκετά συχνά, είναι αυτή των εσόδων, εξόδων και δαπανών διαφόρων υπηρεσιών του δημοσίου τομέα, συνήθως βρίσκεται αναρτημένη στις ηλεκτρονικές ιστοσελίδες των εταιρειών και των υπηρεσιών και είναι χωρισμένη σε μήνες και χρονολογίες.⁷ Τα αρχικά δεδομένα περιέχουν στήλες που αναφέρουν αναλυτικές πληροφορίες, όπως το όνομα της υπηρεσίας, τον μήνα, τα έσοδα, τα έξοδα, τις δαπάνες και τους λόγους των δαπανών αυτών, οι οποίες τις περισσότερες φορές δεν χρειάζονται όλες στην εκάστοτε έρευνα. Αν λοιπόν η έρευνα που κάνουμε χρειάζεται επεξεργασία και περαιτέρω χωρισμό των δεδομένων, όπως για παράδειγμα σε καθαρά έσοδα και έξοδα και σε μεικτά, τότε τα δεδομένα παύουν να είναι πρωτογενή. Έτσι υπάρχουν πληροφορίες των δεδομένων που έχουν τροποποιηθεί και δεν διαθέτουν όσα υπήρχαν στην αρχική τους μορφή.

⁶ Βαμβακούλας Χρήστος (2014), Ανοικτά δεδομένα και πιθανοί τρόποι εκμετάλλευσής τους

⁷ Βασιλειάδου Παρασκευή (2016), Ελληνικοί κατάλογοι ανοικτών δημόσιων κυβερνητικών δεδομένων

Μπορεί για το μέσο χρήστη τα πρωτογενή δεδομένα να μην είναι αρκετά φιλικά προς την χρήση τους, όμως δίνουν την ευκαιρία σε όσους είναι τεχνολογικά εξοικωμένοι να πάρουν τα δεδομένα και να τα αξιοποιήσουν δημιουργώντας νέες πληροφορίες. Μπορούν για παράδειγμα να συνδυάσουν πληροφορίες από διαφορετικά σύνολα δεδομένων ή και να προβάλλουν δεδομένα σε διαδραστικούς χάρτες. Με τον τρόπο αυτό αυξάνεται τόσο η χρησιμότητα όσο και η ορατότητα και αξία των δεδομένων. Χωρίς αυτό όμως να υποδηλώνει ότι οι φορείς δεν πρέπει να παρέχουν οι ίδιοι αντίστοιχες υπηρεσίες προς τους πολίτες.⁸ Όπως και να έχει οι φορείς πρέπει να δίνουν την δυνατότητα σε όλους τους πολίτες τις επιλογές να επεξεργαστούν και να χρησιμοποιήσουν τα πρωτογενή δεδομένα.

1.5 Κατάλογοι και Αποθετήρια Δεδομένων

Η ανάγκη που εξυπηρετούν τόσο οι κατάλογοι όσο και τα αποθετήρια δεδομένων είναι κοινή. Βοηθούν τους πολίτες να εντοπίσουν ευκολότερα δημοσιευμένα σύνολα δεδομένων. χωρίς αυτό όμως να σημαίνει πως εννοιολογικά οι όροι κατάλογος και αποθετήριο δεδομένων δεν χρησιμοποιούνται για να ορίσουν την ίδια λειτουργία. Οι κατάλογοι συγκεντρώνουν σε ένα σημείο δείκτες προς διαθέσιμα σύνολα δεδομένων, ενώ τα αποθετήρια συγκεντρώνουν τα ίδια τα σύνολα δεδομένων.⁹ Μία σημαντική διαφορά που έχουν είναι ότι οι κατάλογοι είναι πολύ εύκολο να δημιουργηθούν και απαιτούν ελάχιστη χρηματοδότηση. Αντίθετα τα αποθετήρια εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύονται ακολουθούν κοινά πρότυπα, έχουν καλύτερη ποιότητα και μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό.¹⁰

1.6 Πηγές άντλησης δεδομένων

Τα τελευταία χρόνια και λόγω της εξάπλωσης των δεδομένων έχουν δημιουργηθεί διαδικτυακές ιστοσελίδες και βάσεις δεδομένων που αποτελούν μία καλή μηχανή αναζήτησης για όσους θέλουν να ξεκινήσουν να επεξεργάζονται ή να ερευνούν δεδομένα.

⁸ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

⁹ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

¹⁰ Ευγενίδης, https://elearning.teicm.gr/file.php/218/lectures/DBs_kevan/DB1-Evangelidis-Pres1.pdf

Παγκόσμια

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης¹¹ (ΟΟΣΑ)

Σε διεθνές επίπεδο μία από τις πιο γνωστές πηγές διάθεσης ανοικτών δεδομένων είναι ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, με έδρα το Παρίσι. Βασική αποστολή του είναι να προτείνει πολιτικές για την οικονομική και κοινωνική ζωή των ανθρώπων. Μέσω της ηλεκτρονικής σελίδας του προσφέρει ένα φόρουμ στο οποίο οι κυβερνήσεις μπορούν να συνεργαστούν για να βρουν λύσεις σε κοινά προβλήματα. Παράλληλα μοιράζονται εμπειρίες και προτείνουν πολιτικές για την βελτίωση του ποιοτικού επιπέδου ζωής. Ανάμεσα στα 35 μέλη που συμμετέχουν βρίσκεται και η Ελλάδα.¹²

Οι συνδιαλλαγές μεταξύ των κυβερνήσεων γίνονται μέσω των πληροφοριών και των αναλύσεων που παρέχει η γραμματεία του ΟΟΣΑ. Όλες οι αναλύσεις γίνονται με επίκεντρο τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές αλλαγές. Η πορεία του εμπορίου, η παραγωγικότητα και οι προβλέψεις για την οικονομία και την ανάπτυξη μιας χώρας, συγκρίνονται μεταξύ τους και δίνουν αποτελέσματα για την πορεία της χώρας. Μεταξύ άλλων, από το Φεβρουάριο του 1999 ο ΟΟΣΑ, με την υπογραφή της Συνθήκης αντι-διαφθοράς, έχει ενεργό ρόλο στο συντονισμό της διεθνούς δράσης κατά της δωροδοκίας και της διαφθοράς.

The Data Hub¹³

Με καθοδήγηση από το ίδρυμα ανοικτής γνώσης (Open Knowledge Foundation) και μέλη της κοινότητας που ξεκίνησαν να δημιουργούν εργαλεία και εφαρμογές για την αξιοποίηση των δεδομένων, το Data Hub προσπαθεί να εξελίξει τον αυτοματισμό και την διαχείριση των ανοικτών δεδομένων από αντίστοιχες πλατφόρμες. Είναι μια πλατφόρμα που ευελπιστεί να αναπτύξει τον τρόπο που χρησιμοποιούνται τα ανοιχτά δεδομένα. Επιπλέον έχει δημιουργήσει και καθιστά εύκολη την ανοιχτή ανεύρεση, την διανομή και επαναχρησιμοποίηση διαθέσιμων πηγών δεδομένων.¹⁴

Ένα ενδιαφέρον στοιχείο της συγκεκριμένης πλατφόρμας είναι ότι παρέχει παρουσιάσεις με το πως μπορείς να αξιοποιήσεις κανείς τα δεδομένα, καθώς και το πως θα μπορούσε να τα οπτικοποιήσει, ενώ παράλληλα στην ιστοσελίδα υπάρχει ένα φόρουμ όπου μπορούν όλοι να θέσουν απορίες και να αναφέρουν την εμπειρία τους με τα δεδομένα. Επίσης το Data Hub δίνει την δυνατότητα στον καθένα να ζητήσει δεδομένα που δεν μπορεί να βρει.

Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία¹⁵ (Eurostat)

Η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) είναι υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με έδρα το Λουξεμβούργο. Κύρια δραστηριότητά της είναι η συλλογή και η δημοσίευση στατιστικών στοιχείων που αφορούν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η προώθηση μεθόδων στατιστικής σε κράτη-μέλη ή υποψήφια κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέσα στις αρμοδιότητες της Eurostat είναι και η ανάλυση

¹¹ <http://www.oecd.org/>

¹² <https://data.oecd.org/greece.htm#profile-government>

¹³ <https://datahub.io/>

¹⁴ Βλέπε http://datajournalism.okfn.gr/getting_data_0.html

¹⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat>

δεδομένων με σκοπό να δημιουργηθούν συμπεράσματα για την οικονομία και την βιωσιμότητα των χωρών.

Ο ρόλος της Eurostat είναι ιδιαίτερα σημαντικός διότι μέσω των στατιστικών της οι χώρες μπορούν να γνωρίσουν τους γείτονες τους, αλλά και να χρησιμοποιήσουν τους δείκτες που τους παρέχει για να σχεδιάσουν πολιτικές που θα επιφέρουν την ανάπτυξη της χώρας. Με αυτό τον τρόπο συμβάλλει ενεργά και στην ομαλή λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα με την δημοσίευση των δεδομένων οι πολίτες έχουν την δυνατότητα να ελέγχουν τις πολιτικές που ασκούνται από την εκάστοτε κυβέρνηση, καθώς και να έχουν μια σαφή εικόνα για το που οδηγούν.

Open Data Network¹⁶

Το Open Data Network συγκαταλέγεται μέσα στις μεγαλύτερες ιστοσελίδες με ανοιχτά δεδομένα διεθνώς. Στην πραγματικότητα είναι μια πλατφόρμα στην οποία ο χρήστης μπορεί εύκολα να αντλήσει κυβερνητικά δεδομένα μέσα από μια πληθώρα θεματικών. Κάποιες από τις κύριες κατηγορίες που μπορεί κανείς να βρει είναι η υγεία, η παιδεία, η οικονομία, το περιβάλλον, η δημόσια ασφάλεια κ.α.

Eurobarometer¹⁷

Το Ευρωβαρόμετρο είναι ένα όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πιο συγκεκριμένα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο διεξάγει έρευνες κοινής γνώμης ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Οι έρευνες αυτές αναφέρονται σε ένα μεγάλο εύρος θεμάτων που απασχολούν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη- μέλη της. Τα αποτελέσματα των ερευνών βοηθούν την Επιτροπή να έχει μια σαφή άποψη της κοινής γνώμης, με βάση την οποία μπορεί να αξιολογήσει ήδη εφαρμοσμένες πολιτικές, καθώς και να δομήσει τις επόμενες με στόχο την ευημερία των κρατών.

Στην Ελλάδα

Κεντρικός Κατάλογος Δημοσίων Δεδομένων Φορέων της Ελληνικής Κυβέρνησης¹⁸
Το data.gov.gr είναι ο κεντρικός κατάλογος των δημόσιων δεδομένων που παρέχει πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων των φορέων της ελληνικής κυβέρνησης.¹⁹ Υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει ως σκοπό του να παρέχει πρόσβαση σε υψηλής αξίας, μηχανικά αναγνώσιμα σύνολα δεδομένων (datasets) του δημόσιου τομέα, καθώς και διαδικτυακές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τρίτα συστήματα πληροφοριών. Με την χρήση της συγκεκριμένης ιστοσελίδας κάθε πολίτης μπορεί να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες και δεδομένα που σχετίζονται με τους φορείς του δημοσίου τομέα. Κατά κύριο λόγο τα δεδομένα του προέρχονται από τα Υπουργεία και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση και αναφέρονται σε έργα, έξοδα και στατιστικές αναλύσεις που σχετίζονται με τον εκάστοτε φορέα.

¹⁶ <https://www.opendataneetwork.com/>

¹⁷ http://ec.europa.eu/echo/eurobarometer_en

¹⁸ <http://www.data.gov.gr/>

¹⁹ Βλέπε <http://www.data.gov.gr/>

ΕΛΣΤΑΤ²⁰

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή ή ΕΛΣΤΑΤ είναι μια ανεξάρτητη αρχή της Βουλής των Ελλήνων που έχει ως σκοπό την παραγωγή στατιστικών και την διεξαγωγή ερευνών. Στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ δίνεται η δυνατότητα στον πολίτη να αποκτήσει πρόσβαση σε ένα μεγάλο όγκο δεδομένων που σχετίζονται με την ελληνική κοινωνία, όπως η παιδεία, η ανάπτυξη, η οικονομία, ο πολιτισμός κ.α. Μέσα στις αρμοδιότητες της ΕΛΣΤΑΤ είναι και η παραγωγή και η διάδοση των επίσημων στατιστικών της Χώρας, καθώς και η μεταβίβαση τους στην Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat).

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση²¹

Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (eGovernment) σχετίζεται με τον εκσυγχρονισμό του Κράτους και της Δημόσιας Διοίκησης. Πιο συγκεκριμένα είναι μια πλατφόρμα του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, η οποία δίνει έμφαση στη διαχείριση και ψηφιοποίηση δημοσίων εγγράφων, στη δημιουργία ενιαίου σημείου πρόσβασης στα δημόσια δεδομένα, καθώς και στην ψηφιακή ένταξη.

²⁰ <http://www.statistics.gr/>

²¹ http://www.minadmin.gov.gr/?page_id=12126

Κεφάλαιο 2 Δημοσιογραφία Δεδομένων (Data-Journalism)

Με τις τεχνολογικές εξελίξεις και την πάροδο του χρόνου, έχουν επέλθει εξελίξεις και στον τομέα των δεδομένων με την εμφάνιση των big data. Τα big data είναι όλη η διαδικτυακή κίνηση που δημιουργεί το άτομο σε μία μέρα. Πιο συγκεκριμένα τα Big Data είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα πολύ μεγάλα, σύνθετα, ραγδαία μεταβαλλόμενα σύνολα δεδομένων. Αλλά αυτές οι κρίσεις είναι υποκειμενικές και εξαρτώνται από την τεχνολογία: τα σημερινά Big Data μπορεί να μην φαίνονται τόσο μεγάλα σε μερικά χρόνια, όταν η ανάλυση των δεδομένων και η τεχνολογία των υπολογιστών βελτιωθεί.

Τα Big Data δημιουργούνται ουσιαστικά από τα πάντα γύρω μας ανά πάσα στιγμή. Κάθε ψηφιακή αλληλεπίδραση με μέσα μαζικής δικτύωσης παράγει δεδομένα, από το browsing στον υπολογιστή και το διαδικτυακό λιανεμπόριο μέχρι τις αγορές στο iTunes και τα likes στο Facebook. Τα δεδομένα αυτά ανιχνεύονται μέσα από πολλαπλές πηγές, με μεγάλη ταχύτητα, όγκο και ποικιλία. Για να εξαγάγει όμως κάποιος ουσιαστική αξία από αυτά, θα πρέπει να έχει στην κατοχή του τη βέλτιστη επεξεργαστική ισχύ, τα κατάλληλα εργαλεία ανάλυσης και φυσικά, τις ανάλογες δεξιότητες. Ο όγκος των δεδομένων που συλλέγονται από επιχειρήσεις και υπηρεσίες σήμερα θεωρείται από τους περισσότερους εξωπραγματικός. Σύμφωνα με την IBM, δημιουργούνται πάνω από 2,5 τετράκις εκατομμύρια bytes δεδομένων ανά έτος, ενώ παράλληλα η ποσότητα των δεδομένων που παράγεται αυξάνεται σε ένα τέτοιο εκπληκτικό ποσοστό ώστε το 90% εξ αυτών να έχει δημιουργηθεί μόλις μέσα στα τελευταία δύο χρόνια.²²

Από την άλλη τα ανοικτά δεδομένα είναι δημόσια προσβάσιμα δεδομένα που οι άνθρωποι, οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί μπορούν να χρησιμοποιούν για την έναρξη νέων επιχειρήσεων, την ανάλυση προτύπων και τάσεων, την λήψη αποφάσεων και την επίλυση σύνθετων προβλημάτων. Όλοι οι ορισμοί των ανοικτών δεδομένων περιλαμβάνουν δύο βασικά χαρακτηριστικά: τα δεδομένα πρέπει να είναι διαθέσιμα στο κοινό για οποιονδήποτε θελήσει να τα χρησιμοποιήσει και πρέπει να διαθέτουν άδεια κατά τέτοιο τρόπο που να επιτρέπει την επαναχρησιμοποίησή τους. Τα Ανοικτά Δεδομένα θα πρέπει επίσης να είναι σχετικά εύκολα στη χρήση, αν και υπάρχουν διαβαθμίσεις του «ανοίγματος». Και υπάρχει γενική συμφωνία ότι τα ανοικτά δεδομένα θα πρέπει να διατίθενται δωρεάν ή με ελάχιστο κόστος.²³

Ένα παράδειγμα τέτοιας πηγής είναι και τα δημόσια δεδομένα, οι μεγάλοι κατάλογοι δεδομένων δηλαδή πληροφοριών που προσφέρονται από δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς και προσφέρονται σε ερευνητές ή στο ευρύ κοινό.²⁴ Το αντικείμενο και η μορφή τους ποικίλλει, αλλά κοινό τους χαρακτηριστικό είναι η ανάγκη για

²² Προδρομίτη Γερασμούλα (2017), Μεγάλα Δεδομένα: Η εξόρυξή τους και η συμβολή τους στην επιχειρηματική ευφυΐα
<https://pergamios.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/1713761/theFile>

²³ Βλέπε <https://odi.ellak.gr/2015/12/01/big-data-ke-anikta-dedomena-ti-ine-afta-ke-giati-echoun-simasia/>

²⁴ Βασιλειάδου Παρασκευή (2016), Ελληνικοί κατάλογοι ανοικτών δημόσιων κυβερνητικών δεδομένων

επεξεργασία προκειμένου να προσφέρουν χρήσιμα συμπεράσματα. Με αυτή την έννοια, αποτελούν μία ακόμη πηγή που χρειάζεται γνώση στο χειρισμό της και την επεξεργασία των πληροφοριών που μας παρέχει.²⁵

Δεν είναι δυνατόν, συνεπώς να μην υπάρχουν και ιστορίες πίσω από τα big data, ιστορίες που περιμένουν να ανακαλυφθούν από τους δημοσιογράφους. Το πιο γνωστό παράδειγμα είναι η υπόθεση των wikileaks, όταν η συγκεκριμένη ιστοσελίδα αποκάλυψε τόνους απόρρητων εγγράφων τις οποίες όμως επεξεργάστηκαν δημοσιογράφοι.²⁶ Πιο συγκεκριμένα εμπειροί συντάκτες εγκυρων εντύπων όπως οι Guardian, Le Monde, El Pais κ.λπ.

Όπως αναφέρει ο Joulain Assagne, ιδρυτής των wikileaks, σε συνέντευξή του στο περιοδικό Time (30 Νοεμβρίου 2010) «Όταν ξεκινήσαμε, πιστεύαμε ότι την αναλυτική εργασία θα την έκαναν οι bloggers και οι άνθρωποι που γράφουν τα άρθρα στη Wikipedia. Αλλά τελικά δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Ο κύριος όγκος της ανάλυσης που γίνεται με βάση το υλικό που δημοσιεύουμε γίνεται από επαγγελματίες δημοσιογράφους και επαγγελματίες ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεν γίνεται από την ευρύτερη κοινότητα».

Κάπως έτσι περίπου το 2010 αυτή η πρακτική πήρε το όνομα δημοσιογραφία δεδομένων. Η δημοσιογραφία δεδομένων είναι ο συνδυασμός του παραδοσιακού τρόπου εντοπισμού θεμάτων, με την ικανότητα να διηγείται μία ιστορία με τη χρήση πλήθους διαφορετικών ψηφιακών δεδομένων που είναι σήμερα στη διάθεση μας. Πολλοί θεωρούν ότι τα δεδομένα είναι απλώς αριθμοί πάνω σε ένα λογιστικό φύλλο. Κάτι που χρόνια πριν θα αποτύπωνε όντως την πραγματική εικόνα. Όμως με τις εξελίξεις που έχουν επέλθει στην τεχνολογία ζούμε πλέον σε ένα ψηφιακό κόσμο, όπου τα δεδομένα αποτελούν το βασικό χαρακτηριστικό του και τα πάντα μπορούν να περιγραφούν (ή έχουν περιγραφεί ήδη) με αριθμούς. Έτσι όλα τα έγγραφα, οι ήχοι και τα βίντεο που μπορεί να χρειάστηκε ο δημοσιογράφος για να δημιουργήσει ένα θέμα, μπορούν να περιγραφούν με δύο απλούς αριθμούς το 0 και το 1.

Αυτό που κάνει την δημοσιογραφία δεδομένων να διαφέρει από τα υπόλοιπα είδη είναι οι νέες δυνατότητες που ανοίγονται και δίνονται στον ερευνητή, όταν συνδυάζει τον παραδοσιακό τρόπο εντοπισμού θεμάτων (τη διαίσθηση ή όπως ανέφεραν παλαιότερα «αυτός έχει μάτι») με την ικανότητα να διηγείται μία συγκλονιστική ιστορία με τη χρήση πλήθους διαφορετικών ψηφιακών δεδομένων που είναι σήμερα στη διάθεση μας.²⁷ Η δημοσιογραφία των δεδομένων προσεγγίζει περισσότερο την έννοια της ερευνητικής δημοσιογραφίας και λιγότερο εκείνη της επικαιρότητας ή του ρεπορτάζ, γι' αυτό και θεωρείται από αρκετούς και ως η μετεξέλιξη της ερευνητικής δημοσιογραφίας στην εποχή του Web 2.0. Ο δημοσιογράφος δεν ενδιαφέρεται να είναι ο πρώτος που θα μεταδώσει μια είδηση αλλά αυτός που θα ανακαλύψει την αλήθεια και τι πραγματικά σημαίνει μια είδηση.²⁸

²⁵ Βλέπε <https://www.dianeosis.org/2016/01/dianeosis-data-journalism/>

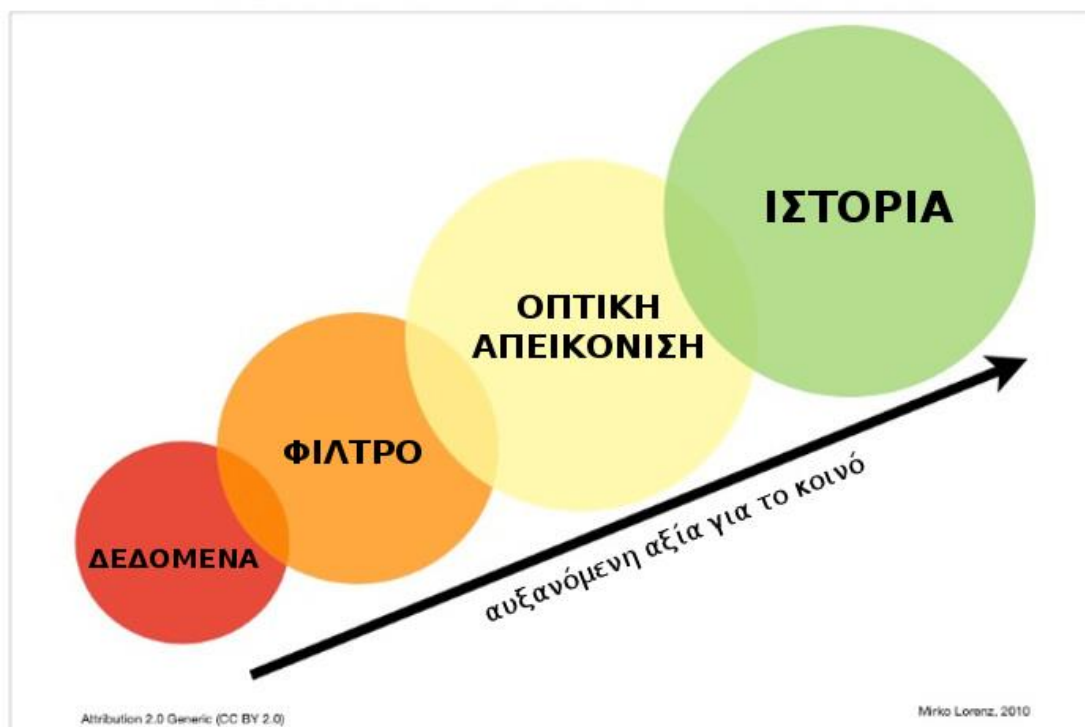
²⁶ Βλέπε το MIT Technology Review

²⁷ Βλέπε The Data Journalism Handbook 1.0 από το Open Knowledge Foundation.

²⁸ Βλέπε Βάλια Βαϊμάκη (2015), Το αφήγημα της νέας δημοσιογραφίας

Η επεξεργασία δημόσιων πηγών δεδομένων για την εξαγωγή ιστοριών και συμπερασμάτων είναι ένας τομέας που γνωρίζει ιδιαίτερη άνθηση στις μέρες μας.²⁹ Πολλές αίθουσες σύνταξης έχουν ομάδες αφοσιωμένες στη συλλογή, επεξεργασία και παρουσίαση πολύπλοκων συνόλων δεδομένων, με ικανότητες και γνώσεις που συνδυάζουν προγραμματισμό, δημοσιογραφία, στατιστική και design. Μπορεί η χρήση υπολογιστών και γραφικών μεθόδων να κάνει την δημοσιογραφία δεδομένων να μοιάζει με κάτι καινούριο ή ακόμα και πρωτοεμφανιζόμενο, στην πραγματικότητα η διερεύνηση πληροφοριών για την δημιουργία συμπερασμάτων και στη συνέχεια δημοσιογραφικών άρθρων, υπάρχει από την αρχή της δημοσιογραφίας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ = ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Εικόνα 2: Η διαδικασία της δημοσιογραφίας δεδομένων

Στο γράφημα παρουσιάζεται η διαδικασία που ακολουθείται για την δημιουργία ενός θέματος. Έτσι παρατηρείται ότι αρχικά υπάρχουν τα δεδομένα, τα οποία πρέπει να είναι διαθέσιμα για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν, στην συνέχεια γίνεται έρευνα για να διαπιστωθεί η χρησιμότητά τους, οπτικοποιούνται, ώστε το νόημά τους να γίνεται κατανοητό από το κοινό και τέλος γίνονται κείμενο και ιστορία.³⁰

Αυτές οι δυνατότητες μπορούν να προκύψουν σε κάθε στάδιο της έρευνας του δημοσιογράφου με τη χρήση προγραμματισμού για την αυτοματοποίηση της διαδικασίας συλλογής και συνδυασμού πληροφοριών από τοπικές κυβερνήσεις, αστυνομία, πηγές πολιτών ή χρησιμοποιώντας κάποιο λογισμικό για να βρει συνδέσεις μεταξύ εκατοντάδων χιλιάδων δεδομένων.³¹ Παράδειγμα έρευνας με

²⁹ Βλέπε <https://www.dianeosis.org/2016/01/dianeosis-data-journalism/>

³⁰ Βλέπε <https://ellak.gr/2015/03/dimosiografia-dedomenon-kindini-ke-efkeries/>

³¹ Βλέπε Ανοικτά Δεδομένα: Η πρώτη ύλη για την Κοινωνία της Γνώσης, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, τεύχος 95

τέτοια κριτήρια συναντάται και στην Ελλάδα, όπου υπάρχουν μη κυβερνητικές οργανώσεις που χρησιμοποιούν τέτοιες πρακτικές και πηγές για τις έρευνες τους όπως το Vouliwatach που χρησιμοποιεί τα ανοιχτά δεδομένα για την έρευνα που πραγματοποίησε για τα Πόθεν Έσχες των βουλευτών του ελληνικού Κοινοβουλίου.³²

Υπάρχουν πολλά ακόμη παραδείγματα ιστοριών που βασίζονται σε δεδομένα, και δεν είναι όλες ειδησεογραφικού ενδιαφέροντος.

Επίσης μέσω της δημοσιογραφίας δεδομένων ο δημοσιογράφος μπορεί να διηγηθεί μία περίπλοκη ιστορία μέσω ελκυστικών Infographics, όπως η οπτικοποιημένη παρουσίαση δεδομένων σχετικά με το επίπεδο της φτώχειας παγκοσμίως ή σχετικά με την ρύπανση που προκλήθηκε και αποτράπηκε κ.α. Ενώ μπορεί ακόμα και να επεξηγήσει πως μία είδηση συνδέεται με ένα άτομο, όπως κάνει πλέον σε μόνιμη βάση το BBC και οι Financial Times με τους διαδραστικούς προϋπολογισμούς, στο οποίο μπορεί να βρει κανείς πως ο εκάστοτε προϋπολογισμός επηρεάζει σε πρακτικό επίπεδο τον πολίτη.

2.1 Σημασία των δεδομένων για την δημοσιογραφία

Την συγκεκριμένη εποχή και λόγω των τεχνολογικών αλλαγών η δημοσιογραφία προσπαθεί να αποδείξει την αξία της στην κοινωνία, σ' αυτό κομβικό ρόλο έχουν τα δεδομένα. Η συλλογή, το φιλτράρισμα και η οπτικοποίηση του τι πραγματικά έγινε, αποκτά όλο και μεγαλύτερη αξία.(The Data Journalism Handbook, 2012) Τα δεδομένα είναι η γλώσσα του διαδικτύου, την οποία αν κάποιος ξέρει να αποκωδικοποιήσει μπορεί να συνδέσει και να ανακαλύψει τη σχέση των μικρών μονάδων πληροφοριών που εκ πρώτης όψεως δεν συσχετίζονται μεταξύ τους.

Υπάρχουν αρκετοί τομείς που τα Ανοιχτά Δεδομένα θα μπορούσαν να έχουν αξία και να προσφέρουν βοήθεια στην επίλυση προβλημάτων. Κάτι που διαφαίνεται ήδη από τα παραδείγματα που υπάρχουν και αναδεικνύουν πώς έχουν χρησιμοποιηθεί. Υπάρχουν, επίσης, πολλές ομάδες ανθρώπων και οργανισμών που μπορούν να επωφεληθούν από τη διαθεσιμότητα των ανοιχτών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των ίδιων των κυβερνήσεων. Την ίδια στιγμή, είναι αδύνατον να προβλέψουμε με ακρίβεια πώς και πού μπορούν να προσδώσουν αξία μελλοντικά. Άλλωστε, αυτή είναι η φύση της καινοτομίας, πολλές φορές, οι εξελίξεις προκύπτουν από εκεί που δεν το περιμένουμε.³³

Από την άλλη, υπάρχουν τομείς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως σημεία αναφοράς, στους οποίους τα ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα έχουν δώσει ιδιαίτερη αξία και έχουν βοηθήσει στην εξέλιξή τους.³⁴ Ορισμένοι από αυτούς είναι:

- Διαφάνεια και δημοκρατικός έλεγχος
- Ενίσχυση της συμμετοχής και της συμμετοχικής δημοκρατίας

³² <https://www.vouliwatch.gr/χάρτης-βουλευτών/>

³³ Βλέπε <http://okfn.gr/why-open-data/>

³⁴ Βλέπε <http://opendatahandbook.org/guide/el/why-open-data/>

- Αυτο ενίσχυση μέσω της καλύτερης κατανόησης
- Βελτιωμένα ή καινούργια ιδιωτικά προϊόντα και υπηρεσίες
- Βελτιωμένη απόδοση των δημόσιων – κυβερνητικών υπηρεσιών
- Βελτίωση των δημόσιων – κυβερνητικών υπηρεσιών
- Μέτρηση των επιδράσεων των πολιτικών
- Νέα γνώση μέσα από τον συνδυασμό διαφορετικών πηγών δεδομένων για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος

(The Data Journalism Handbook, 2012)

Σύμφωνα με την Sarah Cohen η ανάλυση δεδομένων μπορεί να μας αποκαλύψει «το σχήμα μίας ιστορίας». Χρησιμοποιώντας δεδομένα, οι δημοσιογράφοι αλλάζουν και οι ίδιοι, από το να προσπαθούν να καλύψουν πρώτοι μία είδηση, εστιάζουν πλέον στο να μας εξηγούν τι πραγματικά μπορεί να σημαίνει μία συγκεκριμένη εξέλιξη. Το εύρος των θεμάτων μπορεί να είναι πραγματικά μεγάλο: η επόμενη οικονομική κρίση που προετοιμάζεται αυτόν τον καιρό, η οικονομία πίσω από τα προϊόντα που χρησιμοποιούμε, η κακοδιαχείριση κρατικών χρημάτων ή πιθανές πολιτικές γκάφες παρουσιάζονται με τη βοήθεια εντυπωσιακής οπτικοποίησης δεδομένων που δεν επιτρέπει οποιαδήποτε αμφισβήτηση.³⁵

Με τα δεδομένα λοιπόν οι δημοσιογράφοι μπορούν να αναδείξουν πως συγκεκριμένα ζητήματα επηρεάζουν τους ανθρώπους ανάλογα με την ηλικία, το φύλο ή την εκπαίδευση τους. Χρησιμοποιώντας τα δεδομένα μετατρέπουν κάτι αόριστο σε κάτι που ο καθένας μπορεί να κατανοήσει και να συσχετιστεί μαζί του.

Μάλιστα αρκετοί είναι οι ερευνητές που θεωρούν ότι η δημοσιογραφία δεδομένων συνδέθηκε στενά με τον όρο του Philip Mayer δημοσιογραφία ακριβείας (Precision Journalism) που δημιούργησε στις αρχές της δεκαετίας του 70 για να περιγράψει αυτό το είδος συλλογής ειδήσεων: «την εφαρμογή ερευνητικών μεθόδων, από τα πεδία των κοινωνικών και συμπεριφορικών επιστημών, για την άσκηση του επαγγέλματος της δημοσιογραφίας» (Gray, 2012, pp. 18-22).

Συνεπώς οι ερευνητικοί δημοσιογράφοι μπορούν γνωρίζοντας πως να επεξεργαστούν και να παρουσιάσουν, μπορούν να υποστηρίξουν την άποψή τους και συνάμα το θέμα τους στηριζόμενοι στα αιτήματα τους, χωρίς να χρειάζεται να κάνουν υποθέσεις ή να παραθέτουν δηλώσεις άλλων. Κάτι που επηρεάζει και τον ρόλο της δημοσιογραφίας γενικότερα.

2.2 Παραδείγματα Δημοσιογραφίας Δεδομένων

Η δημοσιογραφία δεδομένων δεν θα είχε ενδιαφέρον και δεν θα δημιουργούσε μια γενικότερη συζήτηση στο δημοσιογραφικό κόσμο, αν δεν υπήρχαν κάποια σημαντικά παραδείγματα, τα οποία έγιναν θέμα συζήτησης, όχι μόνο μεταξύ των δημοσιογράφων, αλλά και μέσα στην κοινωνία. Οι ιστορίες αυτές κατάφεραν να έχουν μεγάλη απήχηση στο κοινό και κάποιες φορές ακόμα και να αλλάξουν τις κυβερνητικές πολιτικές.

³⁵ Βλέπε

http://datajournalism.okfn.gr/%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE_1.html

Ένα ίσως από τα πιο γνωστά παραδείγματα δημοσιογραφίας δεδομένων που απασχόλησε για καιρό τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι τα Panama Papers³⁶. Την άνοιξη του 2016 η Κοινοπραξία Ερευνητών Δημοσιογράφων (ICIJ) δημοσιοποίησε 11,5 εκατομμύρια έγγραφα που εμπεριέχουν πληροφορίες για την ίδρυση 214.000 υπεράκτιων εταιρειών κατονομάζοντας 12 νυν και τέως ηγέτες κρατών, 128 πολιτικούς και δημόσιους αξιωματούχους, δισεκατομμυριούχους, διασημότητες και αστέρες του αθλητισμού. Σύμφωνα με τους δημοσιογράφους της ICIJ η πρωτοφανής σε μέγεθος διαρροή αποκαλύπτει τον τρόπο με τον οποίο «το μαύρο χρήμα κυκλοφορεί μέσω του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος, αναπαράγοντας το έγκλημα και αδειάζοντας τα εθνικά δημόσια ταμεία από τα φορολογικά έσοδα.»

Το 2009 αποκαλύφθηκε ένα μεγάλο πολιτικό σκάνδαλο από την Daily Telegraph, το περίφημο σκάνδαλο των εξόδων των Βρετανών βουλευτών. Το πολιτικό αποτέλεσμα ήταν παραιτήσεις, απολύσεις, πρόωρες συνταξιοδοτήσεις βουλευτών και συνεργατών τους αλλά και μια διευρυμένη απαξίωση της πολιτικής και των πολιτικών από τους Βρετανούς. Το Κοινοβούλιο που εκλέχθηκε το 2005 ονομάστηκε το «Σάπιο Κοινοβούλιο» (Rotten Parliament). Από ένα σκληρό δίσκο που περιείχε πληροφορίες για όλα τα έξοδα των βουλευτών για τέσσερα χρόνια. Κάθε απόδειξη, κάθε αίτημα πληρωμής, κάθε επιστολή ανάμεσα στους βουλευτές και το τμήμα εξόδων της βουλής υπήρχαν στο σκληρό δίσκο: 4 εκ. αρχεία. Για να μπορέσουν να τα επεξεργαστούν, οι δημοσιογράφοι της Daily Telegraph χρησιμοποίησαν ειδικό λογισμικό που κατάφερε να βρει συνδέσεις μεταξύ τους.

Η ProPublica έχει δημιουργήσει ένα site στο οποίο συγκεντρώνει τις επιδοτήσεις που λαμβάνουν οι γιατροί των ΗΠΑ από φαρμακευτικές εταιρείες (σημείωση: στις ΗΠΑ τέτοιες χρηματοδοτήσεις και δώρα είναι υποχρεωμένες οι εταιρείες να τις δηλώνουν). Έχοντας πρόσβαση στην συγκεκριμένη εφαρμογή οι πολίτες μπορούν ανά πάσα στιγμή να αναζητήσουν αν ο γιατρός τους συνταγογραφεί προκειμένου να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα κάποιας φαρμακοβιομηχανίας ή προς όφελός τους.

Το Journalism++, μια μη κυβερνητική οργάνωση με παρουσία σε όλη την Ευρώπη, βλέποντας την προσφυγική και μεταναστευτική κρίση που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια και το κύμα προσφύγων από την Μέση Ανατολή που καταφθάνουν στην Ευρώπη, έχει δημιουργήσει μία βάση δεδομένων με όλους τους θανάτους των προσφύγων στην Μεσόγειο.³⁷

Το 2013 το BBC πήρε τις φωτογραφίες που ανέβασαν οι διαδηλωτές στην πλατεία Ταξίμ και δημιούργησε ένα virtual φωτογραφικό τουρ της πλατείας που έδειχνε τι συνέβαινε την ώρα της διαδήλωσης.³⁸

Λίγο πριν το τέλος του 2017 η ομάδα που εργάστηκε στα Panama Papers δημοσίευσε ακόμα μία έρευνα, αυτή την φορά και με ελληνική δημοσιογραφική συμμετοχή, τα Paradise Papers³⁹. Στα Paradise Papers, τα οποία αποτελούνται από 13,4 εκατομμύρια έγγραφα, κρύβονται οι υπεράκτιες διασυνδέσεις περισσότερων από 120

³⁶ <https://www.icij.org/investigations/panama-papers/>

³⁷ <http://www.themigrantsfiles.com>

³⁸ <http://www.bbc.com/news/world-europe-22795193>

³⁹ <http://paradisepapers.news247.gr/ti-einai-ta-paradise-papers/>

πολιτικών προσώπων από 47 διαφορετικές χώρες, οι ελιγμοί πολυεθνικών κολοσσών με σκοπό να αποφύγουν την πληρωμή φόρων, αλλά και οι πλούσιοι, διάσημοι και ισχυροί του πλανήτη που έχουν επιλέξει την μυστικότητα των offshore.⁴⁰

2.3 Εξόρυξη Δεδομένων (Data mining)

Το data mining ή πιο απλά η εξόρυξη γνώσης είναι μια νέα δυναμική τεχνολογία που βοηθάει τις επιχειρήσεις να εστιάσουν στην σημαντική πληροφορία που βρίσκεται μέσα στις αποθήκες δεδομένων τους (data warehouses). Αυτό που καταφέρνει με τις τεχνικές που χρησιμοποιεί είναι να αναζητά και να βρίσκει γρήγορα και λεπτομερώς βάσεις δεδομένων για την αναζήτηση κρυμμένων προτύπων (patterns). Συνεπώς μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η εξόρυξη γνώσης είναι μια διαδικασία εξαγωγής κρυμμένης πληροφορίας από μεγάλες βάσεις δεδομένων.

*«Εξόρυξη δεδομένων είναι η διαδικασία εξαγωγής υπονοούμενης και εν πολλοίς άγνωστης αλλά ενδεχομένως χρήσιμης γνώσης υπό την μορφή συσχετίσεων προτύπων και τάσεων, μέσω της εξέτασης ανάλυσης και επεξεργασίας βάσεων δεδομένων, συνδυάζοντας και χρησιμοποιώντας τεχνικές από την μηχανική μάθηση, την αναγνώριση προτύπων, την στατιστική, τις βάσεις δεδομένων και την οπτικοποίηση.»*⁴¹

Μπορεί να υπάρχει μια γενικότερη συμφωνία, σχετικά με τους στόχους πίσω από την εξόρυξη των δεδομένων, που είναι η ανακάλυψη νέας και χρήσιμης πληροφορίας, όμως τα μέσα για την πραγματοποίηση του στόχου αυτού δεν είναι απαραίτητα πάντα τα ίδια. Η εξόρυξη γνώσης περιλαμβάνει ένα ευρύ πεδίο υπολογιστικών μεθόδων που μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν, την στατιστική ανάλυση (statistical analysis), τα δέντρα αποφάσεων (decision trees), την εξαγωγή κανόνων (rule induction) και την γραφική οπτικοποίηση (graphic visualization).⁴²

Όσα αναφέρονται παραπάνω χρησιμοποιούνται για την εύρεση συσχετίσεων, προτύπων και δομών σε μεγάλες και διαρκώς αυξανόμενες βάσεις δεδομένων. Ιδιαίτερα σημαντικό για το data mining είναι και η εύρεση των κατάλληλων εργαλείων, σε σχέση με τα χαρακτηριστικά της εκάστοτε βάσης δεδομένων, τα οποία θα βοηθήσουν στην ορθή δημιουργία μιας συλλογής δεδομένων.

Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχει μια γενικότερη σύγχυση ανάμεσα στους όρους «Εξόρυξη Γνώσης» (Data mining) και «Ανεύρεση γνώσης στις βάσεις δεδομένων» (Knowledge discovery in data bases, KDD). Σε πολλές περιπτώσεις αξίζει να σημειωθεί ότι οι δύο αυτοί όροι ταυτίζονται, ενώ στην πραγματικότητα η εξόρυξη

⁴⁰ <http://paradisepapers.news247.gr/ti-einai-ta-paradise-papers/>

⁴¹ Βλέπε

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BE%CF%8C%CF%81%CF%85%CE%BE%CE%B7_%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD

⁴² Προδρομίτη Γερασμούλα (2017), Μεγάλα Δεδομένα Η εξόρυξή τους και η συμβολή τους στην επιχειρηματική ευφυΐα. <http://docplayer.gr/57289864-Megaladedomena-i-exoryxi-toys-kai-i-symvoli-toys-stin-epiheirimatiki-eyfyia.html>

δεδομένων αποτελεί τμήμα της ανεύρεσης γνώσης, συγκροτώντας το πυρήνα αυτής (Zaiane, 1999). Για να γίνει ακόμα πιο κατανοητή η εξόρυξη των δεδομένων, παρακάτω αναφέρεται επιγραμματικά στη διαδικασία της εύρεσης, της συλλογής, της έρευνας και της εξαγωγής μιας πληροφορίας από τα δεδομένα.

Τα βήματα της διαδικασίας επεξεργασίας και έρευνας των δεδομένων είναι τα εξής⁴³:

1. Καθαρισμός δεδομένων (Data cleaning)
2. Ενσωμάτωση δεδομένων (Data integration)
3. Επιλογή δεδομένων (Data selection)
4. Τροποποίηση δεδομένων (Data transformation)
5. Εξόρυξη δεδομένων (Data mining)
6. Αξιολόγηση προτύπων (Pattern evaluation)
7. Διερμηνεία και Αξιολόγηση (Interpretation/evaluation)

Πολλές φορές κάποια από τα παραπάνω βήματα μπορούν να συνδυαστούν μεταξύ τους για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Για παράδειγμα, τα βήματα του καθαρισμού και της ενσωμάτωσης των δεδομένων, μπορούν να υλοποιηθούν μαζί, με στόχο την δημιουργία μιας αποθήκης δεδομένων. Με την ίδια λογική μπορούν να συνδυαστούν και τα βήματα της επιλογής και τροποποίησης των δεδομένων.⁴⁴

Συνεπώς διαπιστώνουμε ότι η εξόρυξη δεδομένων είναι μια ιδιαίτερα καίρια διαδικασία της έρευνας των δεδομένων, η οποία όμως παρά τις δυσκολίες της αποτελεί μόνο ένα μικρό κομμάτι της συνολικής διαδικασίας. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο ερευνητής, λόγω της επανάληψης της διαδικασίας, έχει την δυνατότητα να επεξεργαστεί ή ακόμα και να τελειοποιήσει την διαδικασία της εξόρυξης των δεδομένων που έχει επιλέξει και έτσι να δημιουργήσει νέα δεδομένα που θα συνδυαστούν με τα ήδη υπάρχοντα και θα συνδράμουν στη δημιουργία διαφορετικών και ακόμη πιο κατάλληλων αποτελεσμάτων.⁴⁵

2.4 Γλώσσες Προγραμματισμού

Αρκετοί είναι οι ερευνητές και οι δημοσιογράφοι που ξεκίνησαν να μαθαίνουν και να χρησιμοποιούν γλώσσες προγραμματισμού, με σκοπό να δημιουργήσουν αλγόριθμους που θα τους οδηγήσουν σε σωστά συμπεράσματα. Οι πιο διαδεδομένες γλώσσες προγραμματισμού είναι η Python και η R.

⁴³ Προδρομίτη Γερασμούλα (2017), Μεγάλα Δεδομένα Η εξόρυξή τους και η συμβολή τους στην επιχειρηματική ευφυΐα. <http://docplayer.gr/57289864-Megala-dedomena-i-exoryxi-toys-kai-i-symvoli-toys-stin-epiheirimatiki-eyfyia.html>

⁴⁴ Προδρομίτη Γερασμούλα (2017), Μεγάλα Δεδομένα Η εξόρυξή τους και η συμβολή τους στην επιχειρηματική ευφυΐα. <http://docplayer.gr/57289864-Megala-dedomena-i-exoryxi-toys-kai-i-symvoli-toys-stin-epiheirimatiki-eyfyia.html>

⁴⁵ Καγλής Β., Βερούκιος Β., Σταυρόπουλος Η. (2015), Η επιστήμη των δεδομένων μέσα από την γλώσσα R

Η Python είναι μια γλώσσα ανοιχτού κώδικα που δημιουργήθηκε από τον Ολλανδό Guido van Rossum την δεκαετία του 1990. Η ονομασία προέρχεται από την γνωστή ομάδα κωμικών Monty Python, ενώ την διαχείριση της έχει ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός Python Software. Είναι γνωστή για την ευκολία που την διακρίνει, καθώς δίνει την δυνατότητα στους προγραμματιστές να εκφράσουν έννοιες σε λιγότερες γραμμές κώδικα. Λόγω της αναγνωρισιμότητάς της, αλλά και της πληθώρας των έξτρα τεχνολογικών ενισχύσεων που παρέχει η Python έχει αποκτήσει ένα ευρύ κοινό.⁴⁶

Η γλώσσα R χρησιμοποιείται για την ανάλυση δεδομένων μέσω της στατιστικής. Οι ερευνητές χρησιμοποιούν την R για να αναλύσουν μεγάλους όγκους δεδομένων που το Excel αδυνατεί να αναλύσει⁴⁷. Σημαντικό χαρακτηριστικό της είναι η καταγραφή της διαδικασίας βήμα βήμα, από την ανάγνωση του αρχείου μέχρι την δημιουργία διαγραμμάτων.⁴⁸

2.5 Απεικόνιση Δεδομένων

Ένα από τα πιο σημαντικά βήματα στην δημοσιογραφία δεδομένων είναι η απεικόνιση των δεδομένων. Η σωστή απεικόνιση των δεδομένων είναι το κλειδί για το αν θα ενδιαφερθεί ο κόσμος να διαβάσει την ιστορία. Οι αναγνώστες δεν έχουν ούτε το χρόνο ούτε την διάθεση και πολλές φορές και τις γνώσεις για να διαβάσουν όλα τα δεδομένα που έχει αναλύσει ο δημοσιογράφος.⁴⁹ Γι'αυτό το λόγο οι δημοσιογράφοι δεδομένων χρησιμοποιούν τρόπους για να συμπύξουν το περιεχόμενο που έχουν εξάγει από τα δεδομένα με κατανοητό και εύχρηστο τρόπο. Η απεικόνιση λοιπόν των δεδομένων παρέχει ένα μοναδικό τρόπο προοπτικής που τα κάνει ακόμα πιο κατανοητά στο ευρύ κοινό.

Οι πίνακες είναι πολύ ισχυρό εργαλείο όταν έχουμε να κάνουμε με ένα σχετικά μικρό αριθμό δεδομένων. Επιδεικνύουν τις ετικέτες και τους αριθμούς με διαρθρωμένο και οργανωμένο τρόπο και αποκαλύπτουν το πλήρες δυναμικό τους, όταν συνδυάζονται με τη δυνατότητα ταξινόμησης και φιλτραρίσματος. Από την άλλη οι πίνακες έχουν σαφώς τα όριά τους. Είναι εξαιρετικοί στην επίδειξη μονοδιάστατων ακραίων τιμών, όπως οι κορυφαίες 10, αλλά δεν ενδείκνυνται για τη σύγκριση πολλαπλών διαστάσεων ταυτόχρονα (όπως η αύξηση του πληθυσμού ανά χώρα με την πάροδο του χρόνου). (The Data Journalism Handbook)

Τα διαγράμματα, σε γενικές γραμμές, επιτρέπουν την χαρτογράφηση των διαστάσεων των δεδομένων σε οπτικές ιδιότητες γεωμετρικών σχημάτων. Έχουν ειποθεί και γραφτεί πάρα πολλά για την αποτελεσματικότητα των επιμέρους οπτικών χαρακτηριστικών και την αξία που έχουν για τα δεδομένα. Τα γραφήματα γραμμής

⁴⁶ Βλέπε <https://el.wikipedia.org/wiki/Python>

⁴⁷ Βλέπε <https://www.r-project.org/about.html>

⁴⁸ Βλέπε

[https://el.wikipedia.org/wiki/R_\(%CE%B3%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1_%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D\)](https://el.wikipedia.org/wiki/R_(%CE%B3%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1_%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D))

⁴⁹ Συλίου Καλλιόπη (2014), Νέα εργαλεία ερευνητικής δημοσιογραφίας – Η περίπτωση της δημοσιογραφίας δεδομένων

είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για την προβολή της χρονικής εξέλιξης, ενώ τα ιστογράμματα είναι ιδανικά για τη σύγκριση κατηγορικών δεδομένων. Σε όλα τα γραφήματα, είναι δυνατή η χρήση διαφορετικών ειδών κλίμακας για να διερευνηθούν διάφορες πτυχές στα δεδομένα (π.χ. γραμμική ή λογαριθμική κλίμακα).⁵⁰ Κατά κύριο λόγο τα περισσότερα δεδομένα σχετίζονται με πραγματικούς ανθρώπους, γι' αυτό και έχει σημασία το είδος του γραφήματος που θα επιλέξει ο ερευνητής.

Το δυνατό στοιχείο των χαρτών αποτελεί η σύνδεση των δεδομένων με τον φυσικό κόσμο. Όπως για παράδειγμα ένα σύνολο δεδομένων με περιστατικά εγκλημάτων που περιέχουν γεωγραφικά δεδομένα, το κύριο ενδιαφέρον του θα είναι το που συνέβη το έγκλημα. Ακόμα οι χάρτες μπορούν να φανερώσουν γεωγραφικές σχέσεις και συνδέσεις ανάμεσα στα δεδομένα (π.χ., μια τάση από Βορρά προς Νότο, ή από τις αστικές στις αγροτικές περιοχές).⁵¹

Αναφορικά με τις συσχετίσεις, το τέταρτο πιο σημαντικό είδος απεικόνισης είναι ο γράφος. Οι γράφοι αποκαλύπτουν τις διασυνδέσεις (ακμές) στα σημεία των δεδομένων (κόμβοι). Η θέση των κόμβων υπολογίζεται από πολύπλοκους αλγόριθμους διάταξης του γράφου που μας επιτρέπουν να δούμε αμέσως τη δομή του δικτύου. (The Data Journalism Handbook, OKF, 2012) Το τέχνασμα της απεικόνισης του γράφου είναι ένας κατάλληλος τρόπος να μοντελοποιηθεί το ίδιο το δίκτυο. Δεν περιλαμβάνουν όλα τα σύνολα δεδομένων σχέσεις μεταξύ τους, όμως και να έχουν σχέσεις αυτό δεν σημαίνει ότι οι σχέσεις αυτές αποτελούν το πιο ενδιαφέρον κομμάτι των δεδομένων που εξετάζονται, ενώ μπορεί και ο ίδιος ο ερευνητής να ορίσει ακμές μεταξύ των κόμβων.

Επιπλέον, η ενασχόληση με τη δημοσιογραφία δεδομένων θεωρείται από πολλούς ότι δίνει μια ελπίδα για το μέλλον της δημοσιογραφίας. Ιδίως στις μέρες μας που οι ειδησεογραφικοί οργανισμοί συρρικνώνονται ολοένα και περισσότερο, οι δημοσιογράφοι ευελπιστούν να βρουν εργασία στον τομέα των δημοσίων σχέσεων και της διαφήμισης, ως μια δικλείδα ασφαλείας. Οι δημοσιογράφοι δεδομένων ή οι ερευνητές δεδομένων, από την άλλη, αποτελούν ήδη μία περιζήτητη ομάδα υπαλλήλων, και όχι μόνο για τα ΜΜΕ. Εταιρείες και ινστιτούτα σε όλο τον κόσμο αναζητούν επαγγελματίες που θα ξέρουν πως να διαχειρίζονται ψηφιακά δεδομένα, ώστε να τα μετατρέπουν σε κάτι απτό και με νόημα. (The Data Journalism Handbook, OKF, 2012) Αυτό φαίνεται και από την δημιουργία μαθημάτων και μεταπτυχιακών πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο από διάφορα πανεπιστημιακά ιδρύματα σε όλο τον κόσμο.

Με ένα καλογραμμένο κείμενο, κατάλληλη σχεδίαση και ακριβείς εξηγήσεις, τα κινούμενα γραφικά δύναται να ζωντανέψουν σύνθετους αριθμούς ή ιδέες, καθοδηγώντας το κοινό μέσω της είδησης. (The Data Journalism Handbook, OKF, 2012) Οι τηλεδιαλέξεις του Hans Rosling αποτελούν ένα καλό παράδειγμα του πως

⁵⁰ Συλίου Καλλιόπη (2014), Νέα εργαλεία ερευνητικής δημοσιογραφίας – Η περίπτωση της δημοσιογραφίας δεδομένων

⁵¹ Βλέπε The Data Journalism Handbook, 2012, OKF

http://datajournalism.okfn.gr/%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%8E%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82_%CF%84%CE%B1_%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1_7.html

τα δεδομένα μπορούν να ζωντανέψουν και να περάσουν μια είδηση στην οθόνη. Μια αφήγηση με επεξηγηματικά οπτικά μέσα παρέχει ένα δυναμικό και αξέχαστο τρόπο μετάδοσης της είδησης. (The Data Journalism Handbook, OKF, 2012) Χρησιμοποιώντας τεχνικές γραφικής αναπαράστασης και design, έχουν δημοσιευτεί γραφικά που κάνουν την πολύπλοκη πληροφορία εύκολα αντιληπτή και κατανοητή από ένα ευρύ κοινό.

Στην πραγματικότητα, η ικανότητα της απεικόνισης δεδομένων να δοκιμάζει τη συμβατική σοφία διαφαίνεται μέσα από ένα διαδραστικό γραφικό που δημοσιεύτηκε από τους New York Times, στα τέλη του 2009, ένα χρόνο αφότου άρχισε η παγκόσμια οικονομική κρίση. Με τον δείκτη ανεργίας στις Ηνωμένες Πολιτείες να κυμαίνεται κοντά στο 9 τοις εκατό, οι χρήστες μπορούσαν να μελετήσουν τον πληθυσμό των ΗΠΑ με διάφορα φίλτρα, είτε δημογραφικά είτε ορίζοντας το μορφωτικό επίπεδο, για να εξερευνήσουν ακόμα πιο εξονυχιστικά τα δεδομένα και τα ποσοστά που δίνονταν. Όπως αποδείχθηκε, το ποσοστό κυμαινόταν από λιγότερο από 4% για τις μεσήλικες γυναίκες με ανώτατα πτυχία, στο σχεδόν μισό του συνόλου των νέων μαύρων ανδρών που δεν είχαν τελειώσει το λύκειο. Επιπλέον, αυτή η διαφορά δεν ήταν κάτι το καινούργιο, ένα γεγονός που τονίστηκε από τις σημαντικές τάσεις που προέβλεπε την ιστορική αξία καθεμίας από τις ομάδες αυτές⁵². Ακόμα μια καλή απεικόνιση δεδομένων μπορεί να εντριφήσει στο μυαλό κάποιου και του δίνει περισσότερη τροφή για σκέψη.

Όλες οι απεικονίσεις που αναγράφονται παραπάνω πέρα από την σημασία που έχουν για την κατανόηση των δεδομένων από το χρήστη, έχουν ιδιαίτερη σημασία και για την διεξαγωγή της έρευνας από τον δημοσιογράφο.

Στη φάση του ρεπορτάζ, οι απεικονίσεις μπορούν⁵³:

- Να βοηθήσουν να προσδιοριστούν τα θέματα και τα ερωτήματα για το υπόλοιπο της έρευνας
- Να εντοπίσουν ακραία στοιχεία: τις καλές ιστορίες, ή ίσως τα λάθη στα δεδομένα
- Να βοηθήσουν να βρεθούν τυπικά παραδείγματα
- Να εμφανίσουν τις τρύπες του ρεπορτάζ

Οι απεικονίσεις μπορούν να έχουν πολλαπλούς ρόλους, μπορούν να αναδείξουν ένα σημείο της είδησης με τον πιο συναρπαστικό τρόπο και να αφαιρέσουν μη απαραίτητες τεχνικές πληροφορίες από την αφήγηση. Ιδιαίτερα όταν είναι διαδραστικές και επιτρέπουν την εξερεύνηση, προσδίδουν διαφάνεια στη διαδικασία του ρεπορτάζ και γίνονται αυτόματα πιο ενδιαφέρουσες για τον αναγνώστη.⁵⁴

⁵² <http://www.nytimes.com/interactive/2009/11/06/business/economy/unemployment-lines.html>

⁵³ Συλίου Καλλιόπη (2014), Νέα εργαλεία ερευνητικής δημοσιογραφίας – Η περίπτωση της δημοσιογραφίας δεδομένων

⁵⁴ Βλέπε The Data Journalism Handbook, 2012, OKF

http://datajournalism.okfn.gr/%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%8E%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82_%CF%84%CE%B1_%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1_7.html

2.6 Επεξήγηση των δεδομένων

Στο τελικό στάδιο ο ερευνητής, αφού πρώτα έχει μελετήσει τους πίνακες που έχει δημιουργήσει, καλείται να εξάγει κάποια συμπεράσματα και να δημιουργήσει μια ιστορία με τα όσα παρατηρεί και χρειάζεται να ξέρει το κοινό. Εφόσον έχει επεξεργαστεί και οπτικοποιήσει όλα τα δεδομένα πρέπει να μπορεί να είναι σε θέση να δώσει απαντήσεις και να εξάγει σαφή συμπεράσματα, τα οποία θα μπορεί να επεξηγήσει στο κοινό του, έτσι ώστε να μπορέσει να καταλαβει τα όσα βλέπει.

Όλα αυτά τα συμπεράσματα και η ιστορία που θα δημιουργήσει θα πρέπει εκτός των άλλων, να απαντά κυρίως σε 3 βασικά ερωτήματα⁵⁵:

- ✓ Τι απεικονίζει η κάθε εικόνα;
- ✓ Αν υπάρχει όντως κάτι ενδιαφέρον ή περίεργο σε αυτή.
- ✓ Ποια είναι η σημασία αυτής της εικόνας με βάση όλα τα δεδομένα που αναλύθηκαν;

Σε έναν ερευνητή υπάρχει πάντα η ανησυχία ότι μπορεί οι πίνακες και τα δεδομένα που θα δημιουργήσει να είναι εντυπωσιακά, αλλά να μην είναι ικανά να αφηγηθούν μια ιστορία. Το παραπάνω δεν πρέπει να αποτρέπει κανέναν από το να ασχοληθεί με τα δεδομένα και την ανάλυση τους, ακόμα και αν το αποτέλεσμα δεν είναι αυτό που περίμενε, έχει καταφέρει να δημιουργήσει μια ιστορία με τα θετικά της και τα αρνητικά της⁵⁶.

⁵⁵Βλέπε The Data Journalism Handbook, 2012, OKF

http://datajournalism.okfn.gr/%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%8E%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82_%CF%84%CE%B1_%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1_7.html

⁵⁶ Βλέπε Βάλια Βαϊμάκη (2015), Το αφήγημα της νέας δημοσιογραφίας

Κεφάλαιο 3 Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα (Open Government Data)

3.1 Κυβερνητικά Δεδομένα

Τα «Κυβερνητικά Δεδομένα» (Government Data) είναι το υποσύνολο των δημοσίων δεδομένων και πληροφοριών που παράγονται ή συλλέγονται από την κυβέρνηση ή κυβερνητικά ελεγχόμενους οργανισμούς (Δημόσιοι Οργανισμοί και Επιχειρήσεις) (Access Info Europe, 2011). Παράδειγμα, τέτοιων δεδομένων είναι και οι νόμοι, οι δαπάνες του δημοσίου, οι πηγές δημοσίων εσόδων κ.α. Παρόλα αυτά, πολλές φορές το κράτος αναλαμβάνει την παραγωγή δεδομένων που ανήκουν στα καθαυτά δημόσια δεδομένα και δεν σχετίζονται με κυβερνητικές αρμοδιότητες.

Με βάση τους Nilsen (2010) και Shapiro και Varian (1999), τα τυπικά χαρακτηριστικά των Κυβερνητικών δεδομένων ως πόρος είναι τα εξής:

- 1) Είναι μη ανταγωνιστικά
- 2) Δεν έχουν αποκλειστικότητα
- 3) Έχουν υψηλό πάγιο κόστος
- 4) Έχουν (σχεδόν) μηδενικό οριακό κόστος
- 5) Προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες και έχουν μεγάλες δυνατότητες για περαιτέρω χρήση.

Τέτοια δεδομένα είναι για παράδειγμα :

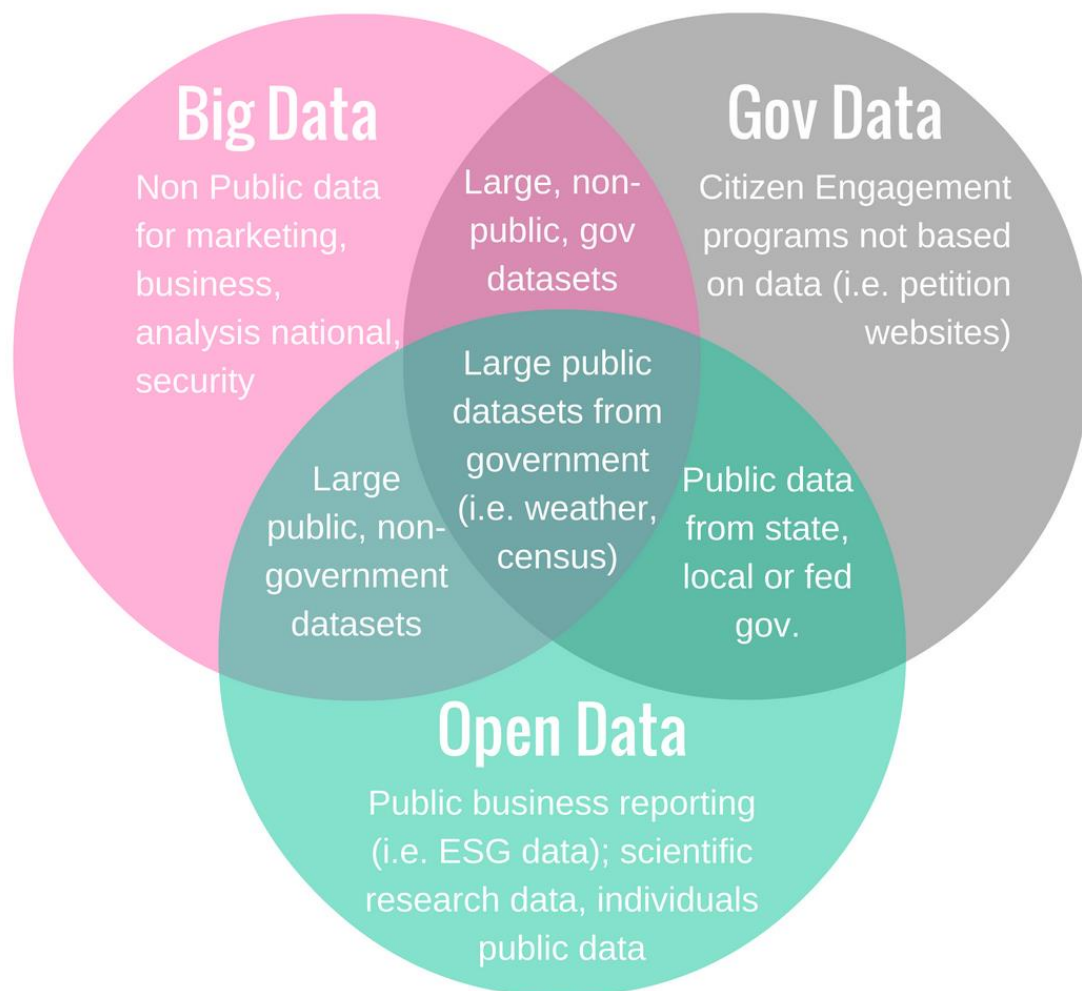
- Νόμοι και εγκύκλιοι
- Δαπάνες του δημοσίου
- Πηγές δημοσίων εσόδων

3.2 Ανοιχτά κυβερνητικά Δεδομένα

Τα Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα (Open Government Data) είναι τα δεδομένα που είναι και «Ανοιχτά», δηλαδή δεδομένα που μπορούν ελεύθερα να χρησιμοποιηθούν και να αναδιανεμηθούν από οποιονδήποτε, αλλά και «Κυβερνητικά Δεδομένα», δηλαδή πληροφορίες που παράγονται ή συλλέγονται από την κυβέρνηση ή κυβερνητικά ελεγχόμενους οργανισμούς. Πιο αναλυτικά, για να θεωρηθούν τα Κυβερνητικά Δεδομένα ως Ανοιχτά, θα πρέπει να μπορούν να αντιγραφούν ελεύθερα, να διαμοιραστούν, ή να αναδημοσιευθούν σε άλλους δικτυακούς τόπους, από όπου οι χρήστες θα μπορούν να εντοπίσουν, να αναλύσουν, να σχολιάσουν και να αναπαραστήσουν οπτικά το υλικό αυτό, ή και να το μετατρέψουν σε άλλες μορφές.⁵⁷

⁵⁷ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis->

Τα Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα είναι μια υποκατηγορία των Ανοιχτών Δεδομένων και όπως γίνεται αντιληπτό και από την παρακάτω εικόνα, αποτελούν την τομή τριών διαφορετικών συνόλων: των δεδομένων, των ανοιχτών και της κυβέρνησης.⁵⁸

Εικόνα 3: Τα είδη των δεδομένων

Οι κυβερνήσεις συλλέγουν μεγάλες ποσότητες δεδομένων, που διατηρούν σε κατάλληλα διαμορφωμένες βάσεις δεδομένων, λόγω της πολιτικής χρησιμότητας που μπορεί να έχει η συλλογή και η διάθεση τέτοιων δεδομένων για αυτές.⁵⁹

new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf

⁵⁸ Σούμπλη Δημητρίου, Πούλη Κωνσταντίνου (2012), Διαδικτυακές εφαρμογές ανοιχτών δεδομένων για την ελληνική δημόσια διοίκηση

⁵⁹ Μαρίνος Κωνσταντίνος, Οικονομική εκμετάλευση προσωπικών δεδομένων
<http://repository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/6016/CIED%20%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82%20%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Παραδείγματα συνόλων δεδομένων που κατέχει μια κυβέρνηση και τα οποία μπορούν να καταστούν ανοιχτά μπορεί να είναι από εθνικά στατιστικά στοιχεία για τον προϋπολογισμό και κοινοβουλευτικά αρχεία, μέχρι στοιχεία για τις θέσεις των σχολείων, των νοσοκομείων, των αστυνομικών τμημάτων κ.τ.λ.

Στην ψηφιακή εποχή που διανύουμε οι κυβερνήσεις δέχονται όλο και περισσότερο πιέσεις, ώστε να «ανοίξουν» αυτά τα δεδομένα, τόσο από το PSI (Public Sector Information), όσο και από ακτιβιστές που ζητούν την ελεύθερη διακίνηση των δεδομένων (FOI - Freedom of Information) και της ανοιχτής διακυβέρνησης. Βέβαια λόγω των παραπάνω εκστρατειών την τελευταία περίοδο έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην ανοιχτή και ελεύθερη διάθεση του δημοσίου υλικού στο ευρύ κοινό. (Davies, 2010)

Ανά τα χρόνια έχουν γίνει διάφορες προσπάθειες να αναλυθεί ο όρος Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα, ο ορισμός που είναι γενικότερα αποδεκτός είναι αυτός του Open Knowledge Foundation (OKFN) που αναφέρει:

«Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα» (Open Government Data) είναι τα Ανοιχτά Δεδομένα που παράγονται από τις κυβερνήσεις. Πρόκειται για δεδομένα που συλλέγονται για την παροχή υπηρεσίας και δεν περιέχουν προσωπικά στοιχεία ή εταιρικά μυστικά. Τα ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα είναι ένα υποσύνολο των Δεδομένων του Δημοσίου Τομέα, που είναι ευρύτερα σε εμβέλεια.⁶⁰

Ένας άλλος σύντομος ορισμός των «Ανοιχτών Κυβερνητικών Δεδομένων» δίνεται από τον Tim Berners-Lee, το διευθυντή του World Wide Web Consortium (W3C) και τον εφευρέτη του Παγκόσμιου Ιστού (World Wide Web). Σε μια ομιλία του για το Government 2.0 στην Ουάσινγκτον, το Δεκέμβρη του 2010, ο Tim Berners-Lee διαχώρισε τα Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα από τα έγγραφα WikiLeaks:

Τα Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα είναι τα δεδομένα μιας χώρας, τα οποία δεν αφορούν προσωπικές πληροφορίες, δεν συνδέονται με προσωπικά δεδομένα και δεν περιλαμβάνουν στρατιωτικά ή κυβερνητικά μυστικά (Howard A., 2010).

Η ανοιχτή διάθεση των δεδομένων έφερε στην επιφάνεια κάποια βασικά ζητήματα που έπρεπε να επιλυθούν. Κρίθηκε λοιπόν αναγκαίο να θεσπιστούν κάποιες αρχές που να δίνουν κατευθυντήριες αρχές για το πως πρέπει να διατίθενται τα δεδομένα αυτά, αλλά και πως μπορεί κάποιος να τα ορίσει ως ανοιχτά.⁶¹

Αν οι κυβερνήσεις δεν είναι σε θέση να οργανώσουν κατάλληλα τα ανοιχτά δεδομένα τους τότε αυτά θα δημοσιεύονται με ένα χαοτικό τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι η ίδια πληροφορία μπορεί να υπάρχει σε διαφορετικές ιστοσελίδες, αλλά ο σύνδεσμος μεταξύ τους να μην είναι ευδιάκριτος (Galiotou, & Fragkou, 2013).

⁶⁰ Βλέπε <https://okfn.org/opendata/>

⁶¹ Μαρίνος Κωνσταντίνος, Οικονομική εκμετάλευση προσωπικών δεδομένων <http://repository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/6016/CIED%20%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82%20%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

3.3 Η επικράτηση των κυβερνητικών δεδομένων

Η ελεύθερη χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα, καθώς και η άμεση δημοσίευσή τους στο διαδίκτυο, επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων που παρέχονται από κρατικούς φορείς και δίνουν καινούριες επιχειρηματικές ευκαιρίες.⁶² Επίσης, δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες για άμεση πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες μειώνοντας παράλληλα το κόστος και συνδράμοντας στη βελτίωση των διαδικασιών στις κρατικές υπηρεσίες, καθώς και μεταξύ των φορέων και των πολιτών. Παράλληλα, βοηθούν στην αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και στην προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ενώ ταυτόχρονα ευνοεί την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην διακυβέρνηση.

“Ο σκοπός του eGov IG (eGovernment Interest Group) είναι να διερευνήσει τρόπους για τη βελτίωση της πρόσβασης στην κυβέρνηση μέσω της καλύτερης χρήσης του παγκοσμίου ιστού και ακόμη την επίτευξη καλύτερης διαφάνειας της κυβέρνησης με τη χρήση ανοικτών προτύπων σε οποιοδήποτε κυβερνητικό επίπεδο (τοπικό, εθνικό, πολυεθνικό)” eGov IG, 2010. (Cyganiak Richard (2010))

3.4 Αρχές Ανοικτών Κυβερνητικών Δεδομένων

Το 2007 στην Καλιφόρνια ορίστηκαν οι οκτώ αρχές που θα προσδιορίζουν το βαθμό στον οποίο τα κυβερνητικά δεδομένα είναι ανοιχτά και προσβάσιμα στο κοινό. Οι αρχές κατοχυρώθηκαν από τους 30 υποστηρικτές των πρωτοβουλιών ανοιχτής διακυβέρνησης, οι οποίοι συναντήθηκαν με στόχο να αναδείξουν τα θετικά των ανοικτών κυβερνητικών δεδομένων στην ανοιχτή διακυβέρνηση και την δημοκρατία. Μετά την λήξη του συνεδρίου, με επικεφαλή τον Tim O'Reilly, δημοσιεύτηκε η λίστα με τις αρχές, ενώ στην συνέχεια προστέθηκαν δύο ακόμα παράμετροι (Ten Principles for Opening Up Government Information, 2010).⁶³

1. Πληρότητα

Τα σύνολα δεδομένων που δημοσιεύονται από την κυβέρνηση θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πλήρη, να απελευθερώνονται δηλαδή όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα. Όλη η πρωτογενής πληροφορία για ένα σύνολο δεδομένων πρέπει να είναι διαθέσιμη στο κοινό, με την εξαίρεση θεμάτων που αφορούν στην προστασία προσωπικών δεδομένων.(geodata.gov.gr) Τα μεταδεδομένα που προσδιορίζουν και εξηγούν τα πρωτογενή θα πρέπει να περιλαμβάνονται, μαζί με μαθηματικούς τύπους και εξηγήσεις σχετικά με το πώς τα παραγόμενα δεδομένα έχουν υπολογιστεί. Έτσι, οι χρήστες θα μπορούν να κατανοήσουν το εύρος της διαθέσιμης πληροφορίας και να εξετάσουν τα διαθέσιμα δεδομένα με κάθε λεπτομέρεια.⁶⁴

⁶² Βασιλειάδου Παρασκευή (2016), Ελληνικοί κατάλογοι ανοικτών δημόσιων κυβερνητικών δεδομένων

⁶³ Βλέπε <https://sunlightfoundation.com/policy/documents/ten-open-data-principles/>

⁶⁴ Βασιλειάδου Παρασκευή (2016), Ελληνικοί κατάλογοι ανοικτών δημόσιων κυβερνητικών δεδομένων

2. Πρωτότυπα

Η δημοσίευση των δεδομένων από την κυβέρνηση πρέπει να γίνεται στην πρωτογενή τους μορφή, όπως συλλέχθηκαν, συνοδευόμενα από λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο συλλογής τους.

3. Αμεσότητα

Τα σύνολα δεδομένων που δημοσιεύονται από την κυβέρνηση θα πρέπει να βρίσκονται σε άμεση διάθεση στο κοινό. Προτεραιότητα πρέπει να δίνεται σε δεδομένα των οποίων η χρήση είναι χρονικά ευαίσθητη. (geodata.gov.gr) Η πληροφόρηση σε πραγματικό χρόνο αυξάνει σημαντικά την αξία που μπορεί να εξάγει το κοινό από την πληροφορία.

4. Προσβασιμότητα

Τα δεδομένα που δημοσιεύονται από την κυβέρνηση πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμα στο κοινό. (geodata.gov.gr) Με τον όρο προσβασιμότητα αναφέρεται η ευκολία που μπορεί να αποκτηθεί μια πληροφορία. Ενδεικτικοί φραγμοί στην πρόσβαση μπορούν να είναι η συμμόρφωση με συγκεκριμένες διαδικασίες (π.χ. συμπλήρωση φορμών) ή συστημάτων που απαιτούν ειδικές τεχνολογίες για τους διαφυλλιστές (π.χ. Flash, JavaScript, cookies, Java applets). Άλλη μια πτυχή της προσβασιμότητας είναι η ανιχνευσιμότητα (findability), η ευκολία δηλαδή με την οποία μπορεί κάποιος να εντοπίσει και να κατεβάσει δεδομένα.

5. Αναγνωσιμότητα από μηχανές (Machine readability)

Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές μπορούν να διαχειριστούν ορισμένα είδη δεδομένων. Για παράδειγμα, χειρόγραφες σημειώσεις σε ένα χαρτί είναι πολύ δύσκολο να επεξεργαστούν από μία μηχανή. Η ψηφιοποίηση τέτοιου κειμένου μέσω λογισμικού OCR (οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων) οδηγεί σε πολλά σφάλματα αντιστοίχισης και μορφοποίησης. (geodata.gov.gr) Αντίστοιχες δυσκολίες εντοπίζονται και στην ευρέως χρησιμοποιούμενη μορφή PDF, η οποία αναλύεται δύσκολα από υπολογιστές. Συνεπώς, τα δεδομένα πρέπει να δημοσιεύονται σε μορφές που είναι εύκολα προσβάσιμες και επεξεργάσιμες από τους χρήστες και συνάμα τους υπολογιστές τους. (geodata.gov.gr) Τέλος όλα τα δεδομένα, αν έχουν υποστεί επεξεργασία, πρέπει να συνοδεύονται από μεταδεδομένα που θα αναφέρουν τις αντίστοιχες πληροφορίες για αυτά.

6. Πρόσβαση χωρίς διακρίσεις

Η πρόσβαση στα δεδομένα αναφέρεται στο ερώτημα ποιος και πως έχει πρόσβαση σε αυτά, καθώς και ποιος έχει το δικαίωμα να τα επεξεργαστεί. (geodata.gov.gr) Εμπόδιο στην πρόσβαση στέκεται και η χρήση των «φραγμένων κήπων» (walled gardens), που επιτρέπουν συγκεκριμένες πρόσβαση στα δεδομένα μόνο σε κάποιες εφαρμογές. Γενικότερα, η πρόσβαση στα δεδομένα σημαίνει πως κάθε άτομο μπορεί να έχει πρόσβαση, χωρίς να χρειάζεται να δώσει στοιχεία ή να αιτιολογήσει το σκοπό πρόσβασης. (geodata.gov.gr)

7. Χρήση ανοικτών προτύπων (Use of Commonly Owned Standards)

Η έννοια «ανοικτό» πρότυπο αναφέρεται στην ιδιοκτησία του μορφής (format) με την οποία είναι αποθηκευμένα τα δεδομένα. (geodata.gov.gr) Αυτό αποδεικνύεται ιδιαίτερα περιοριστικό σε περίπτωση που το αρχείο που είναι αποθηκευμένα τα δεδομένα μπορεί να διαβαστεί από ένα και μόνο πρόγραμμα το οποίο κατασκευάζει

η εταιρεία. Συχνά το πρόγραμμα αυτό δεν είναι διαθέσιμο στο κοινό, ή μπορεί να είναι διαθέσιμο, αλλά να απαιτείται η αγορά του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το Microsoft Excel, που είναι ένα ευρέως διαδεδομένο πρόγραμμα επεξεργασίας λογιστικών φύλλων που προϋποθέτει την αγορά του προκειμένου να χρησιμοποιηθεί. Έτσι υποδεικνύεται η χρήση ελεύθερα διαθέσιμων εναλλακτικών αρχείων (formats) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά, επιτρέποντας την πρόσβαση στα αποθηκευμένα δεδομένα χωρίς την αγορά άδειας χρήσης λογισμικού. Ποικιλοτρόπως τα δεδομένα γίνονται διαθέσιμα σε ένα μεγαλύτερο πλήθος δυνητικών χρηστών.

8. Αδειοδότηση

Η δημιουργία «Όρων Χρήσης» και οι περιορισμοί που αυτοί συνεπάγονται στη χρήση των δεδομένων θεωρούνται εμπόδια για τη δημόσια χρήση των δεδομένων.

9. Διαχρονικότητα

Η ικανότητα απόκτησης μιας πληροφορίας στο πέρασμα του χρόνου αναφέρεται ως διαχρονικότητα. Η πληροφορία που δημοσιεύεται από την κυβέρνηση στο διαδίκτυο θα πρέπει να είναι διαθέσιμη στο διηνεκές. Με σκοπό την καλύτερη χρήση από το κοινό, η πληροφορία που δημοσιεύεται στο διαδίκτυο πρέπει να παραμένει δημοσιευμένη, ενημερωμένη με τυχόν αλλαγές και αρχειοθετημένη.⁶⁵

10. Κόστος χρήσης

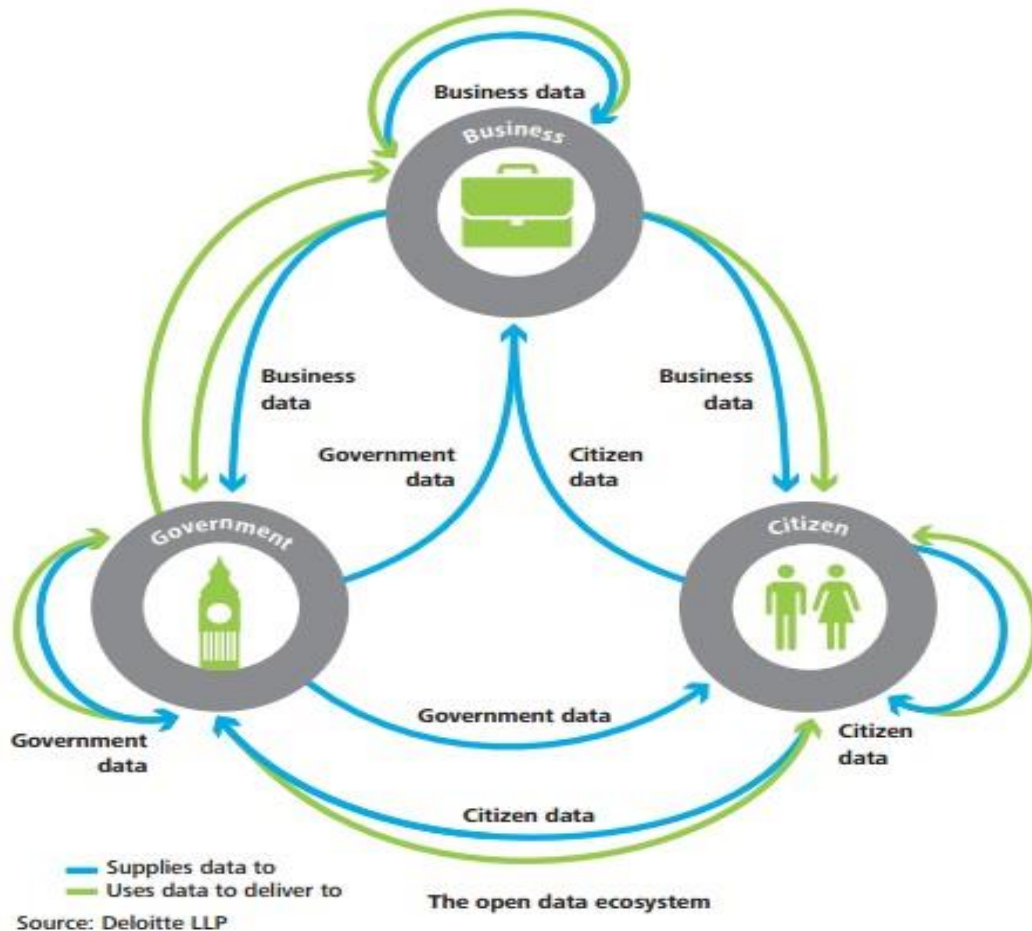
Το κόστος χρήσης και δημοσίευσης των δημοσίων δεδομένων αποτελεί έναν από τα μεγαλύτερα προβλήματα στην διάχυση των δεδομένων, ακόμη και αν αυτό είναι ελάχιστο. (geodata.gov.gr) Οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν ένα σύνολο επιχειρημάτων για τη χρέωση του κοινού με σκοπό την πρόσβαση στα έγγραφά τους: το κόστος δημιουργίας της πληροφορίας, η απόσβεση της επένδυσης, το κόστος ανάκτησης της πληροφορίας, τέλος ανά σελίδα ή ανά ερώτημα, κόστος επεξεργασίας, κτλ. (geodata.gov.gr)

Το μεγαλύτερο μέρος των κυβερνητικών δεδομένων που συλλέγονται, συλλέγονται για να ικανοποιήσουν κυβερνητικούς σκοπούς, συνεπώς η χρέωση για την απόκτηση της συγκεκριμένης πληροφορίας είναι άτοπη, εφόσον όλη η διαδικασία θα γινόταν είτε τα δεδομένα διατίθενταν στο κοινό είτε όχι. Επιπλέον, η υποβολή τελών δημιουργεί κοινωνικές ανισότητες και διαχωρίζει τους πολίτες της κοινωνίας σε αυτούς που μπορούν να πληρώσουν για την πληροφορία και σε αυτούς που δεν μπορούν. Παράλληλα, είναι πιθανό με αυτό τον τρόπο να αποκλείει μετασηματοποιημένες χρήσεις των δεδομένων που θα οδηγήσουν σε επιχειρηματική άνθηση και άρα φορολογικά έσοδα.

Οι παραπάνω αρχές σκοπεύουν στην απρόσκοπτη κυκλοφορία των δεδομένων με απώτερο σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους και την αξιοποίηση του δημόσιου

⁶⁵ Βλέπε <http://geodata.gov.gr/content/news/10-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%AD%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CF%84%CE%AC-%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CF%81%CE%B9/>

υλικού.⁶⁶ Στο σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι ροές δεδομένων που αναπτύσσονται μεταξύ της κυβέρνησης, των επιχειρήσεων και των πολιτών, όλων των δρώντων δηλαδή της κοινωνίας.

Εικόνα 4: Οι ροές δεδομένων που αναπτύσσονται μεταξύ κυβέρνησης, επιχειρήσεων, πολιτών

Οι κατευθυνόμενες ροές με το μπλε χρώμα αντιπροσωπεύουν την εισροή δεδομένων στον αντίστοιχο χρήστη, ενώ οι πράσινες ροές δείχνουν την εκροή των δεδομένων και την διαμοίρασή τους στις υπόλοιπες ομάδες.

3.5 Η αξία και τα χαρακτηριστικά των ανοικτών κυβερνητικών δεδομένων.

Τα ανοικτά κυβερνητικά δεδομένα, αποτελούν μια τεράστια πηγή δεδομένων που είναι ακόμα σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητα και ανεξερεύνητα.⁶⁷ Αρκετοί είναι αυτοί που προσπαθούν να αξιοποιήσουν και να ερευνήσουν μεγάλο εύρος δεδομένων με σκοπο να αξιοποιηθούν πιο αποδοτικά και να αναδείξουν την σημασία τους. Είναι

⁶⁶ Μπακόλας Ιωάννης, Τουρνόγλου Δημήτρης (2013), Οπτικοποίηση δεδομένων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

⁶⁷ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοικτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

σημαντικό να αναφερθεί ότι τα κυβερνητικά δεδομένα, λόγω της καθολικότητάς τους, αλλά και της ποσότητάς τους θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικά, όμως κανείς ακόμα δεν μπορεί να προβλέψει την σημασία που θα έχουν.⁶⁸

Όπως αναφέρθηκε και στο Κεφάλαιο 2 γενικά για τα ανοιχτά δεδομένα, έτσι και τα ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα έχουν ιδιαίτερη αξία και έχουν βοηθήσει στην εξέλιξη διάφορων τομέων όπως:

- Διαφάνεια και δημοκρατικός έλεγχος
- Συμμετοχή
- Αυτοενδυνάμωση
- Βελτιστοποίηση νέων ιδιωτικών προϊόντων και υπηρεσιών
- Καινοτομία
- Βελτιωμένη αποδοτικότητα των κυβερνητικών υπηρεσιών
- Βελτιωμένη αποτελεσματικότητα των πολιτικών που εφαρμόζονται

Ξεκινώντας από τη διαφάνεια, εφαρμογές όπως το Φινλανδικό ‘Tax Tree’ (το δέντρο των φόρων) και το βρετανικό ‘Where does my money go’⁶⁹ (πού πάνε τα χρήματά μου) δείχνουν με ποιον τρόπο χρησιμοποιούνται από τις κυβερνήσεις τα χρήματα των φορολογουμένων. Επιπλέον, υπάρχει το παράδειγμα του Καναδά, που χάρη στα Ανοιχτά Δεδομένα, κατάφερε να εξοικονομήσει \$3,2 δισεκατομμύρια, από φορολογικές απάτες μέσω φιλανθρωπιών.⁷⁰ Επίσης, πολλές ιστοσελίδες, όπως η Δανέζικη folketsting.dk, καταγράφουν τη δραστηριότητα στο κοινοβούλιο και τη διαδικασία ψήφισης νόμων, ώστε ο καθένας να μπορεί να παρακολουθεί τι γίνεται και ποιοι βουλευτές εμπλέκονται.

Τα ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα μπορούν, επίσης, να βοηθήσουν στη λήψη καλύτερων αποφάσεων στην ιδιωτική ζωή κάποιου, ή να τον ωθήσουν ώστε να είναι πιο ενεργός πολίτης. Μία γυναίκα στη Δανία δημιούργησε το findtoilet.dk, που προβάλλει όλες τις δανέζικες δημόσιες τουαλέτες, έτσι ώστε οι γνωστοί της με κυστικά προβλήματα να μπορούν να βιώθουν περισσότερη σιγουριά όταν κυκλοφορούν. (The Open Data Handbook, OKF) Παράλληλα, η ολλανδέζικη υπηρεσία vervuilingssalarn.nl, σε προειδοποιεί με ένα μήνυμα εάν η ποιότητα της ατμόσφαιρας στη γύρω περιοχή θα ξεπεράσει, την επόμενη μέρα, ένα όριο που μπορεί κανείς να ορίσει. Απο την άλλη, όσοι βρίσκονται στη Νέα Υόρκη, μπορούν να εντοπίσουν εύκολα μέρη για να βγάλουν βόλτα τους τετράποδους φίλους τους, καθώς και άλλους ανθρώπους που χρησιμοποιούν τα ίδια πάρκα και αφήνουν κριτικές για αυτά. Επιπλέον υπάρχουν και υπηρεσίες, όπως η ‘mapumental’ στο Ηνωμένο Βασίλειο και η ‘mapnificent’ στη Γερμανία, που επιτρέπουν την εύρεση κατοικιών, λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της εργασίας, τις τιμές των ακινήτων και το πόσο όμορφη είναι μια περιοχή. Όλα αυτά γίνονται εφικτά αξιοποιώντας τα ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα.⁷¹

⁶⁸ Πολυχρονοπούλου Καλλιόπη (2013), Ανοικτά δεδομένα και στατιστική ανάλυση των ιστορικών δεδομένων δανεισμών χωρών

⁶⁹ <http://app.wheredoesmymoneygo.org/>

⁷⁰ Βλέπε <http://opendatahandbook.org/guide/el/why-open-data/>

⁷¹ Βλέπε

<http://levadia.gr/service/%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CF%87%CF%84%CE%AC-%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1/>

Ακόμα και από οικονομική οπτική, τα Ανοιχτά Δεδομένα έχουν μεγάλη σημασία. Αρκετοί είναι αυτοί που αναφέρουν την οικονομική αξία των Ανοιχτών Δεδομένων σε αρκετές δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως, μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δανέζικη husetsweb.dk βοηθά να βρει κανείς τρόπους ώστε να βελτιώσει την ενεργειακή αποδοτικότητα του σπιτιού του, συμπεριλαμβάνοντας τον οικονομικό προγραμματισμό και την εύρεση εργατών που μπορούν να υλοποιήσουν τις εργασίες. Είναι βασισμένη στην επαναχρησιμοποίηση κτηματολογικών πληροφοριών, πληροφοριών σχετικά με κυβερνητικές επιδοτήσεις, όπως επίσης και πληροφορίες από το τοπικό Εμπορικό Επιμελητήριο.⁷² Άλλο ένα πολύ γνωστό παράδειγμα είναι και αυτό του Google Translate που χρησιμοποιεί τον τεράστιο όγκο των ευρωπαϊκών εγγράφων, που υπάρχουν σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες, για να βελτιώσει την ποιότητα των μεταφράσεών του.⁷³

Η αξία των Ανοιχτών Δεδομένων ακόμα και για τις ίδιες τις κυβερνήσεις είναι ιδιαίτερα μεγάλη, αφού μπορούν να αυξήσουν κατακόρυφα την αποδοτικότητά τους. Το Ολλανδικό Υπουργείο Παιδείας δημοσιοποιεί όλα τα δεδομένα σχετικά με την εκπαίδευση στο Διαδίκτυο, για επαναχρησιμοποίηση. Από τότε, ο αριθμός των ερωτήσεων που δέχονται μειώθηκε, μειώνοντας τον φόρτο εργασίας και το κόστος από τη μια μεριά, ενώ από την άλλη, οι εναπομείνουσες ερωτήσεις είναι πλέον ευκολότερο να απαντηθούν από τους υπαλλήλους, αφού είναι απλούστερο να βρουν τα σχετικά δεδομένα. (The Open Data Handbook, OKF) Συνεπώς, τα Ανοιχτά Δεδομένα βοηθούν τις κυβερνήσεις να είναι πιο αποτελεσματικές, περιορίζοντας έτσι τα έξοδα τους.

Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι και το ολλανδικό Υπουργείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς που ασχολείται ενεργά με την δημοσιοποίηση των δεδομένων του. Για τον σκοπό αυτό έχει συνάψει συνεργασίες με ερασιτεχνικές ομάδες ιστορικών, όπως η Wikimedia Foundation, που το βοηθούν να οργανώνει και να δημοσιεύει αποτελεσματικότερα τα δεδομένα του. Αυτό, όχι μόνο συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων της, αλλά θα συντελέσει τελικά και στον περιορισμό του μεγέθους του.

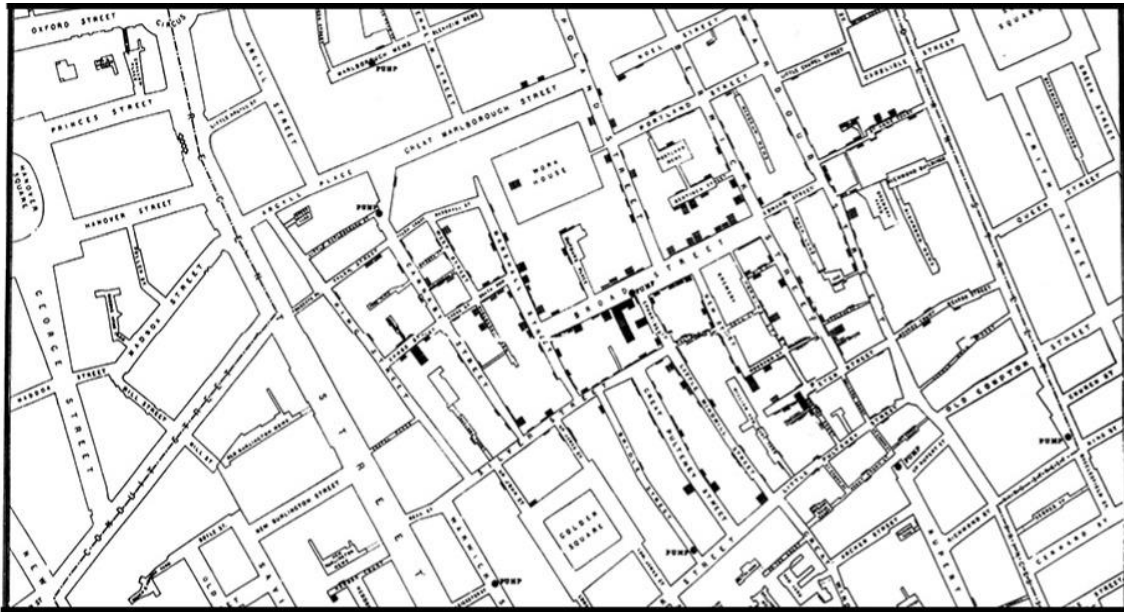
Συνεπώς, παρόλο που τα παραδείγματα της χρήσης των ανοιχτών δεδομένων είναι πολλά και όλοι μπορούν να διακρίνουν τα θετικά αποτελέσματα που επιφέρουν τόσο κοινωνικά όσο και οικονομικά, στην πραγματικότητα δεν μπορούμε να γνωρίζουμε με σιγουριά τις νέες ευκαιρίες που θα εμφανιστούν. Ο κάθε νέος συνδυασμός δεδομένων δημιουργεί και μια νέα ιδέα και μια νέα πληροφορία, που περιμένει κάποιον να την αξιοποιήσει.⁷⁴

⁷² Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

⁷³ Βλέπε <http://opendatahandbook.org/guide/el/why-open-data/>

⁷⁴ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis->

Κάτι τέτοιο έχει συμβεί και στο παρελθόν όταν, για παράδειγμα, ο Δρ Snow ανακάλυψε τη σχέση μεταξύ της πόσης μολυσμένου νερού και της χολέρας στο Λονδίνο του 19ου αιώνα, συνδυάζοντας δεδομένα σχετικά με τους θανάτους από χολέρα με δεδομένα για τη θέση των πηγαδιών.⁷⁵ Αυτό οδήγησε στην κατασκευή του λονδρέζικου αποχετευτικού συστήματος, που βελτίωσε αισθητά την υγεία του πληθυσμού. Είναι πολύ πιθανό να παρατηρήσουμε παρόμοιες εξελίξεις και ιδέες να εκτυλίσσονται από το συνδυασμό διάφορων συνόλων Ανοιχτών Δεδομένων.⁷⁶

Εικόνα 5: Ο χάρτης του John Snow

Τέτοιες ιδέες και παραδείγματα είναι εύκολο να γίνουν πραγματικότητα μόνο αν τα δεδομένα είναι πραγματικά ανοιχτά, δηλαδή αν δεν υπάρχουν περιορισμοί (νομικοί, οικονομικοί ή τεχνολογικοί) ως προς την χρησιμοποίησή τους από άλλους. Κάθε περιορισμός θα καταστήσει δυσκολότερη την εύρεση αξιόλογων τρόπων επαναχρησιμοποίησής τους και θα οδηγήσει στον αποκλεισμό των ανθρώπων από αυτήν. Προκειμένου να γίνουν αυτές οι δυνατότητες πραγματικότητα, τα δημόσια δεδομένα πρέπει να είναι Ανοιχτά Δεδομένα (Open Data Handbook, 2012).⁷⁷

3.6 Ιστορία των Ανοιχτών Κυβερνητικών Δεδομένων

new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf

⁷⁵ Βλέπε <https://www.theguardian.com/news/datablog/2013/mar/15/john-snow-cholera-map>

⁷⁶ Βλέπε

<http://levadia.gr/service/%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CF%87%CF%84%CE%AC-%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1/>

⁷⁷ Βλέπε <http://opendatahandbook.org/>

Τα Ανοιχτά Κυβερνητικά Δεδομένα και όλο το φάσμα των Πληροφοριών του Δημοσίου Τομέα τα τελευταία χρόνια θεωρούνται θέμα μείζονος για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους οργανισμούς της. Το Νοέμβριο του 2003 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε μια οδηγία για τις Πληροφορίες του Δημοσίου Τομέα (Helm & Zenc, 2006). Με την συγκεκριμένη οδηγία γινόταν προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των πληροφοριών πολλαπλασιάζοντας τις διαθέσιμες κυβερνητικές πηγές. Όπως και σε κάθε οδηγία, έτσι και σε αυτή, όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να την προσαρμόσουν μέσα στην εθνική τους νομοθεσία.

Για παράδειγμα, στην Ολλανδία η οδηγία αυτή εφαρμόστηκε στο "Wet Openbaarheid Bestuur" το 2006. Το 2006 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήγαγε μια έρευνα για την αξία που έχει η διερεύνηση των κυβερνητικών δεδομένων. Στην έρευνα που διεξήχθη το κόστος των κυβερνητικών δεδομένων όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπολογίστηκε σε 27 δις. Ευρώ. Το αποτέλεσμα της έρευνας ενίσχυσε την προσπάθεια για τα Ανοιχτά Δεδομένα.

Εν συνεχεία, το 2009 στο Visby της Σουηδίας, με πρωτοβουλία της Σουηδικής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, έλαβε χώρα ένα συμβούλιο με θέμα τις Πληροφορίες του Δημοσίου Τομέα (Zetterberg, Torstensson, & Reding, 2009). Σε αυτό συμμετείχαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς. Στην «οδηγία του Visby», όπως ονομάστηκε αργότερα, τα «Δημόσια Δεδομένα» ορίζονται με σαφήνεια σε συνάρτηση με τη «Δημόσια Πληροφορία» και γίνεται σύσταση για βελτίωση στην πρόσβαση και στην επαναχρησιμοποίηση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο πρόεδρος Ομπάμα τον Ιανουάριο του 2009 σύναψε ένα μνημόνιο την πρώτη του μέρα στο Λευκό Οίκο (Obama, 2009). Το μνημόνιο αυτό είχε ως κύριους άξονες την διαφάνεια και την ανοιχτή διακυβέρνηση, κάτι που σταδιακά θα σήμαινε και την δημιουργία ενός νέου συστήματος συμμετοχικής δημόσιας διοίκησης, στο οποίο θα υπήρχαν ως έννοιες. Ως αποτέλεσμα, το μνημόνιο αυτό υπήρξε ο προπομπός της ανάπτυξης της επίσημης διαδικτυακής πύλης δεδομένων των Η.Π.Α., το data.gov.⁷⁸ Λίγο αργότερα ακολούθησε και το Ηνωμένο Βασίλειο με την ανάπτυξη της αντίστοιχης διαδικτυακής πύλης δεδομένων, το data.gov.uk.

Οι παραπάνω πύλες δεδομένων (portals), λειτουργούν ως κεντρικό αρχείο δεδομένων για τα δημόσια στοιχεία κάθε κυβέρνησης. Συνεπώς κάθε τέτοιο portal έχει 2 βασικούς σκοπούς (Open Government Partnership, 2014):

1. Να κάνει εύκολα προσβάσιμα και αναζητήσιμα τα δεδομένα της κυβέρνησης. Ενθαρρύνοντας έτσι και την χρήση και επαναχρησιμοποίηση τους από το κοινό. Παράλληλα, με αυτό τον τρόπο αυξάνουν τα κίνητρα για όλους τους οργανισμούς να κάνουν τα δεδομένα τους ανοιχτά προς το κοινό.
2. Ανοίγουν μια νέα δημόσια συζήτηση σχετικά με τα ανοιχτά κυβερνητικά δεδομένα, κάτι που δίνει μια παραπάνω ώθηση στους κυβερνητικούς οργανισμούς να κάνουν τα δεδομένα τους ανοιχτά προς το κοινό.

⁷⁸ <https://obamawhitehouse.archives.gov/open>

Με βάση τα παραπάνω, διαπιστώνεται ότι επικρατούν δύο διαφορετικές αντιλήψεις σχετικά με τον τρόπο που επιλέγουν τα κράτη να διαθέσουν τα δεδομένα τους:⁷⁹

- Η μία κατηγορία αφορά Ευρωπαϊκά κράτη που μέχρι τώρα απέφευγαν την ελεύθερη διάθεση των δημοσίων δεδομένων τους και επαναπάνονταν στη διάθεση κάποιων εξ αυτών, συνήθως με την καταβολή κάποιου κόστους. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει συγκεκριμένη γραμμή για την δημοσίευση των δεδομένων, με αποτέλεσμα πολλές φορές τα δεδομένα να είναι κατακερματισμένα και ασύνδετα μεταξύ τους. Άρα η αξιοποίησή των δεδομένων εξαρτάται κυρίως από τον τρόπο που διατίθενται και τις τεχνολογικές γνώσεις που έχουν οι ενδιαφερόμενοι.
- Η δεύτερη αντίληψη επικρατεί κυρίως σε χώρες με Αγγλοσαξονική παράδοση όπως οι Η.Π.Α., η Μεγάλη Βρετανία, ο Καναδάς, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία. Χώρες όπως οι παραπάνω δεν διαθέτουν μόνο ελεύθερα τα δεδομένα τους, αλλά παράλληλα αναπτύσσουν και εφαρμογές που παρουσιάζουν με κατανοητό τρόπο στους πολίτες την πληροφορία που περιέχεται μέσα στα δεδομένα.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως οι χώρες που αναφέρονται στις δύο κατηγορίες ανήκουν και σε διαφορετικές σχολές Δικαίου, κάτι που μπορεί να αποτελεί και κομμάτι της εξήγησης των διαφορών που παρατηρούνται στην διάθεση των δεδομένων.⁸⁰

3.7 Ευρωπαϊκές οδηγίες για την διάθεση δημόσιων δεδομένων.

Η Οδηγία για τη Δημόσια Πληροφορία (Public Sector Information) 81, είναι η Οδηγία της ΕΕ που αφορά τα ανοικτά δημόσια δεδομένα και είναι ένα σημαντικό βήμα για την υλοποίηση των ανοικτών δεδομένων. Όπως αναφέρει ο Malte Beyer-Katzenberger, Policy Officer στη Γενική Διεύθυνση Επικοινωνιακών Δικτύων, Περιεχομένου και Τεχνολογιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Αφορά όλα τα δεδομένα τα οποία παράγονται από δημόσιους φορείς στην Ευρώπη. Στην πρώτη της έκδοση το 2003 όριζε ότι από τη στιγμή που δημόσια δεδομένα καθίσταντο διαθέσιμα στο κοινό, έπρεπε να είναι διαθέσιμα σε οποιονδήποτε για περαιτέρω χρήση. Στην πρώτη, όμως, έκδοση της Οδηγίας, οι δημόσιοι φορείς μπορούσαν να επιλέξουν ποια δημόσια δεδομένα μπορούσαν να ανοίξουν.»⁸²

⁷⁹ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοικτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

⁸⁰ Βαβακούλας Χρήστος (2014), Ανοικτά δεδομένα και πιθανοί τρόποι εκμετάλλευσής τους

⁸¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-legislation-reuse-public-sector-information>

⁸² Βλέπε <https://www.ekt.gr/en/magazines/interviews/8491>

Η μετεξέλιξη της Οδηγίας 2013/37 / ΕΕ ⁸³ αναφέρει ότι όλα τα δεδομένα που θεωρούνται διαθέσιμα, θα πρέπει αυτόματα να είναι διαθέσιμα για περαιτέρω χρήση από οποιονδήποτε. Θα δοθεί δηλαδή περαιτέρω έμφαση, όχι στην χρήση της δημόσιας πληροφορίας και όχι μόνο στην ανοιχτή διάθεσή της. Όσον αφορά το κόστος που χρειάζεται κανείς να πληρώσει για να χρησιμοποιήσει την πληροφορία, σύμφωνα με την Οδηγία του 2003, ένας οργανισμός ή μια επιχείρηση που ήθελε να χρησιμοποιήσει δημόσια δεδομένα, έπρεπε να καλύψει όλο το κόστος της συλλογής, της επεξεργασίας, της διανομής της πληροφορίας, το οποίο συχνά ήταν αρκετά μεγάλο.⁸⁴ Με την αναθεώρηση της Οδηγίας, τα δεδομένα που συλλέγονται από τις δημόσιες αρχές όπως μετεωρολογικά δεδομένα, χάρτες, κ.λπ., και είναι απαραίτητα για διάφορες άλλες δημόσιες υπηρεσίες όπως για το στρατό, για τα υπουργεία, για τα αεροδρόμια, κ.λπ., και τα οποία έχουν χρηματοδοτηθεί από τους φορολογούμενους δεν χρειάζεται να πληρωθούν επιπλέον από οποιονδήποτε επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει για περαιτέρω.

Τέλος ψηφιοποιούνται οι συλλογές (βιβλία, πίνακες, παρτιτούρες) πολιτιστικών οργανισμών όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πανεπιστημιακά ιδρύματα, με σκοπό την περαιτέρω χρήση του πολιτιστικού αποθέματος από τους πολίτες και εμπορικές εταιρίες.⁸⁵

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υλοποίησε μία διαδικτυακή πύλη που θα διαθέτει δημόσια τα δεδομένα, αλλά και τις δομημένες πληροφορίες που παράγονται από δικές της υπηρεσίες όπως τη Eurostat, την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία. Επιπρόσθετα, χρηματοδοτεί έργα όπως το ENGAGE 5⁸⁶ για την ανάπτυξη και υιοθέτηση των Ανοικτών Δεδομένων σε πολλαπλά επίπεδα, το έργο «Γνώσεις για τη θάλασσα 2020» για τη χρήση των θαλάσσιων δεδομένων, το έργο Linked Open Data (LOD2) κλπ.

3.8 Ιστορική αναδρομή των ανοιχτών δεδομένων στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η νομοθεσία για την πρόσβαση στα δημόσια δεδομένα θεμελιώθηκε μέσω της μεταφοράς των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και κυρίως μέσω της οδηγίας PSI (European Commission, 2008) για την πρόσβαση στα δεδομένα του Δημοσίου τομέα. Η πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων φαίνεται να θεωρείται ξεπερασμένη και αναχρονιστική από τους περισσότερους, ενώ παρατηρείται ότι οι ελληνικές κυβερνήσεις δεν αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητες της τεχνολογίας. Είναι βασικό χαρακτηριστικό της ελληνικής νομοθεσίας, αλλά και των νομοθετών της να μην χρησιμοποιούν ένα συγκεκριμένο ορισμό για τα «δημόσια δεδομένα», παρά να

⁸³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32013L0037>

⁸⁴ Καραμήτσου Αθανασία (2016), Ανοικτά δεδομένα και ΑΕΙ

⁸⁵ Καραμήτσου Αθανασία (2016), Ανοικτά δεδομένα και ΑΕΙ

<http://hellanicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/17311/%CE%A0%CE%91%CE%9D%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%99%CE%9F%20%CE%91%CE%99%CE%93%CE%91%CE%99%CE%9F%CE%A5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁸⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/engage-platform>

χρησιμοποιούν τον όρο «έγγραφο» για να περιγράψουν τα δημόσια δεδομένα σε όλους τους νόμους. (The Open Data Handbook, 2012)

Η ελεύθερη διάθεση των δημοσίων δεδομένων στην Ελλάδα μπορεί να τεκμηριωθεί νομικά κυρίως μέσα από τρεις νόμους: το Άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, τον Ν.3448/2006 και το Νόμο για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (Εθνικό Τυπογραφείο, 2011). Με νόμους όπως και αυτοί που αναφέρονται παραπάνω, προβλέπεται πρόσβαση σε διοικητικά έγγραφα αλλά και ιδιωτικά που φυλάσσονται από τις διοικητικές αρχές. Από την άλλη, οι παραπάνω νόμοι δεν αναγνωρίζουν την δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων αυτών. Μάλιστα, η διάθεση των δεδομένων γίνεται μετά από αίτηση και εξαρτάται από μια σειρά προϋποθέσεων.⁸⁷

Με το Νόμο για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση άρχισαν να δημιουργούνται σημαντικές βελτιώσεις στο σύστημα που είχε θεσπίσει η ελληνική κυβέρνηση για τα δημόσια δεδομένα.⁸⁸ Στο συγκεκριμένο νόμο περιέχονται ορισμοί και ορολογίες, όπως το «ηλεκτρονικό αρχείο» και το «ηλεκτρονικό έγγραφο» και γίνεται προσπάθεια ώστε να δημιουργηθεί η έννοια και η διαδικασία της ελεύθερης διάθεσης δημοσίων δεδομένων, χωρίς να υπάρχουν διαδικασίες αιτήσεων κλπ. Η βασική επιδίωξη του νέου Νόμου είναι να καταφέρει να δημιουργήσει μια λογική, όπου το κράτος θα έχει ενεργό ρόλο και τα δεδομένα θα διατίθενται ελεύθερα και απευθείας στον πολίτη. Ο Νόμος για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση χρειάζεται την έκδοση πολλών επιπλέον νομοθετικών πράξεων για να εφαρμοστεί και να αξιοποιηθεί πλήρως. Συνεπώς, όσο οι παραπάνω πράξεις καθυστερούν, τόσο το κράτος δεν έχει ακόμα επίσημα τη νομική υποχρέωση να διαθέτει άμεσα και τακτικά τα δημόσια δεδομένα.⁸⁹

Το 2010, ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η οδηγία INSPIRE⁹⁰ (European Union, 2007) , που αναφέρεται στη θέσπιση γενικών αρχών, κανόνων, μέτρων και διαδικασιών σε διοικητικό και τεχνολογικό επίπεδο, ώστε να υπάρξουν ενιαίες πρακτικές στη διαχείριση, στη διάθεση και στη χρήση γεωχωρικών πληροφοριών, καθώς και στην ανάπτυξη και λειτουργία της Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών (ΕΥΓΕΠ), που θα περιλαμβάνει και τη λειτουργία μιας Εθνικής Πύλης Γεωπληροφοριών⁹¹.

Το geodata.gov.gr αποτελεί την πρώτη προσπάθεια υλοποίησης της παραπάνω οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τη δωρεάν διάθεση γεωχωρικών δεδομένων της ευρύτερης Δημόσιας Διοίκησης προς όλους τους πολίτες. Στο geodata.gov.gr

⁸⁷ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

⁸⁸ Σπινέλλης Διομήδης (2018), Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα, Διανέοσις

⁸⁹ Βλέπε Ανοικτά Δεδομένα: Η πρώτη ύλη για την Κοινωνία της Γνώσης, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, τεύχος 95

⁹⁰ <http://gga.gov.gr/anexarthtes-arxes/225-odhgia-inspire/1024-odigia-inspire>

⁹¹ Βλέπε <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=649&language=en-US>

συγκεντρώνονται με σταθερούς ρυθμούς τα γεωχωρικά δεδομένα της χώρας που είναι διαθέσιμα, έτσι ώστε να είναι εύκολη η χρήση και επεξεργασία τους από τον καθένα, χωρίς τεχνικά και τεχνολογικά εμπόδια. Το συγκεκριμένη εφαρμογή αποτελεί ένα βήμα για την «Εθνική Γεωπύλη» που θα δημιουργηθεί από τον ΟΚΧΕ σύμφωνα με το νόμο 3383/2010 για την «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Δεδομένων». Επιπλέον στο geodata.gov.gr προσφέρονται γεωχωρικά δεδομένα με τους ειδικότερους όρους της ελληνικής άδειας Creative Commons απαιτώντας μόνο αναφορά στην πηγή προέλευσης.

Ένα όμως από τα σημαντικότερα σημεία στην ιστορία των ανοιχτών δεδομένων στην Ελλάδα είναι αυτό που αφορά το πρόγραμμα «Διαύγεια»⁹². Το πρόγραμμα που δημιουργήθηκε το 2010 και έφερε για πρώτη φορά στην ελληνική δημόσια διοίκηση την υποχρεωτική ανάρτηση πράξεων και αποφάσεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο. Θεωρείται ένα ιδιαίτερα καινοτόμο πρόγραμμα, ακόμα και σε διεθνές επίπεδο και έχει ως κύριο στόχο να καταστήσει όσο το δυνατόν πιο εφικτή τη διαφάνεια και τον έλεγχο στην κυβερνητική πολιτική και τη δημόσια διοίκηση. Μάλιστα έχει βραβευτεί από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ως καλή πρακτική για την δημόσια διοίκηση. Οι περισσότεροι θεωρούν πως με την εφαρμογή του προγράμματος Διαύγεια η δημόσια διοίκηση της Ελλάδας θα εκσυγχρονιστεί και θα δημιουργήσει ένα νέο μοντέλο που θα ευνοεί τη σχέση του πολίτη με το Κράτος.

Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα για τη Διαύγεια θεωρείται ένα από τα λίγα νομοθετικά κείμενα, που κάνει σαφή αναφορά σε προληπτική δημοσίευση δημοσίων πληροφοριών με ηλεκτρονικά μέσα. Παράλληλα, η εκτελεστικότητα κάθε διοικητικής πράξης προϋποθέτει την προηγούμενη ανάρτησή της στο διαδίκτυο.⁹³

Επιπλέον, στις υπόλοιπες διατάξεις του προγράμματος αναφέρονται προβλέψεις για τη δημιουργία αρχείου νόμων και προεδρικών διαταγμάτων, πράξεων και αποφάσεων σε επίπεδο φορέα, που θα είναι εύκολα προσβάσιμο ηλεκτρονικά από κάθε ενδιαφερόμενο. Παράλληλα, γίνεται λόγος και για ηλεκτρονικό αρχείο και στο Εθνικό Τυπογραφείο⁹⁴, με την πρόσβαση και σε αυτό να γίνεται εφικτή με ηλεκτρονικά μέσα. Ακόμα, αναγράφεται η διάθεση όλων των ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη σελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου.

Ο νόμος για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση ψηφίστηκε το Μάιο του 2011 (Εθνικό Τυπογραφείο, 2011), με σκοπό να γίνουν εφικτές οι προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες που θα οδηγήσουν στην προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε όλο το εύρος του δημοσίου τομέα, συμπεριλαμβανομένων των ΟΤΑ αλλά και των ΝΠΙΔ που ελέγχονται από το Κράτος.⁹⁵ Θεωρείται ένας από τους πρώτους νόμους

⁹² <https://diavgeia.gov.gr/>

⁹³ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

⁹⁴ <http://www.et.gr>

⁹⁵ Βλέπε Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις»

στην Ελλάδα που αναγνωρίζει τον πληροφοριακό κύκλο: από τη συλλογή και αποθήκευση της πληροφορίας, μέχρι τη συντήρηση, διάθεση και επαναχρησιμοποίησή της.⁹⁶

Με τον νόμο 4305/2015 «Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α' 57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ .Δ.Α. και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 237 Α/2015⁹⁷ καθιερώνεται η αρχή της εξ ορισμού ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας και τίθενται οι νέες προϋποθέσεις για την διάθεση των δεδομένων των δημοσίων φορέων σε τρίτους. Κύριος στόχος του συγκεκριμένου νόμου είναι να χαρακτηρίσει όλα τα δημόσια δεδομένα ανοιχτά, εκτός από κάποιες εξαιρέσεις και ικανά για διάθεση στους πολίτες. Βασική επιδίωξή του είναι να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τη διαφάνεια και να διευκολύνει τον κρατικό έλεγχο από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις σε όλο το φάσμα των συναλλαγών τους με την δημόσια διοίκηση.⁹⁸

<http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/g-hldia-eis.pdf>

⁹⁶ Όλγα Βασιλείου, Χαρίλαος Γεώργης, Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

⁹⁷ <http://www.apdhp-dm.gov.gr/nomothesia.html>

⁹⁸ Βλέπε Ανοικτά Δεδομένα: Η πρώτη ύλη για την Κοινωνία της Γνώσης, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, τεύχος 95

Κεφάλαιο 4 Οπτικοποίηση Δεδομένων: Κοινοβουλευτικός έλεγχος στα χρόνια της κρίσης – Η περίπτωση των εκπρόθεσμων και εμπρόθεσμων τροπολογιών στο Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται και αναλύονται τα δεδομένα σχετικά με τα νομοσχέδια και τις τροπολογίες που ψηφίζονται στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Το διάστημα της οικονομικής κρίσης γίνονται συχνά αναφορές στον τύπο, αλλά και ακόμα και στο ελληνικό Κοινοβούλιο για την αύξηση που έχουν οι τροπολογίες που κατατίθενται καθυστερημένα προς ψήφιση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι συγκεκριμένες τροπολογίες να μην συζητιούνται στις επιτροπές και να μην δίνεται στα κοινοβουλευτικά κόμματα ο χρόνος που χρειάζεται για να τις συζητήσουν. Μάλιστα η συγκεκριμένη τακτική φαίνεται αρκετές φορές να χρησιμοποιείται για να καλύψει πολιτικές και οικονομικές σκοπιμότητες. Κάτι που ενισχύει την γενικότερη διαπλοκή και διαφθορά της ελληνικής πολιτικής σκηνής. Τους παραπάνω ισχυρισμούς επιχειρούμε να εξετάσουμε στο ερευνητικό μέρος της εργασίας μας.

4.1 Η διαδικασία κατάρτισης και ψήφισης ενός νομοσχεδίου

Με σκοπό να γίνει πιο κατανοητή η έρευνα που ακολουθεί και να μπορούν όλοι οι αναγνώστες να μπορούν να αναγνωρίσουν βασικές πτυχές της, καλό θα είναι να γίνει μια σύντομη αναφορά στην διαδικασία κατάρτισης και ψήφισης ενός σχεδίου νόμου από το ελληνικό Κοινοβούλιο.

Το εκάστοτε νομοσχέδιο φτάνει στην Βουλή συνοδευόμενο από μία Αιτιολογική Έκθεση που αναφέρει τους λόγους και τους σκοπούς που εξυπηρετεί το συγκεκριμένο κείμενο. Επίσης μαζί υπάρχει και μία Έκθεση Αξιολόγησης Συνεπειών των Ρυθμίσεων, καθώς και μία Έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους που αναφέρει το κόστος που θα επιφέρει η ψήφιση του νομοσχεδίου.

Όταν φτάσει στο ελληνικό Κοινοβούλιο το σχέδιο νόμου παραπέμπεται από τον Πρόεδρο της Βουλής για συζήτηση είτε στις διαρκείς επιτροπές, είτε στα Τμήματα διακοπής των εργασιών της Βουλής, είτε στην Ολομέλεια (άρθρο 72 του Συντάγματος). Αν δοθεί για επεξεργασία σε Διαρκή Επιτροπή, τότε επεξεργάζεται, ψηφίζεται και εισέρχεται στη συνέχεια στην Ολομέλεια για συζήτηση και ψήφιση. Στην επεξεργασία του νομοσχεδίου και η επιστημονική υπηρεσία της Βουλής, η οποία ασχολείται με τη νομοτεχνική πλευρά της επεξεργασίας τονίζοντας συνταγματικά ζητήματα ή ερμηνευτικές ατέλειες.⁹⁹ Η συζήτηση στις επιτροπές γίνεται μέσα σε τέσσερις συνεδριάσεις, στις οποίες οι βουλευτές που συμμετέχουν μπορούν να καταθέσουν προτάσεις για την βελτίωση του σχεδίου νόμου.

Το νομοσχέδιο μπορεί να εισέλθει προς ψήφιση στην Ολομέλεια, αν και εφόσον έχει εισαχθεί στην ημερήσια διάταξη. Στην Ολομέλεια το νομοσχέδιο ψηφίζεται μέσα σε μία μόνο συνεδρίαση είτε ονομαστικά, είτε κατ'άρθρο, είτε επί της αρχής, είτε στο σύνολο.¹⁰⁰ Εφόσον το νομοσχέδιο ψηφιστεί υπογράφεται από τους αρμόδιους

⁹⁹ Βλέπε https://www.dianeosis.org/2016/07/lawmaking_polynomia/

¹⁰⁰ Βλέπε

http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=Z5RycT_CU3Y%3D&tabid=145

υπουργούς και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναλαμβάνει την δημοσίευσή του στο ΦΕΚ της κυβέρνησης, μέσα σε ένα μήνα από την ψήφισή του.

Συνήθως οι περισσότεροι νόμοι αναγράφουν την έναρξη ισχύος τους μέσα στο τελευταίο τους άρθρο. Αν ένα νομοσχέδιο δεν έχει καταγεγραμμένη έναρξη ισχύος, τότε με βάση το άρθρο 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, αρχίζει να ισχύει 10 μέρες μετά την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.¹⁰¹

4.2 Οι τροπολογίες και η κοινοβουλευτική διαδικασία στα χρόνια της κρίσης.

Ένας βασικός παράγοντας της κοινοβουλευτικής διαδικασίας είναι οι τροπολογίες που καταθέτουν προς συζήτηση και ψήφιση οι βουλευτές και τα Υπουργεία. Είναι ένας από τους βασικούς τρόπους που διαθέτουν τα κοινοβουλευτικά κόμματα να διορθώσουν τυχόν αστοχίες και να βελτιώσουν τα σχέδια νόμου που έρχονται προς ψήφιση στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Όμως πρέπει να τονιστεί ότι στα χρόνια της κρίσης οι τροπολογίες έχουν συνδεθεί σημαντικά με το φαινόμενο της πολυνομίας και της κακονομίας στην Ελλάδα και έχουν πυροδοτήσει μια μεγάλη συζήτηση στον πολιτικό χώρο, η οποία βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη.

Ο λόγος που οι τροπολογίες έχουν αποκτήσει αυτή την αρνητική σημασία στη σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία είναι το συχνό πλέον φαινόμενο να κατατίθενται εκπρόθεσμα, μετά το πέρας δηλαδή του προβλεπόμενου χρόνου και αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην Ολομέλεια.¹⁰² Το θέμα αυτό έχει δημιουργήσει αρκετές αντιδράσεις και έχει ανοίξει μια μεγάλη συζήτηση γύρω του, η οποία συνεχίζεται ακόμη και σήμερα, αφού το φαινόμενο δεν φαίνεται να μειώνεται σύντομα.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής για τις τροπολογίες¹⁰³

- α) απαγορεύεται να εισάγονται για συζήτηση, εάν είναι άσχετες με το κύριο αντικείμενο του νομοσχεδίου,
- β) δεν πρέπει να συνεπάγονται βάρος στο Δημόσιο, στους ΟΤΑ και στα ΝΠΔΔ ή μείωση εσόδων ή περιουσίας, για να δοθεί μισθός ή σύνταξη ή γενικά όφελος σε κάποιο πρόσωπο, εφόσον είναι βουλευτικές τροπολογίες,
- γ) εάν έχουν επιβάρυνση του προϋπολογισμού, μπορούν να αποστέλλονται στο ΓΛΚ, το οποίο υποβάλλει έκθεση εντός τριών (3) ημερών και
- δ) υπάρχει περιορισμός, με κάποια ευελιξία, βέβαια, όσον αφορά τον χρόνο που αυτές προτείνονται από την κυβέρνηση ή τους βουλευτές.

¹⁰¹ Βλέπε

http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=Z5RycT_CU3Y%3D&tabid=145

¹⁰² Δημήτρης Σωτηρόπουλος, Λεωνίδα Χριστόπουλος (2017), Πολυνομία, κακονομία και γραφειοκρατία στην Ελλάδα, Διανέοσις

¹⁰³ Δημήτρης Σωτηρόπουλος, Λεωνίδα Χριστόπουλος (2017), Πολυνομία, κακονομία και γραφειοκρατία στην Ελλάδα, Διανέοσις

Δυστυχώς όμως όπως φαίνεται από τα δεδομένα του ελληνικού Κοινοβουλίου, παρόλο που οι νόμοι υπάρχουν, δεν τηρούνται. Έτσι, παρατηρείται η ευρέως γνωστή πλέον πρακτική να εντάσσονται τελευταία στιγμή εντελώς άσχετες διατάξεις, μέσω υπουργικών ή βουλευτικών τροπολογιών, στα νομοσχέδια. Και παρότι πράγματι ο Κανονισμός της Βουλής και το Σύνταγμα δίνουν την ευελιξία στον Πρόεδρο της Βουλής και στην κυβερνητική πλειοψηφία να ερμηνεύσουν τα διάφορα ζητήματα με απλή ψηφοφορία (π.χ. τη συνάφεια της διάταξης με το κύριο αντικείμενο του νόμου), η ουσία είναι ότι η ευελιξία αυτή έχει χρησιμοποιηθεί καταχρηστικά.¹⁰⁴

Όλα τα παραπάνω φαίνεται να έχουν φέρει σε ρήξη τα κόμματα του ελληνικού Κοινοβουλίου, με αποτέλεσμα να αναλώνουν τον χρόνο που έχουν να μιλήσουν στην Ολομέλεια για την ψήφιση ενός νομοσχεδίου, μιλώντας για τις εκπρόθεσμες τροπολογίες που κατατίθενται τελευταία στιγμή μαζί με τα νομοσχέδια. Πολλοί βουλευτές έχουν εκφράσει την αντίδρασή τους για την διαδικασία αυτή, ένας από αυτούς είναι και ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ο οποίος το Δεκέμβριο του 2015 με αφορμή το υπό ψήφιση νομοσχέδιο για τις «Βοσκήσιμες Γαίες», στο οποίο περιλαμβάνονται 21 τροπολογίες άσχετες με το αντικείμενο του σχεδίου νόμου, έκανε, την εξής δήλωση: *«Η κακή νομοθέτηση έχει και αυτή τα όριά της σε ένα κοινοβουλευτικό σύστημα. Η Κυβέρνηση σήμερα ξεπέρασε ακόμα και αυτά. Κατατέθηκαν 21 τροπολογίες στο νομοσχέδιο για τις «Βοσκήσιμες Γαίες» εκ των οποίων ελάχιστες έχουν σχέση με το αντικείμενο του νομοσχεδίου. Καταλύεται η Διοίκηση από κομματικούς στρατούς. Καταλύεται ο κοινοβουλευτισμός από εκπρόθεσμες υπουργικές τροπολογίες. Κατά τα άλλα ζητείται συναίνεση»*. Για το θέμα των εκπρόθεσμων τροπολογιών δήλωση έχει εκδώσει και η ΓΣΣΕ τον Ιούνιο του 2017, η οποία κατηγορεί την κυβέρνηση για ευτελισμό κάθε δημοκρατικής διαδικασίας, τονίζοντας ότι αυτό γίνεται *«με τροπολογίες που εσπευσμένα και εκπρόθεσμα φέρνει σε νομοσχέδιο για την αλιεία, επιβεβαιώνοντας με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο το διαζύγιο της με την αλήθεια»*.¹⁰⁵

Μάλιστα αρκετές φορές το συγκεκριμένο φαινόμενο έχει προκαλέσει την έντονη αντίδραση κάποιων κομμάτων, με τις κοινοβουλευτικές ομάδες των οποίων να αποχωρούν από την διαδικασία ψήφισης σε ένδειξη διαμαρτυρίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό της Κ.Ο του Ποταμιού, η οποία τον Ιούλιο του 2017 αποχώρησε από την Ολομέλεια σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τον τρόπο νομοθέτησης, καθώς τροπολογίες συνέχιζαν να κατατίθενται με ολιγόλεπτη διαφορά ακόμα και μετά την έναρξη της συζήτησης στην Ολομέλεια.

Παράλληλα παρατηρείται αρκετές φορές οι τροπολογίες να μην συνοδεύονται από τις απαραίτητες εκθέσεις του Γενικού Λογιστηρίου, οι οποίες βάση Συντάγματος θα πρέπει να συνοδεύουν όλες τις νομοθετικές ρυθμίσεις (νομοσχέδια, διατάξεις, τροπολογίες), ώστε να υπάρχει μία εκτίμηση- υπολογισμός του κόστους. Το παραπάνω βοηθά τους βουλευτές, αλλά και όλα τα αρμόδια όργανα να γνωρίζουν τις οικονομικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η εκάστοτε τροπολογία αν και εφόσον ψηφιστεί.

¹⁰⁴ Δημήτρης Σωτηρόπουλος, Λεωνίδας Χριστόπουλος (2017), Πολυνομία, κακονομία και γραφειοκρατία στην Ελλάδα, Διανέοσις

¹⁰⁵ Βλέπε <http://www.ert.gr/eidiseis/ellada/kinonia/gsee-antidimokratikes-tropologies-espefsmena-ke-ekprothesma/>

Το φαινόμενο έχει φέρει σε σύγχυση πολλές φορές και την εκάστοτε κυβέρνηση με βουλευτές της να αντιτίθενται στο φαινόμενο και να αποστασιοποιούνται από τέτοιου είδους πρακτικές. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ακόμα και ο Πρόεδρος της Βουλής Νίκος Βούτσας το 2016 με επιστολή του στο Μέγαρο Μαξίμου διαμαρτύρεται για τον «βομβαρδισμό» υπουργικών εκπρόθεσμων, άσχετων και «σκανδαλωδών» τροπολογιών που όπως τόνιζε είχε ξεπεράσει κάθε προηγούμενο.

Η κατάχρηση αυτή της εισαγωγής τροπολογιών στα νομοσχέδια έχουν κάνει την κοινωνία να χάσει την εμπιστοσύνη της προς το Κοινοβούλιο και τους βουλευτές να μην ξέρουν με σιγουριά το τι νομοθετούν. Με κύριο παράδειγμα έναν εισηγητή των ΑΝΕΛ, που τον Ιούλιο του 2017, ομολόγησε από του βήματος ότι κάποια τροπολογία στην οποία είχαν αναφερθεί βουλευτές της αντιπολίτευσης δεν είχε ακόμα προλάβει να την διαβάσει ο ίδιος.

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από τα δεδομένα που μπορεί να βρει κανείς στην ιστοσελίδα της Βουλής. Κοιτάζοντας τον αριθμό των εκπρόθεσμων τροπολογιών λίγα χρόνια πριν την αρχή της κρίσης, αλλά και το πως εξελίσσεται μετά, μπορεί να διαπιστώσει κανείς την ραγδαία αύξηση που είχε το συγκεκριμένο φαινόμενο όσο προχωράνε τα χρόνια.

Μάλιστα ενδιαφέρον προκύπτει αν κοιτάξει κανείς τον αριθμό των νομοσχεδίων που ψηφίζονται κάθε χρόνο, σε σχέση με τον αριθμό των τροπολογιών που τα συνοδεύουν. Με μία σύντομη έρευνα παρατηρείται ότι το 2016 κατατίθεντο 3 με 4 τροπολογίες ανά νομοσχέδιο και συγκεκριμένα σε 91 νομοσχέδια υπήρξαν 303 τροπολογίες.

Το μέγεθος του προβλήματος που έχει δημιουργηθεί, αλλά και η σημασία που έχει για τη νομοθετική διαδικασία και την πολιτική ιστορία της χώρας, το κάνουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό παράδειγμα που μπορεί να αναδείξει την σημασία που έχει η οπτικοποίηση των δεδομένων και τα οφέλη που μπορεί να έχει σε μια έρευνα.

Αναλύοντας τα δεδομένα που κάναμε εξόρυξη από την ιστοσελίδα της Βουλής διαπιστώσαμε αρκετά ενδιαφέροντα πράγματα για τις τροπολογίες που κατατέθηκαν και ψηφίστηκαν είτε στην Ολομέλεια είτε στην εκάστοτε επιτροπή την περίοδο από τον Σεπτέμβριο του 2009 μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2017.

4.3 Μεθοδολογία

Για να βρούμε τα δεδομένα που χρειάζονται για την έρευνα, μπαίνουμε στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Κοινοβουλίου¹⁰⁶, στην κατηγορία που ονομάζεται νομοθετικό έργο και επιλέγουμε την αναζήτηση.

Βάζουμε στο κομμάτι που αναφέρει την ημερομηνία ψήφισης, τις ημερομηνίες που θέλουμε να βρούμε και πατάμε αναζήτηση. Η αναζήτηση μας εμφανίζει σε ένα κατάλογο, τα νομοσχέδια που συμπίπτουν με τις συγκεκριμένες ημερομηνίες.

Για να επεξεργαστούμε το κάθε νομοσχέδιο, πατάμε πάνω στο όνομά του και μας εμφανίζει την σύνοψη του νομοσχεδίου, με όλες τις πληροφορίες που έχουν

¹⁰⁶ <http://www.hellenicparliament.gr/>

καταγραφεί γι' αυτό (όπως τον τίτλο, την ημερομηνία, τους εισηγητές, τα αρχεία κλπ). Όλα αυτά τα δεδομένα, ξεκινάμε να τα περνάμε με χρονολογική σειρά στο φύλλο του excel.

Πιο συγκεκριμένα, καταγράφουμε τα γενικά στοιχεία του νομοσχεδίου, τον τίτλο, την ημερομηνία ψήφισης, το όνομα του υπουργείου, το όνομα της κοινοβουλευτικής επιτροπής και το όνομα των εισηγητών. Στη συνέχεια, καταγράφουμε τον αριθμό των εμπρόθεσμων και εκπρόθεσμων τροπολογιών, το όνομα των υπουργείων ή των βουλευτών (αν υπάρχει) που τις έχουν καταθέσει, καθώς και το πια είναι η θεματική τους ή το αν αναφέρονται σε κάποια παράταση προθεσμίας. Για να βρούμε τον αριθμό των τροπολογιών καθώς και το πια άρθρα αποτελούν τροπολογίες, ανοίγουμε το pdf που ονομάζεται Σ/Ν (σχέδιο νόμου) μετά την ψήφιση. Το συγκεκριμένο pdf περιέχει το σχέδιο νόμου με σημειωμένες όλες τις νομιμοτεχνικές βελτιώσεις, τις προσθήκες και όλες τις υπουργικές και βουλευτικές τροπολογίες, που έχουν προστεθεί σε αυτό. Με τον ίδιο τρόπο, διαβάζοντας τα άρθρα που αποτελούν τροπολογίες, μπορούμε να δούμε σε ποια θεματική κατατάσσονται ή αν αναφέρονται σε κάποια προθεσμιακή παράταση.

Η θεματική αναφέρεται στο θέμα του άρθρου, το οποίο πολλές φορές μπορεί να σχετίζεται με το υπουργείο που την έχει καταθέσει. Έχουμε ορίσει θεματικές, γύρω από όλο το φάσμα του νομοθετικού πλέγματος και αυτές σχετίζονται με την οικονομία, την ανάπτυξη, το πολιτικό σύστημα, την δημόσια διοίκηση, την εκπαίδευση, την δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προστασία του πολίτη, το περιβάλλον, την εθνική άμυνα, την ενέργεια, την εξωτερική πολιτική, την αγροτική πολιτική, την κοινωνική πολιτική, την υγεία, τα μέσα μαζικής ενημέρωσής, την εργασία, την ναυτιλία, το ασφαλιστικό, τις υποδομές, τον αθλητισμό, τον τουρισμό, τον πολιτισμό, την φορολογία, την διαφάνεια και το προσφυγικό - μεταναστευτικό.

Συμπληρώνουμε στην αντίστοιχη στήλη του excel που ονομάζεται θεματική, τις θεματικές που υπάρχουν και δίπλα τον αριθμό τους. Για να κάνουμε τον διαχωρισμό σε εμπρόθεσμες και εκπρόθεσμες τροπολογίες, ανοίγουμε το pdf που ονομάζεται πρακτικό έκθεσης της επιτροπής, το οποίο αναφέρει το πως έχει χαρακτηριστεί το νομοσχέδιο, το πως ψήφισαν οι βουλευτές, το τι συζητήθηκε, καθώς και το ποιες τροπολογίες προστέθηκαν σε αυτό. Αυτές οι τροπολογίες ονομάζονται εμπρόθεσμες γιατί έχουν κατατεθεί μέσα στην προθεσμία που ορίζει ο νόμος και πριν ολοκληρωθεί η επεξεργασία του νομοσχεδίου από την αντίστοιχη επιτροπή. Όλες οι υπόλοιπες τροπολογίες που αναφέρονται στο νομοσχέδιο και δεν υπάρχουν στο συγκεκριμένο κείμενο θεωρούνται εκπρόθεσμες.

Ο διαχωρισμός σε βουλευτικές και υπουργικές τροπολογίες γίνεται, είτε κοιτάζοντας τις τροπολογίες που αναφέρονται στο τέλος της σύνοψης του νομοσχεδίου, είτε κοιτάζοντας πάλι το Σ/Ν μετά την ψήφιση, το οποίο αναφέρει τον αριθμό που δίνεται στην κάθε τροπολογία, καθώς και τις περισσότερες φορές αναφέρει το αν αυτή είναι υπουργική ή βουλευτική.

Αφού έχουμε σημειώσει όλα τα παραπάνω, περνάμε τις αντίστοιχες πληροφορίες, στην εκάστοτε στήλη του excel. Για να καταγράψουμε τα ονόματα των υπουργείων μπορούμε να ανοίξουμε τα pdf που βρίσκονται στην σύνοψη του νομοσχεδίου.

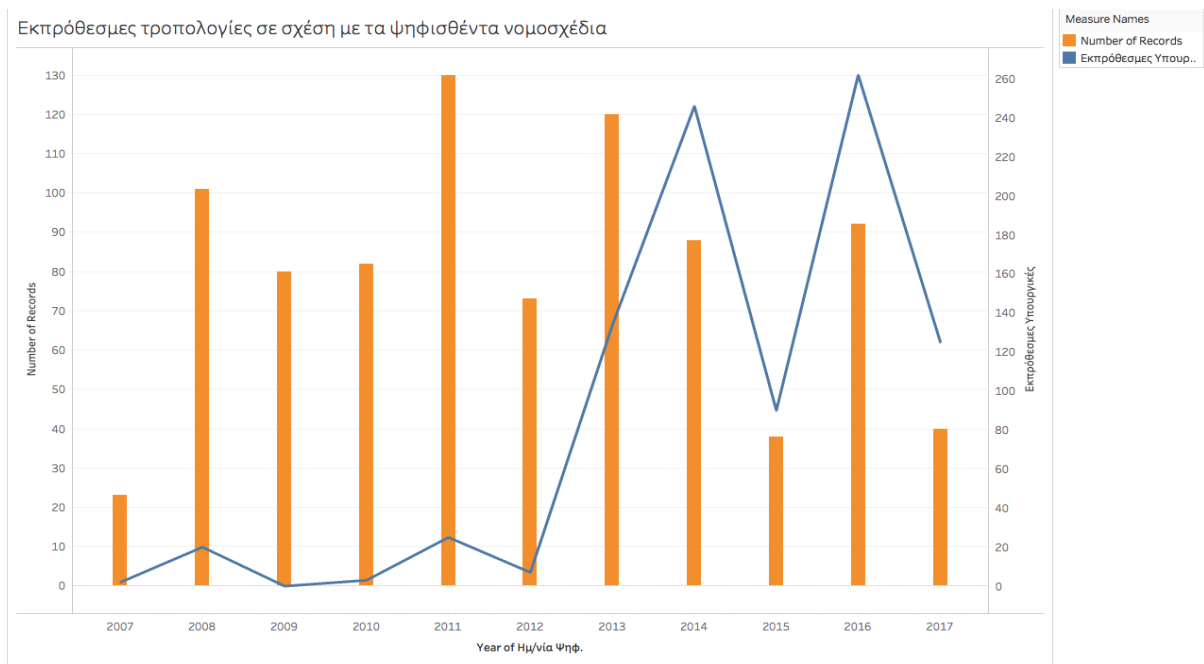
Όσον αφορά τις στήλες του excel με τις ονομασίες επείγον και κατεπείγον, αρκεί να διαβάσουμε τις πρώτες παραγράφους του pdf με τον τίτλο πρακτικό έκθεσης της επιτροπής, οι οποίες αναφέρουν το πως έχει χαρακτηριστεί το νομοσχέδιο.

Τέλος, για να δούμε αν υπήρχε δημόσια διαβούλευση και να συμπληρώσουμε την αντίστοιχη στήλη αρκεί να δούμε αν υπάρχει pdf, με το αντίστοιχο όνομα στην σύνοψη του νομοσχεδίου.

Ολοκληρώνοντας όλες τις παραπάνω ενέργειες, θα πρέπει να μπορούμε με επιτυχία να συμπληρώσουμε όλες τις στήλες του excel.

4.4 Όταν τα δεδομένα δείχνουν την ιστορία των τροπολογιών

Πιο αναλυτικά σε έναν αρχικό πίνακα παρατηρούμε τις διαφορές και τις ανομοιότητες που υπάρχουν ανά τα χρόνια τόσο στα νομοσχέδια, όσο και στις εκπρόθεσμες τροπολογίες. Με τον πίνακα δημιουργούμε ένα χρονοδιάγραμμα όπου διαφαίνεται η νομοθετική διαδικασία του ελληνικού Κοινοβουλίου από το 2007, λίγα χρόνια πριν ξεσπάσει η κρίση στην Ελλάδα, μέχρι και το Σεπτέμβριο του 2017, όπου θεωρείται ότι η κρίση έχει περάσει την ακμή της και οδεύει προς το τέλος. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς ότι από την υπογραφή της πρώτης μνημονιακής σύμβασης το 2009, κάθε φορά λίγο πριν τις εκλογικές περιόδους ο αριθμός των ψηφισθέντων νομοσχεδίων αυξάνεται κατακόρυφα. Γεγονός που μας δίνει το πρώτο στοιχείο για την λεγόμενη πολυνομία, που αναφέρθηκε παραπάνω.

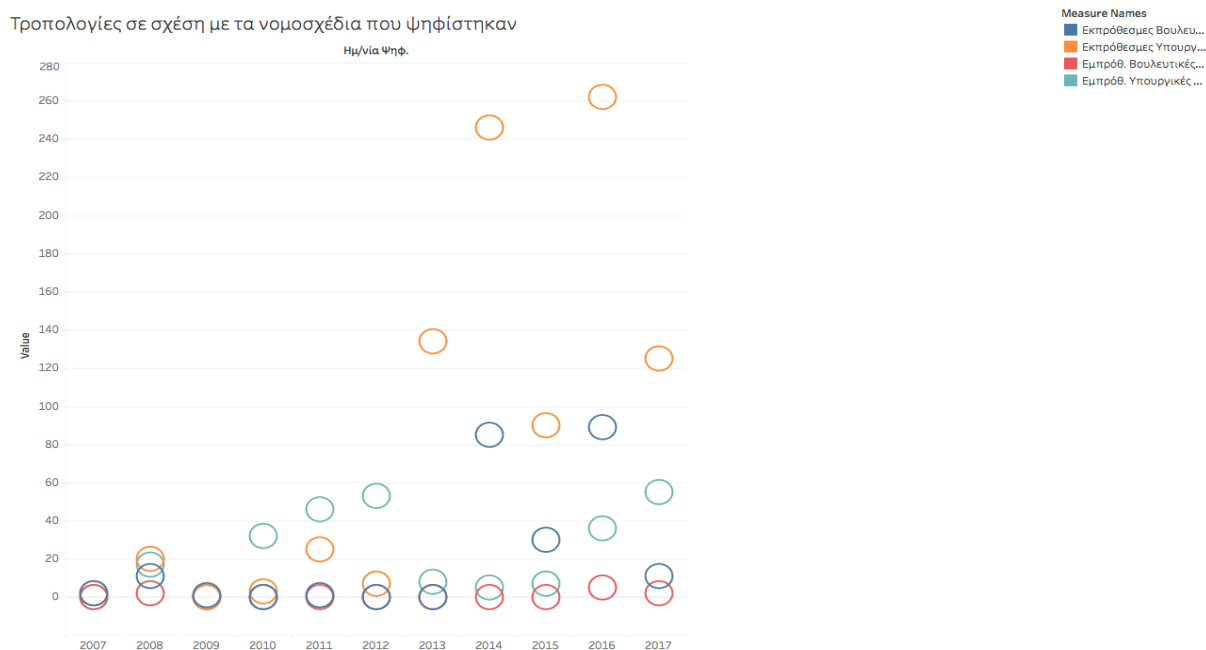

Στην κατάσταση αυτή έρχονται να συνδράμουν, όπως φαίνεται και οι εκπρόθεσμες τροπολογίες. Οι τροπολογίες είναι προσθήκες που εντάσσονται στο σχέδιο νόμου που κατατίθεται στην Βουλή και έχουν ως σκοπό να διορθώσουν ή να επεξηγήσουν τα όσα αναφέρονται στο νομοσχέδιο. Με τον όρο εκπρόθεσμες τροπολογίες αναφερόμαστε σε όλες τις τροπολογίες που έχουν κατατεθεί εκτός του χρονικού ορίου που αναφέρει το ελληνικό Σύνταγμα, αλλά όμως έχουν γίνει δεκτές και συνοδεύουν το νομοσχέδιο.

Γενικά οι εκπρόθεσμες τροπολογίες θεωρούνται άτυπος νόμος, αφού δεν αναφέρονται σε κανένα επίσημο έγγραφο συγκεκριμένα και δεν υπάρχει κάπου στους Κανονισμούς της Βουλής καταγεγραμμένος ο ορισμός τους. Βέβαια αυτό δεν εμπόδισε ανά τα χρόνια αρκετούς Υπουργούς και βουλευτές από το να καταθέτουν τροπολογίες μετά το πέρας του προβλεπόμενου χρόνου. Ένα φαινόμενο που γίνεται ορατό και σε τροπολογίες που καταθέτουν ακόμα και τα ίδια τα υπουργεία. Όμως λόγω του μικρού ποσοστού αυτών των τροπολογιών και της σχετικότητας που είχαν με τα νομοσχέδια που κατατίθενται, κανείς δεν ενδιαφέρθηκε ποτέ να εγείρει το ζήτημα.

Με την έλευση της οικονομικής κρίσης και όσο αυτή βρισκόταν στην ακμή της, αρχίζει να παρατηρείται ότι οι εκπρόθεσμες τροπολογίες ξεκινούν να πληθαίνουν, με τις εκπρόθεσμες υπουργικές τροπολογίες να αυξάνονται όλο και περισσότερο. Φτάνοντας σε βαθμό που το 2013 έχουν σχεδόν τον ίδιο αριθμό με τα ψηφισθέντα νομοσχέδια, ενώ για τα επόμενα τρία χρόνια 2014, 2015 και 2016 οι εκπρόθεσμες υπουργικές τροπολογίες φαίνεται να ξεπερνούν σε αριθμό τα ψηφισθέντα νομοσχέδια. Παράλληλα το ίδιο μοτίβο παρατηρείται και στα δεδομένα που μελετήθηκαν για το 2017, με τον δείκτη των εκπρόθεσμων υπουργικών τροπολογιών να ξεπερνά κατά πολύ αυτόν των νομοσχεδίων που έχουν ψηφιστεί.

Ο λόγος που επιλέγουμε να εστιάσουμε περισσότερο στις εκπρόθεσμες τροπολογίες γίνεται ακόμα πιο σαφής, από τον παρακάτω πίνακα.

Όπως παρατηρείται, ξαφνικά από το 2013 και μετά οι εκπρόθεσμες τροπολογίες έχουν μια ανοδική πορεία, η οποία δεν φαίνεται να διακόπτεται από τίποτα. Ακόμα και το 2015 που ήταν μία από τις χρονιές με την λιγότερη νομοθετική λειτουργία οι εκπρόθεσμες τροπολογίες έχουν σχεδόν διπλάσιο αριθμό από τις εμπρόθεσμες και εμφανίζονται στα περισσότερα νομοσχέδια που ψηφίζονται.

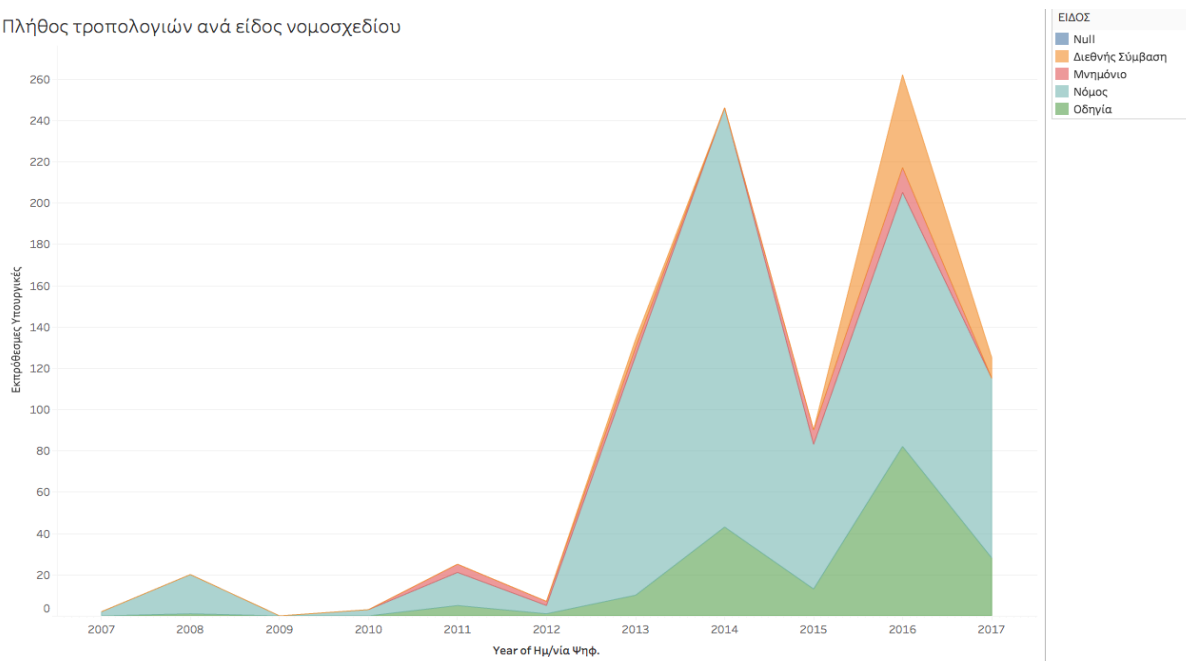
Επιπλέον ενδιαφέρον είναι να παρατηρηθεί και γενικά ο μικρός αριθμός τροπολογιών που υπάρχει τα πρώτα χρόνια της κρίσης, σε αντίθεση με τα χρόνια που η κρίση βρίσκεται στην ακμή της, όπου τότε παρατηρούμε τις εμπρόθεσμες τροπολογίες να αυξάνονται ελάχιστα και τις εκπρόθεσμες να ανεβαίνουν στην κορυφή με ταχύτητα φωτός. Είναι σημαντικό να ερευνησουμε γιατί υπάρχει αυτή η ξαφνική άνοδος στις εκπρόθεσμες τροπολογίες.

Κάνοντας μια ιστορική ανασκόπηση στα συγκεκριμένα χρόνια βλέπουμε ότι συμπίπτουν με τα πρώτα χρόνια υπογραφής των μνημονιακών συμβάσεων, αλλά και της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που συνεχίζει να βιώνει η Ελλάδα μέχρι σήμερα. Η περίοδος αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική και για την πολιτική ιστορία της χώρας καθώς παρατηρείται μια πολιτική αστάθεια, μια μεγάλη αποχή των πολιτών στις εκλογικές αναμετρήσεις, αλλά και μια έλλειψη εμπιστοσύνης των πολιτών στα πολιτικά κόμματα και στους πολιτικούς γενικότερα.

Ακόμα ένας από τους λόγους που εστιάζουμε περισσότερο στις εκπρόθεσμες τροπολογίες, είναι και το γεγονός ότι δεν βασίζονται σε κάποιο νόμο ή Κανονισμό της Βουλής. Σε αντίθεση με τις εμπρόθεσμες που αποτελούν μέρος των κανονισμών του ελληνικού Κοινοβουλίου και υπάρχει διατυπωμένη και γραμμένη μια σαφής διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για την κατάθεσή τους. Γι' αυτό και εστιάζουμε περισσότερο μόνο στην αύξησή τους.

Επίσης είναι σημαντικό να εξεταστεί που παρατηρείται περισσότερο το φαινόμενο των εκπρόθεσμων τροπολογιών, δηλαδή σε ποια νομοθετικά είδη έχουν καταχωρηθεί οι περισσότερες εκπρόθεσμες τροπολογίες και σε ποια από αυτά οι λιγότερες.

Πλήθος τροπολογιών ανά είδος νομοσχεδίου

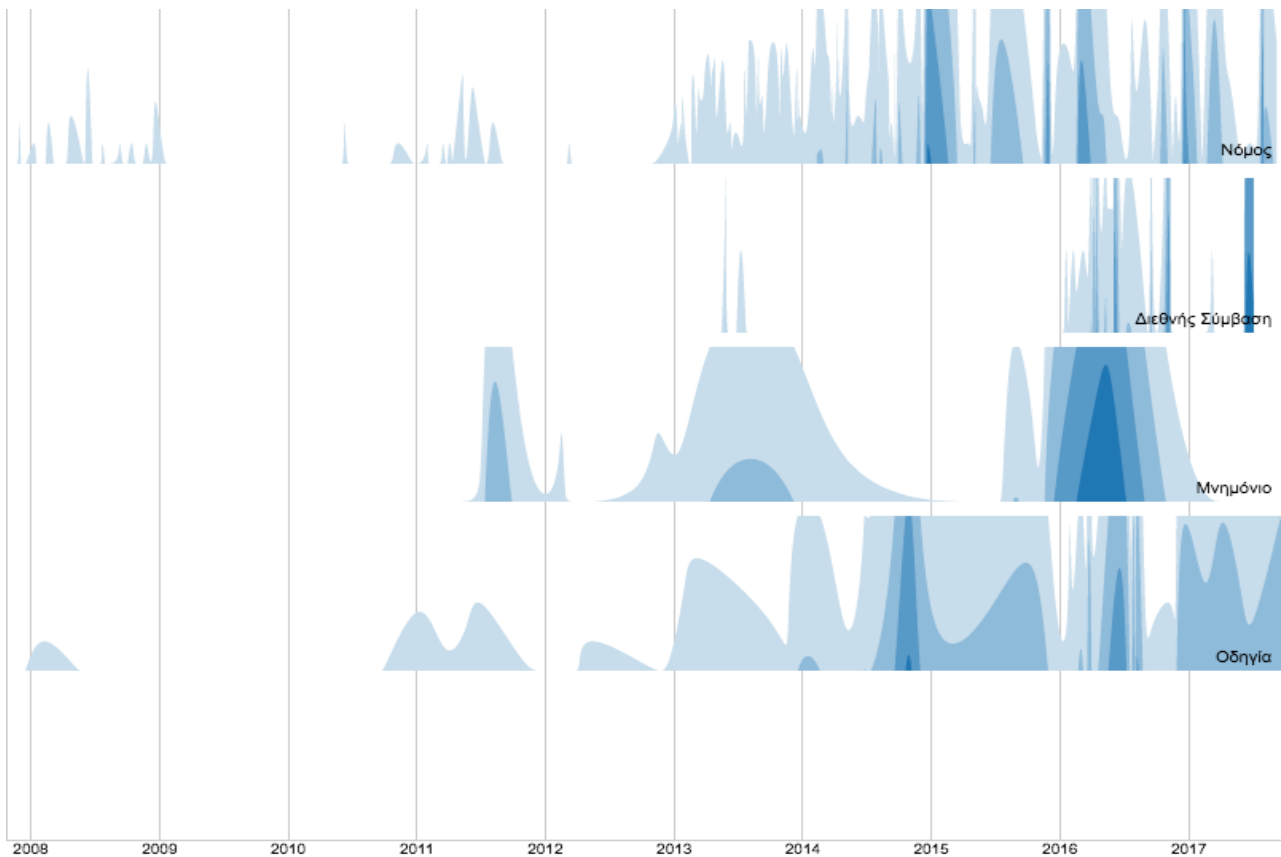
Μετά από την συλλογή των δεδομένων καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα είδη νομοσχεδίων που συναντώνται τα τελευταία χρόνια στο ελληνικό Κοινοβούλιο είναι τέσσερα, τα οποία είναι τα εξής:

- Διεθνής Σύμβαση: Με τον όρο Διεθνής Σύμβαση αναφερόμαστε σε όλες τις διακρατικές συμβάσεις που υπογράφονται μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών και αφορούν συνάψεις και μνημόνια συνεργασίας για διάφορους τομείς όπως τα αμυντικά, ο τουρισμός, το περιβάλλον κλπ.
- Μνημόνιο: Όλα τα σχέδια νόμου που έρχονται στο ελληνικό Κοινοβούλιο και αφορούν την συμφωνία της Ελλάδας με τους δανειστές της, όπως τα προαπαιτούμενα.
- Νόμος ή Σχέδιο νόμου: Με τον συγκεκριμένο όρο περιγράφεται κάθε πρωτογενής πρόταση που συντάσσεται από κάποιον φορέα, ΝΠΔΔ, Υπουργείο ή κοινοβουλευτικό κόμμα και έρχεται προς ψήφιση στο ελληνικό Κοινοβούλιο.
- Οδηγία: Με τον όρο οδηγία περιγράφονται όλες οι νομοθετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των οργάνων της που έρχονται προς ψήφιση στην Βουλή. Αφορούν νομοθετικές πράξεις που έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχουν δεσμευτική απόφαση για τα κράτη μέλη της, αφήνοντας τους όμως κάποια περιθώρια σχετικά με τους τρόπους που θα επιτύχουν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.¹⁰⁷

Παρατηρώντας λοιπόν τα δεδομένα που έχουμε συλλέξει από την ιστοσελίδα της Βουλής διαπιστώνουμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος εκπρόθεσμων τροπολογιών, βρίσκεται στους νόμους. Μάλιστα παρατηρείται μια ραγδαία αύξηση του φαινομένου από το 2012 και μετά, δηλαδή προς το τέλος της υπηρεσιακής κυβέρνησης του Λουκά Παπαδήμου και την εκλογική νίκη της Νέας Δημοκρατίας και του Αντώνη Σαμαρά. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά εκπρόθεσμων τροπολογιών στους νόμους παρατηρούνται το 2014, χρονιά που η κυβέρνηση Σαμαρά βρισκόταν στη μέση της θητείας της.

Παράλληλα παρατηρείται ότι μετά και την μείωση των εκπρόθεσμων τροπολογιών, λόγω και του μικρού νομοθετικού έργου που είχε το ελληνικό Κοινοβούλιο το 2015, εξαιτίας του δημοψηφίσματος και των πολλαπλών εκλογικών αναμετρήσεων, το ποσοστό των εκπρόθεσμων τροπολογιών στους νόμους αρχίζει και πάλι να αυξάνεται ραγδαία. Μπορεί να μην φτάνει στο σημείο του 2014, αλλά και πάλι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ καταφέρνει και αυτή στην θητεία της να σημειώνει ένα σημαντικό ποσοστό εκπρόθεσμων τροπολογιών σε σχέδια νόμου.

¹⁰⁷ Κανονισμοί, οδηγίες και άλλες νομοθετικές πράξεις
https://europa.eu/european-union/eu-law/legal-acts_el

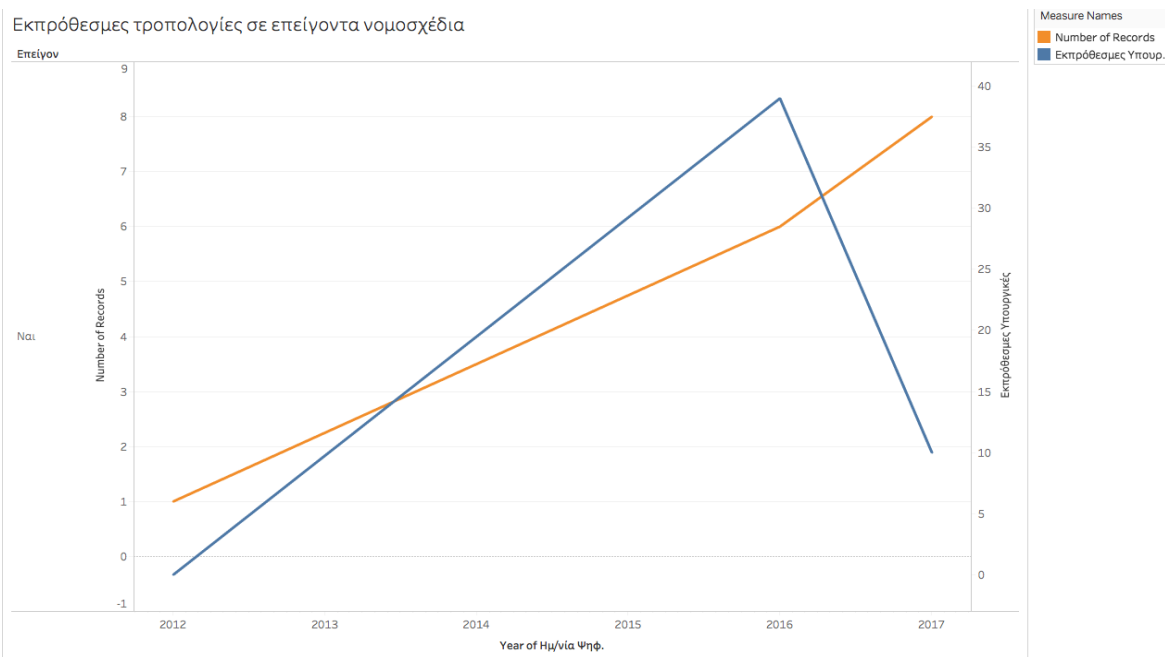
Εικόνα 9: Οι τροπολογίες που κατατέθηκαν ανάλογα με το είδος του νομοσχεδίου

Από τον παραπάνω πίνακα αξίζει ακόμα να σημειωθεί και η ξαφνική και μεγάλη άνοδος των εκπρόθεσμων τροπολογιών στις κοινοτικές οδηγίες την περίοδο 2014 με 2017. Εδώ παρατηρείται μάλιστα το αντίθετο φαινόμενο όπου το 2014 το ποσοστό των τροπολογιών είναι ναί μεν σημαντικό, αλλά την περίοδο 2016-2017, όπου κυβερνούν οι ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ το ποσοστό σχεδόν διπλασιάζεται και τα δημοσιεύματα του τύπου που κατακεραυνώνουν το φαινόμενο να πληθαίνουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό του Ιουλίου του 2017 και του νομοσχεδίου “Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/881 και άλλες διατάξεις.”, που αναφέρεται στην κοινοτική Οδηγία για την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας για τον έλεγχο της φοροδιαφυγής. Στη συγκεκριμένη οδηγία προστέθηκαν εκπρόθεσμα 20 υπουργικές τροπολογίες και 1 βουλευτική, κάτι που οδήγησε σε έντονες αντιδράσεις από όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα, αλλά και στην συνέχεια στην αποχώρηση των κοινοβουλευτικών ομάδων του ΚΚΕ και του Ποταμιού σε ένδειξη διαμαρτυρίας. Πέρα από αυτό η συγκεκριμένη κατάσταση οδήγησε σε οργισμένες αντιδράσεις από αρκετούς πολιτικούς, αλλά και μέσα μαζικής ενημέρωσης της χώρας, τα οποία παρομοίαζαν μάλιστα τον όγκο των τροπολογιών με τσουνάμι που χτύπησε την Βουλή.¹⁰⁸

Επίσης αξίζει να παρατηρηθεί και η μικρή, αλλά σταδιακή αύξηση των εκπρόθεσμων τροπολογιών στις Διεθνείς Συμβάσεις, οι οποίες όπως θα αναφέρουμε και παρακάτω δεν έχουν ιδιαίτερο συσχετισμό με το θέμα του νομοσχεδίου.

108 «Τσουνάμι» τροπολογιών αποχώρησαν ΚΚΕ και Ποτάμι, in.gr, <http://www.in.gr/2017/07/27/greece/tsoynami-tropologiwn-sti-boyli-apoxwrisan-kke-kai-potami/>

Ένα ακόμα σημαντικό κομμάτι που φαίνεται να εντείνει το πρόβλημα είναι και η κατάθεση εκπρόθεσμων τροπολογιών σε επείγοντα νομοσχέδια που έρχονται προς ψήφιση στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής (Άρθρο 110) η κυβέρνηση έχει την δυνατότητα να χαρακτηρίσει ως επείγον ένα νομοσχέδιο που εισέρχεται προς ψήφιση στην Βουλή.¹⁰⁹ Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι έχει την δυνατότητα να ζητήσει να επισπευσθεί η διαδικασία επεξεργασίας και ψήφισης του νομοσχεδίου στο ελληνικό Κοινοβούλιο και να περιορίσει τον αριθμό των συνεδριάσεων που θα διεξαχθούν, με αυτό τον τρόπο επισπεύδει την διαδικασία σε νομοσχέδια που είναι αναγκαίο να ψηφιστούν άμεσα.¹¹⁰

Τα χρόνια της κρίσης τα επείγοντα νομοσχέδια έχουν αυξηθεί αρκετά σε αριθμό και όπως δείχνουν τα δεδομένα, μαζί με αυτά έχουν αυξηθεί και οι εκπρόθεσμες τροπολογίες που τα συνοδεύουν. Από εκεί που οι εκπρόθεσμες τροπολογίες στα επείγοντα νομοσχέδια ήταν από μηδαμινές μέχρι ελάχιστες, από το 2013 και μετά παρατηρείται μια κατακόρυφη αύξησή τους. Το ανησυχητικό μάλιστα στην συγκεκριμένη κατάσταση είναι ότι οι εκπρόθεσμες τροπολογίες που παρατηρούνται στα επείγοντα νομοσχέδια είναι με ελάχιστες εξαιρέσεις υπουργικές.

Λόγω του λιγοστού χρόνου επεξεργασίας και συνεδριάσεων των συγκεκριμένων νομοσχεδίων, οι βουλευτές δεν είναι σε θέση να μελετήσουν τα σχέδια νόμου εξονυχιστικά, σε αντίθεση με την κανονική διαδικασία. Πράγμα που σημαίνει ότι τα παίρνουν στα χέρια τους και τα μελετούν μία μέρα πριν ή ακόμα και λίγες ώρες πριν την ψήφισή τους από την Ολομέλεια.

¹⁰⁹ Βλέπε <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/Kanonismos-tis-Voulis/article-110/>

¹¹⁰ Βλέπε <http://www.news247.gr/politiki/ti-provlepei-i-diadikasia-toy-katepeigontos-choris-ypografes-kammenoy-lafazani-i-protasi.6362055.html>

Η εισχώρηση λοιπόν εκπρόθεσμων τροπολογιών σε αυτά τα νομοσχέδια, όχι μόνο συμβάλλει σημαντικά στην κακονομία που επικρατεί στην Ελλάδα, αλλά και δεν δίνει περιθώριο στους βουλευτές να εξετάσουν όλες τις παραμέτρους. Με αποτέλεσμα αρκετές φορές να εισέρχονται στην Ολομέλεια χωρίς να έχουν άποψη για αυτά τα οποία θα ψηφίσουν και να ακολουθούν απλά μια κομματική γραμμή.

Όπως παρατηρούμε και από τον πίνακα η ακμή του συγκεκριμένου φαινομένου φαίνεται να πραγματοποιείται από τα μέσα του 2015 και μετά, δηλαδή μετά την δεύτερη εκλογική νίκη της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ.

Με βάση τους παρακάτω πίνακες, αλλά και τα όσα έχουμε διαπιστώσει μέχρι στιγμής, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα το προκαλούν οι τροπολογίες που προέρχονται από τα υπουργεία και κατατίθενται εκπρόθεσμα στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Για τον συγκεκριμένο λόγο παρακάτω αναλύουμε το πλήθος των εκπρόθεσμων τροπολογιών που κατατίθενται ανά υπουργείο.

Πλήθος τροπολογιών ανά Υπουργείο

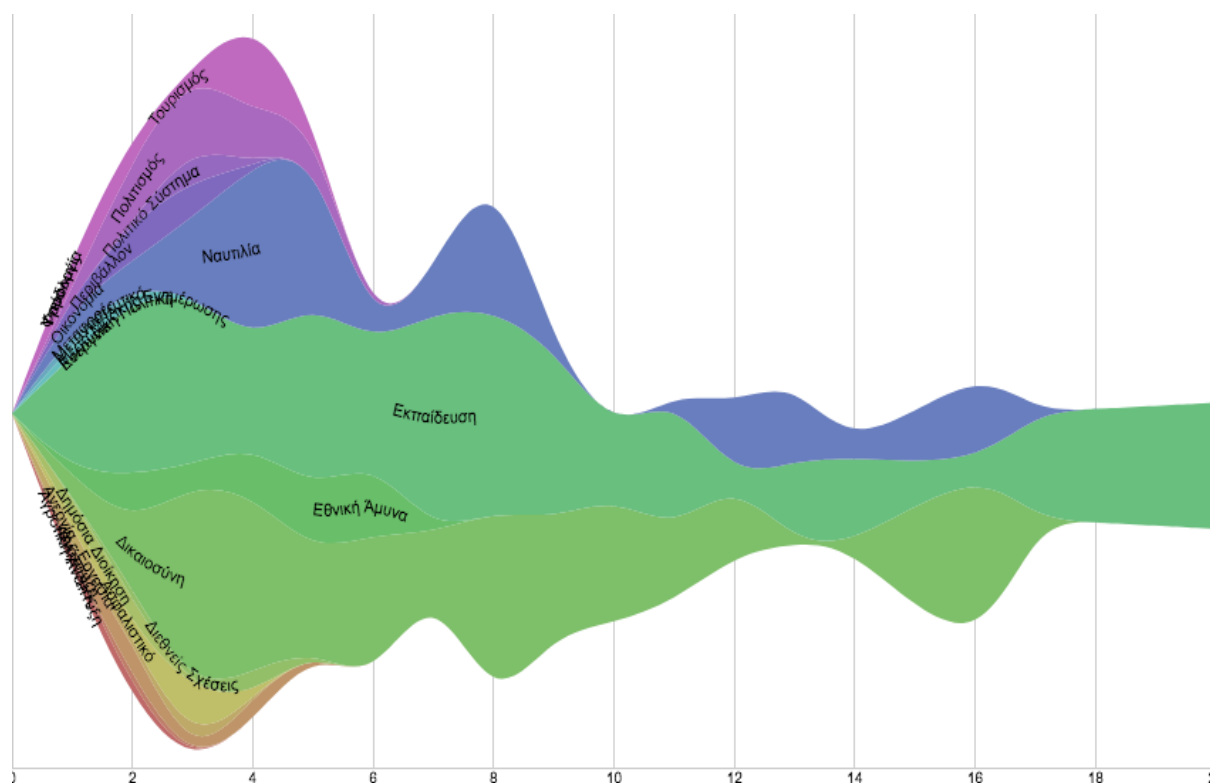
Μέσα από το διάγραμμα μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι κυρίαρχη θέση στην κατάθεση εκπρόθεσμων τροπολογιών έχει το Υπουργείο Οικονομικών, με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Υπουργείο Υγείας και το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής να το

ακολουθούν με μικρή διαφορά. στη συνέχεια παρατηρούμε ότι οι επόμενοι κύκλοι που είναι αρκετά ευδιάκριτοι, είναι αυτοί του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

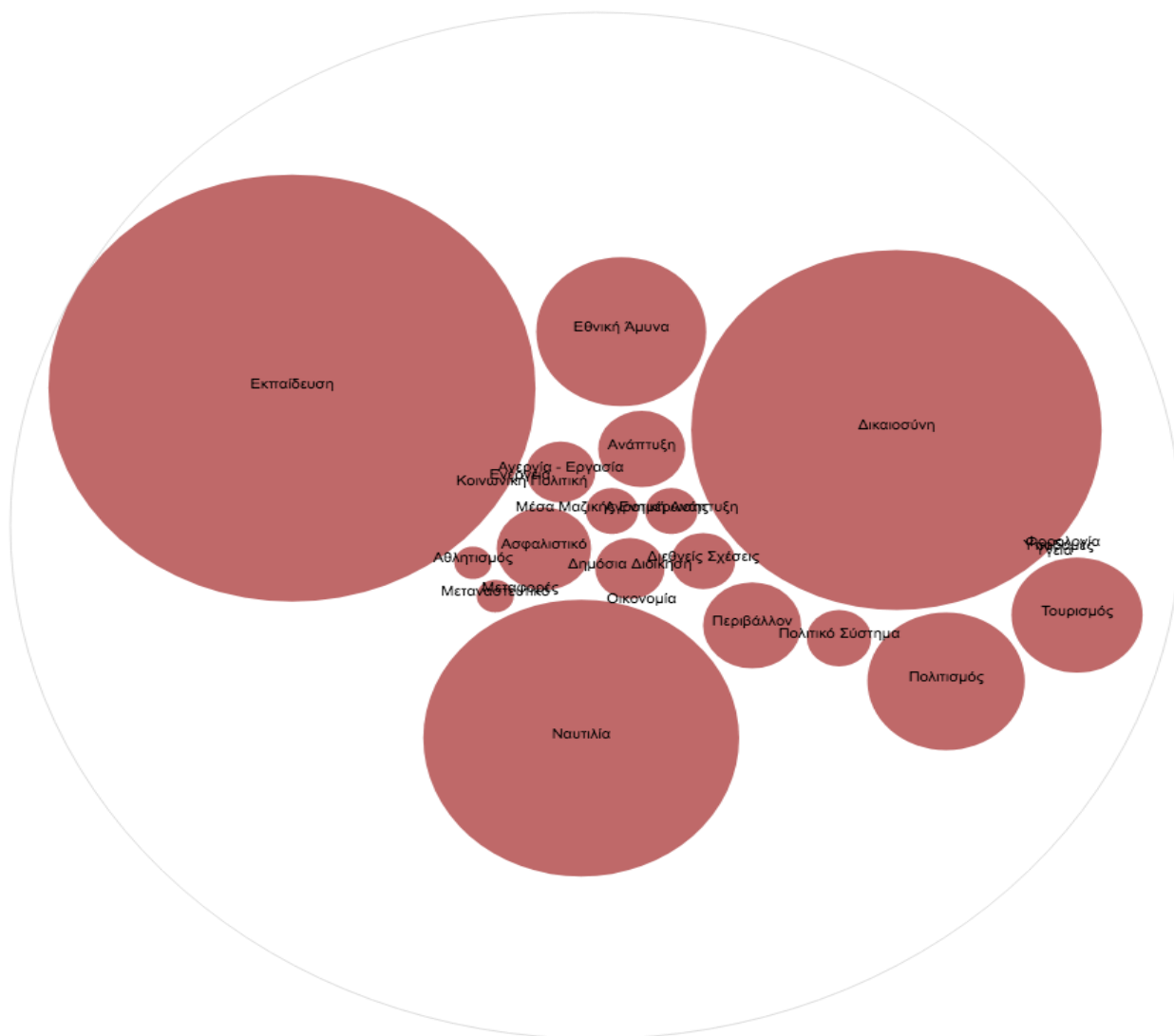
Είναι σημαντικό να εξεταστούν περισσότερο τα υπουργεία που βοηθούν στην διόγκωση του προβλήματος, διότι αυτό ίσως μέσα από την εξέταση τους και την δημιουργία διαρθρωτικών αλλαγών, προκύψει και ένας τρόπος επίλυσης και αντιμετώπισης του φαινομένου. Ή έστω μείωσης του όγκου των εκπρόθεσμων τροπολογιών που κατατίθενται από τα υπουργεία.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως η κατάθεση μιας τροπολογίας από ένα συγκεκριμένο Υπουργείο δεν συνάδει απαραίτητα και με την θεματική αυτής καθ'εαυτής της τροπολογίας. Αυτό συμβαίνει διότι ένα Υπουργείο μπορεί να καταθέσει μια τροπολογία για τα έξοδα του, για το διοικητικό προσωπικό του ή ακόμα και για τους εσωτερικούς του κανονισμούς, πράγματα τα οποία δεν συνδέονται με τις πολιτικές που ασκεί γενικότερα ως Υπουργείο.

Για να εξετάσουμε την θεματική των τροπολογιών αρκεί να παρατηρήσουμε τους παρακάτω πίνακες, που δείχνουν τον όγκο των τροπολογιών μέσα στα δέκα χρόνια που ερευνώνται, με βάση της θεματικές που έχουμε ορίσει στην μεθοδολογία της έρευνας.

Εικόνα 12: Η θεματική των τροπολογιών

Εικόνα 13: Η θεματική των τροπολογιών (2)

Από τα διαγράμματα παρατηρούμε ότι οι θεματικές που έχουν τις περισσότερες τροπολογίες είναι αυτές της εκπαίδευσης, της ναυτιλίας και της δικαιοσύνης. Πράγμα που δεν συνάδει ιδιαίτερα με τα ευρήματα του παραπάνω πίνακα σε αρκετά του σημεία, αλλά ούτε και με την γενικότερη θεματική των νομοσχεδίων. Επιπλέον παρατηρώντας πιο διεξοδικά τον πίνακα φαίνεται ότι οι αμέσως επόμενες θεματικές που ξεχωρίζουν είναι αυτές της εθνικής άμυνας, του πολιτισμού και του τουρισμού, ενώ θεματικές όπως η οικονομία, η φορολογία, το μεταναστευτικό κ.α., τις οποίες τα τελευταία χρόνια ακούμε συχνά, φαίνονται ελάχιστα και στους δύο πίνακες. Κάτι που είναι εντυπωσιακό αν σκεφτεί κανείς πόσο συχνά ακούγεται ότι ψηφίζεται ή συζητιέται ένα από τα συγκεκριμένα θέματα στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στα χρόνια που ερευνούμε η διαφορά του αριθμού των τροπολογιών σε σχέση με τα νομοσχέδια που ψηφίστηκαν από το ελληνικό Κοινοβούλιο την ίδια περίοδο είναι τεράστια. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της θεματικής για την εκπαίδευση. Την περίοδο 2007 με 2017 ψηφίστηκαν από το ελληνικό Κοινοβούλιο μόλις 6 νομοσχέδια που αφορούν την

παιδεία και την εκπαίδευση¹¹¹, ενώ κατατέθηκαν συνολικά 136 τροπολογίες για την εκπαίδευση, δηλαδή στην ίδια χρονική περίοδο κατατέθηκαν περίπου 20 φορές περισσότερες τροπολογίες από ότι νομοσχέδια. Συνεπώς, όπως συμπεραίνουμε το μεγαλύτερο μέρος των τροπολογιών αυτών εντάχθηκε σε νομοσχέδια που είχαν από ελάχιστη, έως μηδαμινή σχέση με το αντικείμενο και την θεματική τους.

Για την καλύτερη κατανόηση του παρακάτω πίνακα είναι καλό να γίνει μια σύντομη επεξήγηση των επιτροπών που συναντάμε στο ελληνικό Κοινοβούλιο και των αρμοδιοτήτων τους. Γενικά οι κοινοβουλευτικές επιτροπές είναι υπεύθυνες για την επεξεργασία, την συζήτηση και τελειοποίηση του νομοσχεδίου, πριν αυτό περάσει για ψήφιση από την Ολομέλεια της Βουλής. Οι επιτροπές αυτές είναι έξι και χωρίζονται κατά κύριο λόγο με βάση την θεματολογία τους και έχουν και νομοθετικό και κοινοβουλευτικό έργο. Έτσι έχουμε¹¹²:

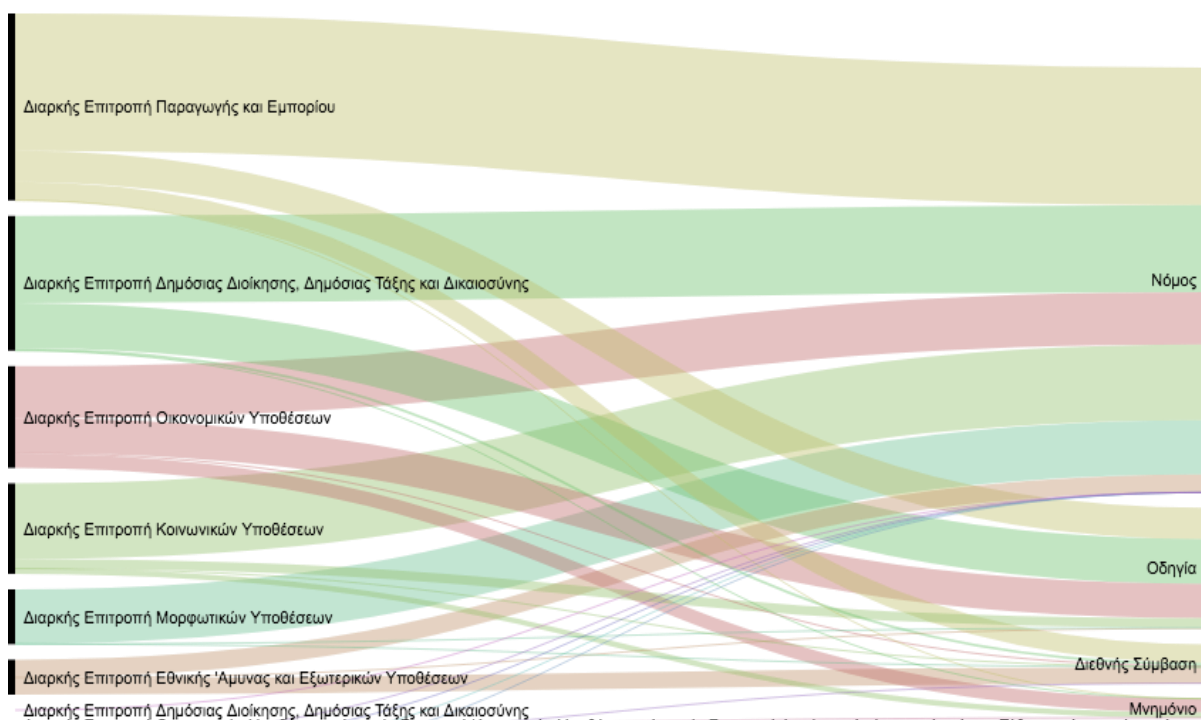
- Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων: είναι η επιτροπή που ασχολείται με θέματα παιδείας, έρευνας, πολιτισμού και αθλητισμού.
- Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων: είναι η επιτροπή που είναι αρμόδια για όλα τα οικονομικά ζητήματα του κράτους
- Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων: είναι η επιτροπή που ασχολείται με θέματα εργασίας, ανεργίας, κοινωνικής ασφάλισης, κοινωνικής πολιτικής και υγείας.
- Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου: είναι η επιτροπή που είναι αρμόδια για θέματα ανάπτυξης, υποδομών, μεταφορών, ενέργειας, περιβάλλοντος, ναυτιλίας, αγροτικής ανάπτυξης και τουρισμού.
- Διαρκή Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων: είναι η επιτροπή που επεξεργάζεται ζητήματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και του Υπουργείου Εξωτερικών.
- Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης: είναι η επιτροπή που ασχολείται με θέματα ψηφιακής πολιτικής, δικαιοσύνης, διαφάνειας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διοικητικής ανασυγκρότησης, μεταναστευτικής πολιτικής, καθώς και ζητημάτων του Υπουργείου Εσωτερικών.

Επίσης πέρα από τις βασικές επιτροπές υπάρχουν και επιτροπές, που εξετάζουν εξειδικευμένα ορισμένα ζητήματα και συνεδριάζουν λιγότερο συχνά. Οι δύο πιο κύριες και που μας αφορούν για την συγκεκριμένη έρευνα είναι αυτή του Κανονισμού της Βουλής και του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους και ελέγχου της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Κράτους. Η πρώτη επεξεργάζεται κυρίως ζητήματα και αναθεωρήσεις του Κανονισμού της Βουλής, ενώ η δεύτερη αφορά την σύνταξη του ισολογισμού και την επεξεργασία του προϋπολογισμού του Κράτους.

Επιστρέφοντας στον πίνακα παρατηρούμε ότι μεγάλος αριθμός τροπολογιών παρατηρείται και στην Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αλλά και στην Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων.

¹¹¹ Βλέπε https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?ministryId=52a4941b-a465-40af-a018-a52600b19ede&fromDate=01/09/2007&toDate=30/09/2017&type=0_0_0_0_0

¹¹² Βλέπε <https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikes-Epitropes/Katigories>

Εικόνα 14: Τροπολογίες σε σχέση με την επιτροπή της Βουλής και το είδος νομοσχεδίου που συναντώνται

Ο λόγος που είναι σημαντικό να αναλύσουμε τέτοιους πίνακες είναι διότι υπάρχει η πιθανότητα να μπορούν να μας δώσουν ένα πρότυπο σχετικά με τις επιτροπές που έχουν το μεγαλύτερο πρόβλημα τροπολογιών, αλλά και το είδος του νομοσχεδίου που έχει την τάση να συνοδεύεται από τροπολογίες. Έτσι παρατηρούμε ότι η Διαρκής Επιτροπή Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων έχει εισροή τροπολογιών μόνο από νόμους και διεθνείς συμβάσεις. Αντίθετα, ο κύριος όγκος τροπολογιών στη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης συνοδεύει νόμους και κοινοτικές οδηγίες. Επιπλέον, παρατηρείται ότι επιτροπές όπως η Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων και η Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, αποκτούν τον κύριο όγκο τροπολογιών τους από τους νόμους.

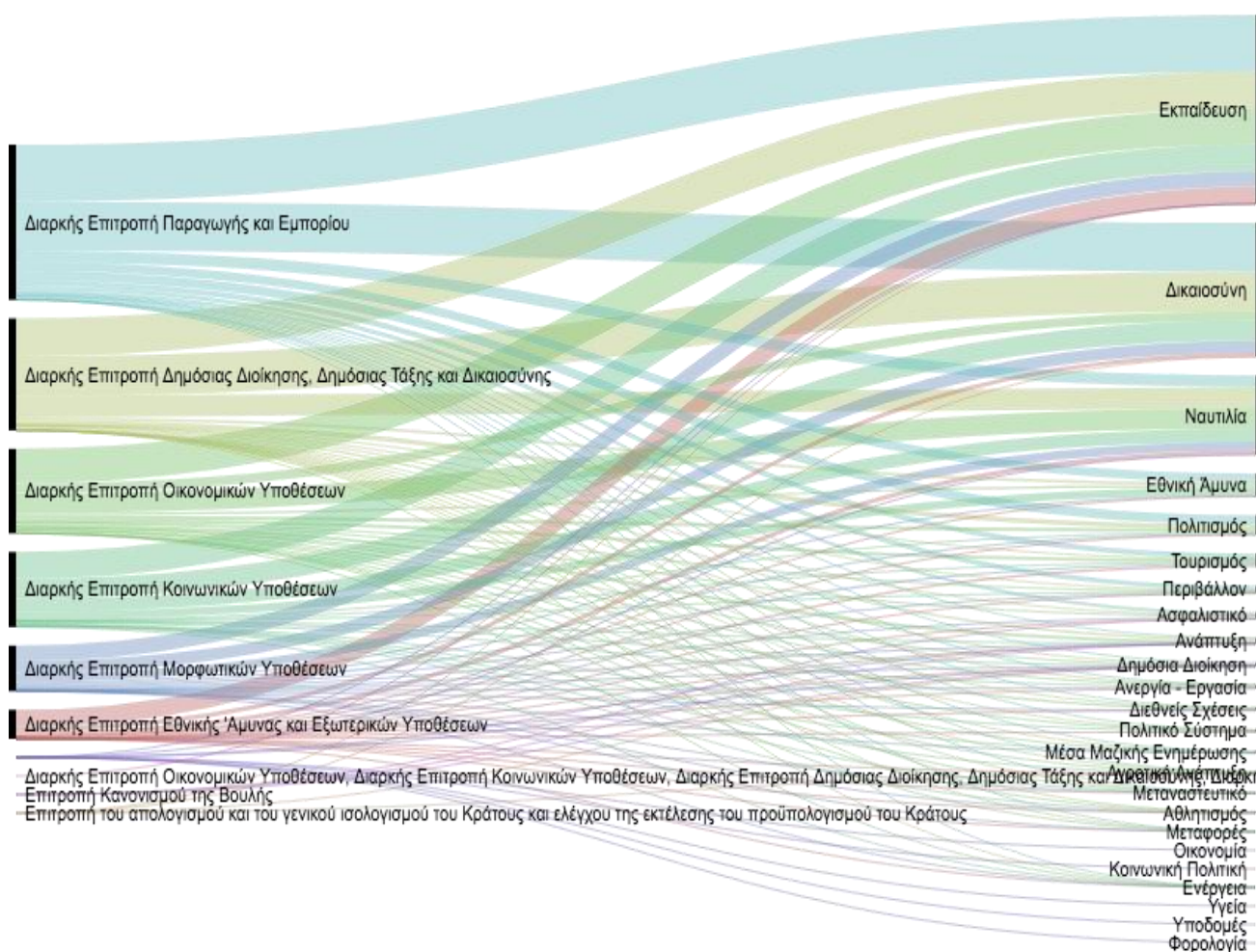
Από την άλλη αναλύοντας τον πίνακα διαπιστώνουμε ότι όπως και στον πίνακα παραπάνω η μεγαλύτερη εισροή τροπολογιών γίνεται από τους νόμους, ενώ το μεγαλύτερο κομμάτι των τροπολογιών καταλήγει στην Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου. Πράγμα που δεν περίμενε κανείς να συμβεί αρχικά, αφού οι περισσότερες τροπολογίες αφορούν την εκπαίδευση και την δικαιοσύνη. Θεματικές που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της συγκεκριμένης επιτροπής. Από την άλλη πλευρά, βλέποντας το μεγάλο ποσοστό τροπολογιών που καταλήγουν στην Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, δεν φαίνεται καθόλου παράξενο που συναντάμε στις θεματικές τροπολογιών με τα υψηλότερα ποσοστά τη ναυτιλία, μία από τις βασικές θεματικές επεξεργασίας της συγκεκριμένης επιτροπής.

4.5 Η σχετικότητα ή μη των τροπολογιών με τα νομοσχέδια που συνοδεύουν

Από τα παραπάνω διαφαίνεται και το δεύτερο σκέλος του προβλήματος που έχει δημιουργηθεί με τις εκπρόθεσμες τροπολογίες, αλλά και γενικότερα με τον όγκο των

τροπολογιών που εντάσσονται στα ψηφισθέντα νομοσχέδια τα τελευταία χρόνια. Η αθρόα εισροή τροπολογιών έχει καταφέρει να δημιουργήσει νομοσχέδια με προσθήκες και άρθρα που δεν έχουν συνοχή μεταξύ τους και αναφέρονται σε άσχετα θέματα. Επίσης αρκετοί είναι αυτοί που επικρίνουν όλοι αυτοί την κατάσταση και αναφέρουν πως οι εκπρόθεσμες τροπολογίες είναι και ένας τρόπος να αποφεύγετε ο κοινοβουλευτικός έλεγχος, αφού οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν το θέμα των τροπολογιών που ψηφίζονται. Έτσι με αυτό τον τρόπο οι εκάστοτε κυβέρνηση καταφέρνει να περάσει στα ψιλά γράμματα διατάξεις που μπορεί να δημιουργήσουν αναταραχές στην κοινωνία.

Η σχετικότητα των τροπολογιών που εισέρχονται στα νομοσχέδια μπορεί να μελετηθεί αρχικά από τον παρακάτω πίνακα, ο οποίος παρουσιάζει τις εκπρόθεσμες τροπολογίες, ανά θεματική και επιτροπή.

Εικόνα 15: Τροπολογίες σε σχέση με την επιτροπή που καταθέτονται και την θεματική τους

Παρατηρώντας το σχήμα διαπιστώνουμε ότι θεματικές όπως η εκπαίδευση, η δικαιοσύνη, η εθνική άμυνα και η ναυτιλία, καταλήγουν να εισέρχονται σε νομοσχέδια που επεξεργάζονται από επιτροπές όπως η Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων και η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς όπως

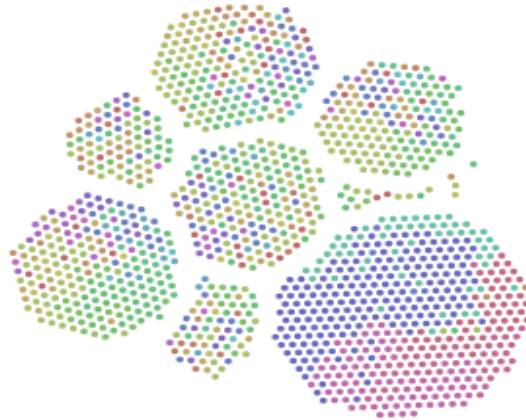
αναφέραμε και παραπάνω τα νομοσχέδια χωρίζονται και επεξεργάζονται από συγκεκριμένες επιτροπές με βάση την θεματολογία στην οποία αναφέρονται.

Συνεπώς διαπιστώνουμε ότι τις περισσότερες φορές υπάρχει μια τεράστια απόκλιση σε σχέση με το θέμα του σχεδίου νόμου που επεξεργάζεται μια επιτροπή και του θέματος των τροπολογιών που κατατίθενται προς ψήφιση μαζί με αυτό. Δεν είναι λίγες οι φορές που βουλευτές αναρωτιούνται από το βήμα του ελληνικού Κοινοβουλίου γιατί ορισμένες τροπολογίες δεν κατατίθενται μαζί με τα νομοσχέδια του εκάστοτε υπουργείου, αλλά μόνες τους. Μάλιστα οι περισσότερες από αυτές τις τροπολογίες είναι σύνηθες φαινόμενο να κατατίθενται λίγες ώρες πριν ξεκινήσει η συζήτηση του νομοσχεδίου στην Ολομέλεια.

Ένα τέτοιο παράδειγμα που δημιούργησε εντάσεις και μεγάλο πρόβλημα είναι αυτό του νομοσχεδίου για την κύρωση της Σύμβασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο τον Ιούλιο του 2016. Οι τροπολογίες δεν ήταν απλά άσχετες με το θέμα του νομοσχεδίου, αλλά όπως αναφέρουν τα δημοσιεύματα ο τότε Υπουργός Εργασίας Γιώργος Κατρούγκαλος σηκώθηκε στο βήμα της Βουλής για να επεξηγήσει μια τροπολογία για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, η οποία δεν είχε καν κατατεθεί και μοιραστεί στους βουλευτές μέχρι εκείνη την στιγμή. Μάλιστα μετά από έντονες αντιδράσεις βουλευτών δύο εκπρόθεσμες τροπολογίες, που δεν είχαν σχέση με το περιεχόμενο του νομοσχεδίου, μία για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και μία που ανέφερε την παραχώρηση στην περιφέρεια Αττικής έκτασης στον Φαληρικό Όρμο, αποσύρθηκαν για να κατατεθούν εκ νέου σε άλλο νομοσχέδιο.¹¹³

Για να γίνει ακόμα πιο ξεκάθαρη η εικόνα της σχετικότητας των τροπολογιών και της θεματολογίας τους, δημιουργήθηκε ο παρακάτω πίνακας που δείχνει την σχετικότητα του θέματος των τροπολογιών με βάση την επιτροπή που επεξεργάζεται το νομοσχέδιο, συνεπώς με βάση και την θεματολογία του.

¹¹³ Βροχή τροπολογιών στην Βουλή από τις 11 αποσύρθηκαν οι 2, Αθήνα 9,84, <http://www.athina984.gr/2016/07/28/vrochi-tropologion-sti-vouli-dyo-apo-tis-enteka-aposyrthikan-telika-apo-tin-kyvernisi/>

Εικόνα 16: Σχετικότητα του θέματος της τροπολογίας με βάση την επιτροπή που επεξεργάζεται το νομοσχέδιο¹¹⁴

Οι κύκλοι που δημιουργούνται συμβολίζουν την κάθε επιτροπή του ελληνικού κοινοβουλίου, ενώ τα χρώματα συμβολίζουν την διαφορετική θεματολογία των τροπολογιών. Το μέγεθος του κάθε κύκλου που απεικονίζεται, συμβολίζει τον όγκο των τροπολογιών που κατατίθενται στην εκάστοτε επιτροπή. Συνεπώς, ο μεγαλύτερος κύκλος συμβολίζει την Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου κ.ο.κ., όπως παρουσιάζονται και στην Εικόνα 15. Αν οι τροπολογίες είχαν την ίδια θεματική με την επιτροπή, άρα και με το νομοσχέδιο που συνοδεύουν, τότε σε κάθε κύκλο θα υπήρχε ένα ενιαίο χρώμα που θα συμβόλιζε την εκάστοτε επιτροπή. Όμως όπως παρατηρείται όχι μόνο δεν υπάρχει ένα ενιαίο χρώμα, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις οι θεματικές είναι τόσες πολλές και διαφορετικές, που καταλήγει να δημιουργείται ένα συνοθύλευμα χρωμάτων που θυμίζει αρκετά ουράνιο τόξο.

4.6 Η καλπάζουσα αύξηση των τροπολογιών

Κοιτώντας αναλυτικότερα τα δεδομένα διαπιστώνουμε ότι είναι συγκεκριμένες οι χρονολογίες που διαπιστώνεται μεγάλη άνοδος των τροπολογιών. Γι'αυτό και για να

¹¹⁴ Τα χρώματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα συμβολίζουν τα εξής: μωβ – εκπαίδευση, ροζ – δικαιοσύνη, κίτρινο – ναυτιλία, ανοιχτό πράσινο – εθνική άμυνα, σκούρο πράσινο – οικονομία, γαλάζιο- αθλητισμός, κίτρινο – πολιτισμός, κόκκινο – ασφαλιστικό, πορτοκαλί – τουρισμός, μπλε – διεθνείς σχέσεις, σκούρο μπλε – ανεργία, σκούρο πορτοκαλί – δημόσια διοίκηση, ανοιχτό κόκκινο – μέσα μαζικής ενημέρωσης, καφέ – πολιτικό σύστημα

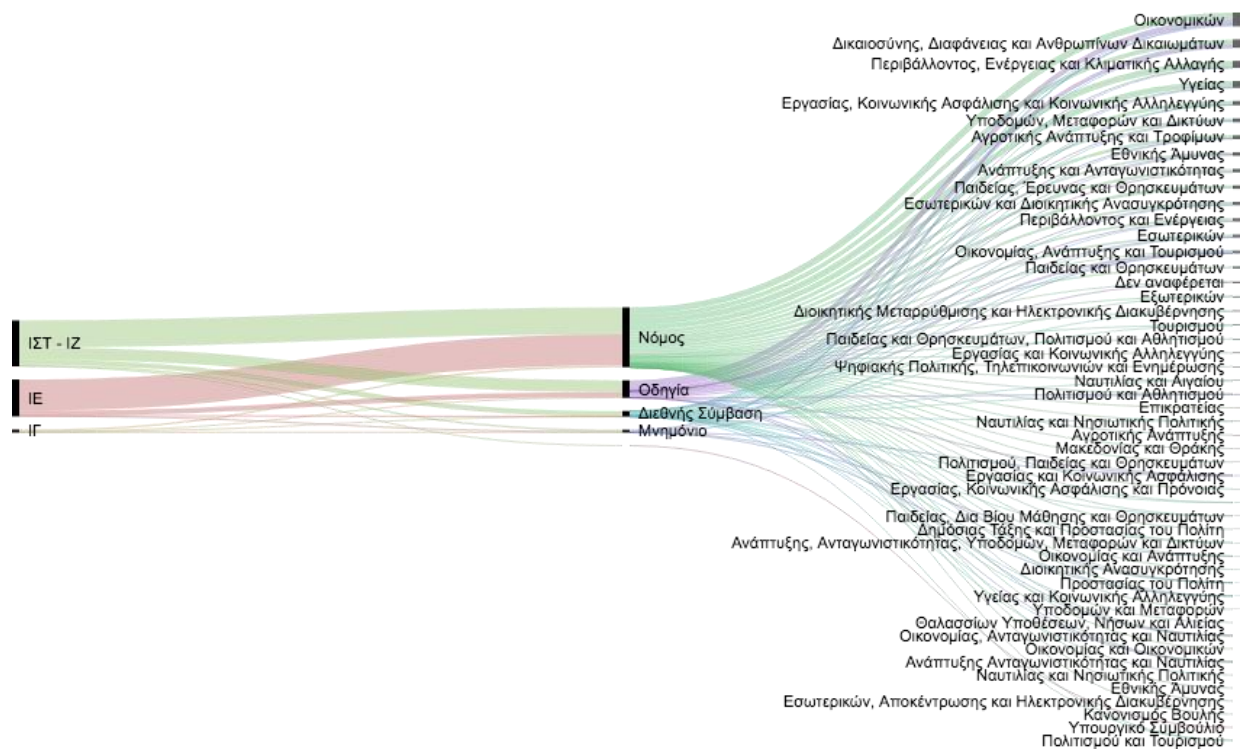
μελετήσουμε πιο συγκεκριμένα τα δεδομένα δημιουργήσαμε πίνακες που τα χωρίζουν σε κοινοβουλευτικές περιόδους.

Με βάση τα χρόνια που εξετάζουμε συμπίπτουν πέντε κοινοβουλευτικές περιόδους, που είναι οι εξής: ¹¹⁵

- ΙΓ' (4/10/2009 - 11/04/2012)
- ΙΔ' (6/05/2012 - 19/05/2012)
- ΙΕ' (17/06/2012 - 31/12/2014)
- ΙΣΤ' (25/01/2015 - 28/08/2015)
- ΙΖ' (3/10/2015 - έως σήμερα)

Από τις συγκεκριμένες κοινοβουλευτικές περιόδους δεν μελετάτε η ΙΔ' κοινοβουλευτική περίοδος, διότι είναι μικρή και δεν περιέχει νομοσχέδια που να μας απασχολούν. Επίσης για περισσότερη ευκολία οι περίοδοι ΙΣΤ' και ΙΖ' ενώνονται και ερευνώνται μαζί. Αυτό συμβαίνει λόγω του ότι αφορούν τις διαδικασίες των ίδιων κυβερνητικών κομμάτων, αλλά και λόγω του γεγονότος ότι το 2015 δεν έχει μεγάλη νομοθετική λειτουργία, εξαιτίας των πολλαπλών εκλογικών αναμετρήσεων και του δημοψηφίσματος.

Σε έναν αρχικό πίνακα παρατηρούμε ότι η μεγαλύτερη άνοδος, όπως είχαμε δει και παραπάνω εντοπίζεται σε συγκεκριμένες κοινοβουλευτικές περιόδους.

Εικόνα 17: Τροπολογίες που κατατίθενται ανά κοινοβουλευτική περίοδο, είδος νομοσχεδίου και υπουργείου

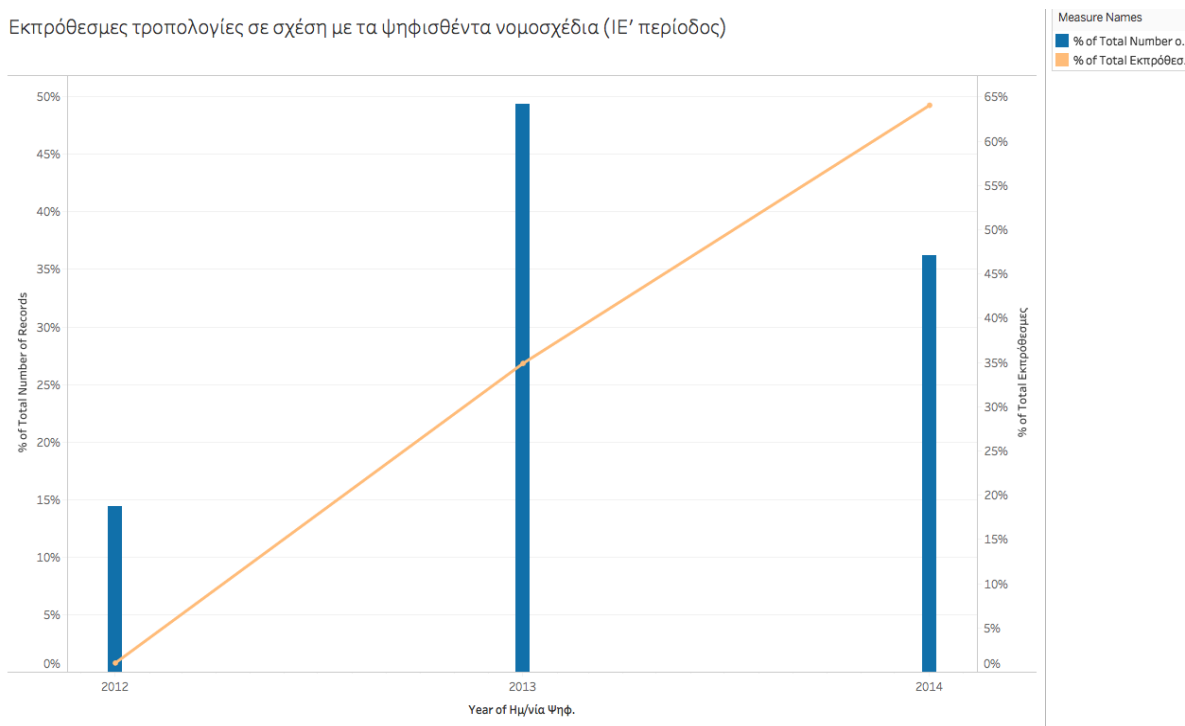
¹¹⁵ Βλέπε <https://www.hellenicparliament.gr/Organosi-kai-Leitourgia/Olomeleia/SInthesi-Proigoumenon-Periodon-New/>

Επιβεβαιώνοντας και τους υπόλοιπους πίνακες, διαπιστώνουμε ότι η μεγαλύτερη εισροή τροπολογιών γίνεται τις κοινοβουλευτικές περιόδους ΙΕ΄ και ΙΣΤ΄ - ΙΖ΄. Μάλιστα παρατηρούμε ότι στην ΙΕ΄ περίοδο οι τροπολογίες χωρίζονται ανάμεσα στους νόμους και τις οδηγίες, σε αντίθεση με τις ΙΣΤ΄ - ΙΖ΄ περιόδους, όπου η εισροή τροπολογιών γίνεται σε όλα τα είδη των σχεδίων νόμου.

Μάλιστα στον πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε και στα νομοσχέδια ποιών υπουργείων κατατέθηκαν οι τροπολογίες. Όπως φαίνεται τα νομοσχέδια του Υπουργείου Οικονομικών ήταν αυτά που συνοδεύονταν σχεδόν πάντα από σχετικές ή μη τροπολογίες, με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής να ακολουθούν.

Αναλύοντας περισσότερο την κοινοβουλευτική περίοδο ΙΕ΄ διαπιστώνουμε ότι το 2013, δηλαδή στη μέση της περιόδου, υπάρχει μια μεγάλη αύξηση των εκπρόθεσμων τροπολογιών. Ο βαθμός της αύξησης είναι τέτοιος που ενώ το 2012 ο αριθμός των τροπολογιών βρίσκεται κοντά στο 2%, το 2013 καταφέρνει να φτάσει το 35%, ενώ τον επόμενο χρόνο ανεβαίνει ακόμα περισσότερο και καταφέρνει να φτάσει το 65%. Πράγμα που κάνει τις τροπολογίες να γίνονται αριθμητικά περισσότερες από τα νομοσχέδια που ψηφίζονται στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

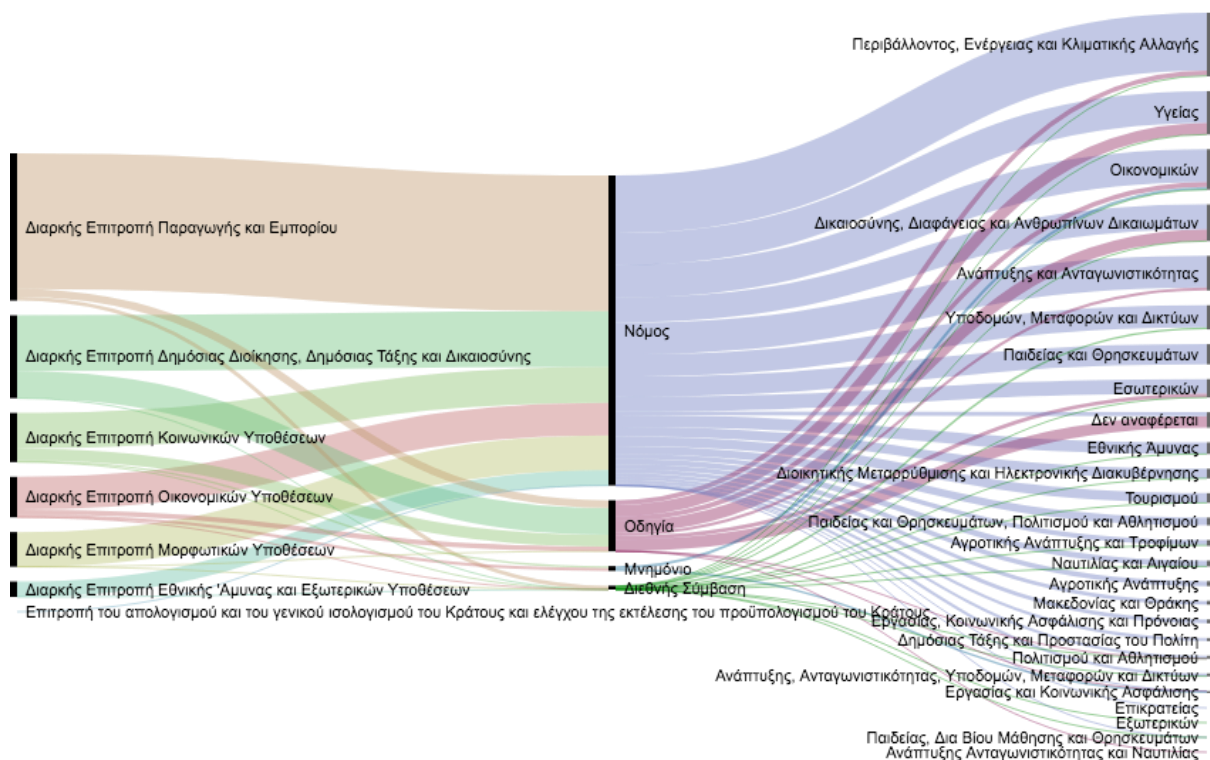
Εκπρόθεσμες τροπολογίες σε σχέση με τα ψηφισθέντα νομοσχέδια (ΙΕ΄ περίοδος)

Επίσης το διάγραμμα καταφέρνει να διαλύσει κάθε αμφιβολία για την ραγδαία άνοδο των εκπρόθεσμων τροπολογιών, αφού η γραμμή που αντιπροσωπεύει τις εκπρόθεσμες τροπολογίες ξεκινά από την αρχή του άξονα και έχει μόνο ανοδική πορεία.

Εμβαθύνοντας λίγο περισσότερο στις τροπολογίες της ΙΕ΄ κοινοβουλευτικής περιόδου διαπιστώνουμε ότι η εισροή τροπολογιών δεν διαφέρει αρκετά από το διάγραμμα που αναφέρεται γενικά και στα δέκα χρόνια που μελετούνται, ειδικά σε

ότι έχει να κάνει με την επιτροπή και το είδος του νομοσχεδίου που συναντώνται οι περισσότερες.

Εικόνα 19: Τροπολογίες που κατατίθενται ανά επιτροπή, είδος νομοσχεδίου και υπουργείο (1Ε' περίοδος)

Κάτι το οποίο επαληθεύεται και με μια μικρή έρευνα στα γεγονότα τις περιόδου εκείνης. Προς τα τέλη του 2014 αρχίζουν να εμφανίζονται τα πρώτα δημοσιογραφικά άρθρα για το φαινόμενο και μαζί με αυτά να δημιουργούνται εντάσεις και συζητήσεις στην Ολομέλεια της Βουλής για τα νομοσχέδια που ψηφίζονται.

Μάλιστα αρκετές από τις τροπολογίες που αρχίζουν να παίρνουν το φως της δημοσιότητας και να απασχολούν, αφορούν ζητήματα σχετικά με την οικονομική κρίση ή απαιτούμενα της συμφωνίας της ελληνικής κυβέρνησης με τους δανειστές. Ένα από αυτά τα παραδείγματα είναι και αυτό της εκπρόθεσμης τροπολογίας για τα “κόκκινα” δάνεια των επιχειρήσεων, που κατατέθηκε τελευταία στιγμή σε νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης και οδήγησε στην έντονη αντίδραση και την αποχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ, που τότε ήταν αντιπολίτευση, από την συζήτηση του νομοσχεδίου.¹¹⁶

Ένα ακόμα παρόμοιο παράδειγμα που επιβεβαιώνει ουσιαστικά και το όσα παρουσιάζει ο πίνακας είναι αυτό του νομοσχεδίου για τις ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις, το οποίο ψηφίστηκε τον Δεκέμβριο του 2014. Το νομοσχέδιο ήρθε στην Ολομέλεια της Βουλής συνοδευόμενο από δεκαεπτά υπουργικές και είκοσι πέντε βουλευτικές τροπολογίες, οι περισσότερες από τις οποίες ήταν και

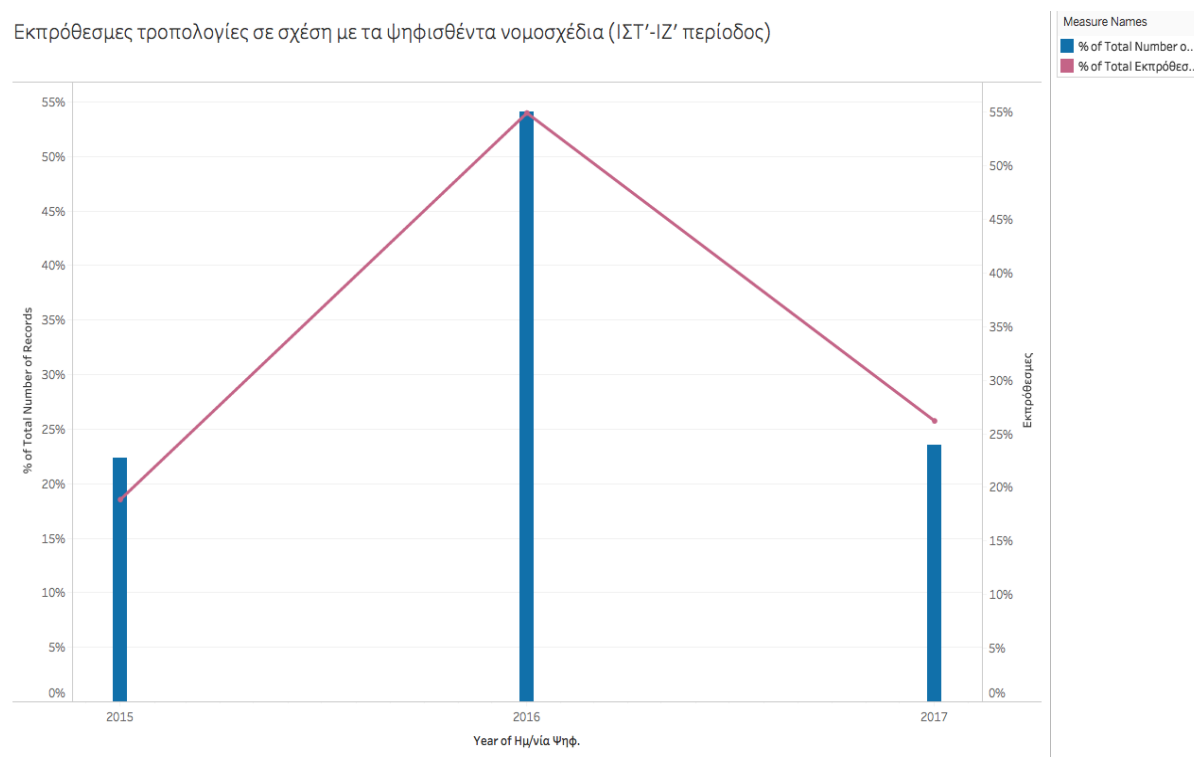
¹¹⁶ Βλέπε <http://www.naftemporiki.gr/story/876562/bouli-apoxorisi-syriza-prin-ti-suzitisi-tis-tropologias-gia-kokkina-daneaia>

εκπρόθεσμες.¹¹⁷ Αυτό που είναι αρκετά ενδιαφέρον είναι ότι οι τροπολογίες κάλυπταν μία τεράστια γκάμα θεματικών, ενώ είναι ζήτημα αν το 1/3 εξ αυτών αφορούσε την ίδια θεματική με αυτή του νομοσχεδίου που συνόδευαν.

Ο όγκος των τροπολογιών, ο τρόπος που κατατέθηκαν, αλλά και το γεγονός ότι πολλές από αυτές δεν είχαν περάσει την διαδικασία της διαβούλευσης οδήγησε τις κοινοβουλευτικές ομάδες του ΣΥΡΙΖΑ και του ΚΚΕ να αποχωρήσουν από την Ολομέλεια πριν καν ξεκινήσει η ψήφιση του νομοσχεδίου σε ένδειξη διαμαρτυρίας.¹¹⁸ Η 42 σε σύνολο τροπολογίες που ψηφίστηκαν έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση και απασχόλησαν αρκετά τον τύπο. Από εκείνο το σημείο και μετά φαίνεται η συζήτηση για την άτυπη διαδικασία των εκπρόθεσμων τροπολογιών να αρχίζει να εντείνεται περισσότερο.

Την περίοδο της ΙΣΤ΄ και της αρχής της ΙΖ΄ περιόδου, δηλαδή το 2015 οι εκπρόθεσμες τροπολογίες κοντεύουν να φτάσουν τον όγκο των ψηφισθέντων νομοσχεδίων, ενώ το 2016 έχουν τον ίδιο αριθμό με τα νομοσχέδια. Από την άλλη μέχρι το Σεπτέμβριο του 2017, όπου και ερευνούμε οι εκπρόθεσμες τροπολογίες έχουν περάσει κατά 10% σχεδόν τα ψηφισθέντα νομοσχέδια. Γεγονός που μας επιβεβαιώνει πως αν δεν ληφθούν μέτρα για την εξάλειψή τους το φαινόμενο αυτό δεν φαίνεται να ξεκινήσει να φθίνει.

Εκπρόθεσμες τροπολογίες σε σχέση με τα ψηφισθέντα νομοσχέδια (ΙΣΤ΄-ΙΖ΄ περίοδος)

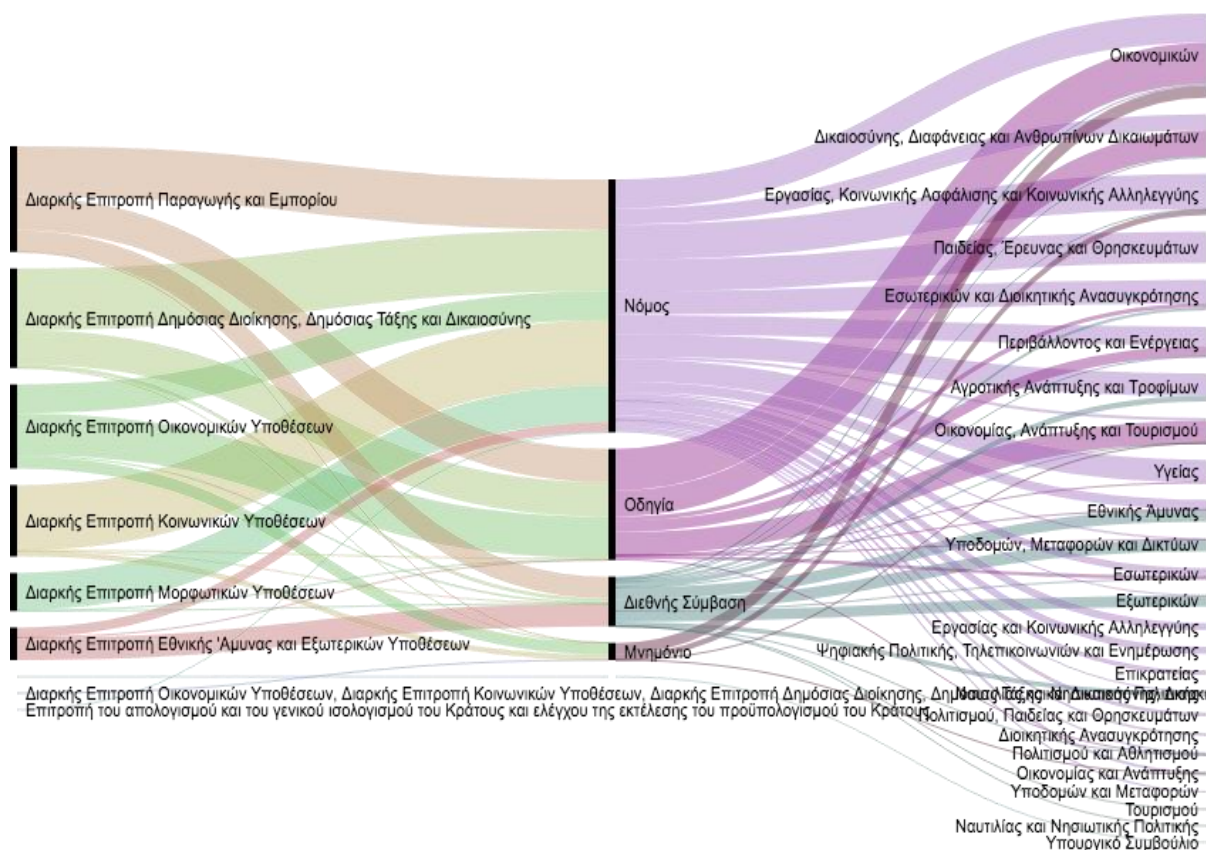

¹¹⁷ Βλέπε <http://newpost.gr/politiki/408541/oi-42-tropologies-poy-pshfisthkan-xthes-apo-th-boyh>

¹¹⁸ Βλέπε <http://newpost.gr/politiki/408541/oi-42-tropologies-poy-pshfisthkan-xthes-apo-th-boyh>

Αυτό που είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό από τον πίνακα είναι ο όγκος των εκπρόθεσμων τροπολογιών την περίοδο του 2015, μια περίοδος στην οποία λόγω του δημοψηφίσματος, των εκλογικών αναμετρήσεων, αλλά και των πολιτικών αναταραχών, το ελληνικό Κοινοβούλιο δεν κατάφερε να ψηφίσει αρκετά νομοσχέδια. Ένα άλλο ενδιαφέρον χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής είναι το γεγονός, ότι παρόλο που στην κυβέρνηση βρίσκεται πλέον ο ΣΥΡΙΖΑ, που όπως αναφέραμε και παραπάνω είχε ενστάσεις και δημιουργούσε συχνά εντάσεις για τις εκπρόθεσμες τροπολογίες, την περίοδο που κυβερνά οι εκπρόθεσμες τροπολογίες όχι μόνο δεν μειώθηκαν, αλλά αυξήθηκαν κιόλας.

Χαρακτηριστικό είναι ότι τον Ιούλιο ξεκίνησαν να κυκλοφορούν επικριτικά άρθρα στον τύπο, διότι η ΙΖ' κοινοβουλευτική περίοδος είχε καταφέρει μέχρι εκείνη την στιγμή να ψηφίσει 500 τροπολογίες. Συνεπώς όπως ανέφεραν σε κάθε μήνα αντιστοιχούσαν περίπου 23 τροπολογίες, περισσότερες ακόμα και από τους μήνες που είχε διανύσει μέχρι τότε η συγκεκριμένη κοινοβουλευτική περίοδος.¹¹⁹

Εικόνα 21: Τροπολογίες που κατατίθενται ανά επιτροπή, είδος νομοσχεδίου και υπουργείο (ΙΣΤ' – ΙΖ' περίοδοι)

Όπως παρατηρούμε και στο διάγραμμα σε αντίθεση με την προηγούμενη περίοδο στην ΙΣΤ' και ΙΖ' τα πράγματα γίνονται πιο συγκεχυμένα και η πίτα των τροπολογιών μοιράζεται παντού. Συνεπώς βλέπουμε ότι κυρίαρχη θέση έχουν οι επιτροπές Παραγωγής και Εμπορίου, Οικονομικών και Δημόσιας Διοίκησης και Δημόσιας

¹¹⁹ Βλέπε

<http://www.kathimerini.gr/920564/article/epikairothta/politikh/katate8hkan-500-tropologies-toys-teleytaiouys-21-mhnes>

Τάξης, ενώ πέρα από τα νομοσχέδια του Υπουργείου Οικονομικών αρκετές τροπολογίες εντάχθηκαν και στα νομοσχέδια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο όγκος των τροπολογιών είναι αισθητός ακόμα και στις γραμμές του διαγράμματος, αφού λόγω της πληθώρας των τροπολογιών είναι πολύ πιο ευδιάκριτες σε σχέση με άλλα διαγράμματα.

Ίσως ένα από τα πιο ανησυχητικά παραδείγματα που μπορεί να δώσει κάνεις και ένα παράδειγμα που δείχνει πως ακόμα το φαινόμενο καλπάζει, είναι αυτό του νομοσχεδίου “Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/881 και άλλες διατάξεις,” που ψηφίστηκε από την Βουλή τις τελευταίες μέρες του Ιουλίου του 2017, λίγο πριν αναστείλει την λειτουργία της για την θερινή περίοδο. Στο νομοσχέδιο κατατέθηκαν 22 εκπρόθεσμες υπουργικές τροπολογίες, από τις οποίες οι τέσσερις κατατέθηκαν αφού είχε ξεκινήσει η συζήτηση του νομοσχεδίου στην Ολομέλεια. Μάλιστα στέλεχος της Κ.Ο. του Ποταμιού ανέφερε χαρακτηριστικά τους χρόνους κατάθεσης των τροπολογιών που είχε σημειώσει, οι οποίοι ήταν 12.55 – 13.00 – 13.05 – 13.15 – 13.20 – 13.25 – 13.30 κ.λπ. Συνεπώς διαπιστώνουμε ότι κατατίθενταν τροπολογίες ανά πέντε λεπτά.¹²⁰

Η συγκεκριμένη κατάσταση οδήγησε σε έντονες αντιδράσεις και στην αποχώρηση από την συζήτηση σε ένδειξη διαμαρτυρίας για αρχή της Κ.Ο. του ΚΚΕ και του Ποταμιού και στην συνέχεια της Νέας Δημοκρατίας.¹²¹ Μάλιστα το θέμα σχολίασε και ο Νικήτας Κακλαμάνης που εκείνη την ημέρα εκτελούσε χρέη προέδρου και με βάση τους κανονισμούς δεν μπορούσε να εκφέρει άποψη. Όπως ανέφερε: «Ως εκ της θέσεώς μου δεν μου επιτρέπεται να κάνω τοποθέτηση, αλλά εκφράζω τη λύπη μου που τρία κόμματα από τα οκτώ αποχωρούν από τη συνεδρίαση. Αυτό νομίζω ότι πρέπει να προβληματίσει όλους μας και κυρίως την κυβέρνηση. Δεν είναι φαινόμενο τωρινό η κατάθεση των τροπολογιών, αλλά εκτιμώ ότι έχει πάρει επιδημική μορφή».¹²²

Από όλα τα παραπάνω παρατηρούμε ότι με το πέρασμα των χρόνων το φαινόμενο της αθρόας εισροής τροπολογιών στα νομοσχέδια γίνεται όλο και μεγαλύτερο. Ο βαθμός του πλέον είναι τέτοιος που διαπιστώνουμε ότι τουλάχιστον μία φορά τον μήνα η κοινή γνώμη θα απασχοληθεί με τον τεράστιο όγκο εκπρόθεσμων και άσχετων τροπολογιών που κατατέθηκαν σε ένα νομοσχέδιο και τις εντάσεις που δημιούργησαν.

¹²⁰ Βλέπε

<http://www.kathimerini.gr/920564/article/epikairothta/politikh/katate8hkan-500-tropologies-toys-teleytaiouys-21-mhnes>

¹²¹ Βλέπε <http://www.cnn.gr/news/politiki/story/90882/plimmyrise-metropologies-i-voyli-ti-provlepoy-n-gia-enfia-kai-ti-lotaria-ton-apodeixeon>

¹²² Βλέπε <http://www.iefimerida.gr/news/353299/voyli-vrohi-tropologion-gia-enfia-pos-foroys-apohorisan-nd-kke-potami>

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Πολλοί είναι αυτοί που λένε πως μία εικόνα ισούται με χίλιες λέξεις, η ομαδοποίηση και η επεξεργασία μεγάλων όγκων δεδομένων και η εξαγωγή τους σε εικόνες - πίνακες μπορεί να προσδώσει πολλά θετικά χαρακτηριστικά στην δημοσιογραφία και την έρευνα.

Η οπτικοποίηση καταφέρνει να δώσει εξηγήσεις και να περιγράψει συμπεριφορές, φαινόμενα και καταστάσεις, που φάνταζαν αδύνατο να αναλυθούν, λόγω του όγκου των δεδομένων, αλλά και του τρόπου με τον οποίο παρέχονταν, με ένα απλό και κατανοητό τρόπο. Οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα εργαλεία που έχουν δημιουργηθεί από αυτές έχουν την δυνατότητα να συγκεντρώσουν πληθώρα δεδομένων και να τους δώσουν μορφή, που θα παρέχει νόημα και θα είναι ικανή να δημιουργήσει μια ιστορία με ροή και χωρίς κενά. Μια απεικόνιση μπορεί να δώσει αρχικές απαντήσεις στα βασικά ερωτήματα μιας έρευνας, πολύ απλά κοιτώντας μια εικόνα. Με αυτόν τον τρόπο όλο και περισσότερος κόσμος είναι ικανός να κατανοήσει αυτό που του παρουσιάζεται, χωρίς να χρειάζεται να έχει εντυφίσει στην ανάλογη θεωρία.

Με την είσοδο των ανοιχτών δεδομένων στη ζωή μας και την δημιουργία μιας «κοινωνίας πληροφορίας» οι έρευνες με ανοιχτά δεδομένα θα γίνονται όλο και πιο εύκολα προσβάσιμες και θα πληθαίνουν. Πράγμα ιδιαίτερα θετικό για τους δημοσιογράφους που ασχολούνται με την έρευνα και θέλουν να μελετήσουν συγκεκριμένα κοινωνικά φαινόμενα. Το μόνο αρνητικό που θα μπορούσαμε να εντοπίσουμε στην έρευνα των ανοιχτών δεδομένων είναι ότι χρειάζεται αρκετός χρόνος για να επεξεργαστεί κανείς σωστά τα δεδομένα. Κάτι που σημαίνει ότι οι δημοσιογράφοι και οι δημοσιογραφικοί οργανισμοί που θα ασχοληθούν με τέτοιου είδους έρευνες θα πρέπει να έχουν αρκετή υπομονή και επιμονή.

Τα παραπάνω συμπεράσματα επαληθεύονται και από την έρευνα που διεξήχθη κατά την διάρκεια της διπλωματικής μας, η οποία μας έδωσε να καταλάβουμε την σημασία που έχει η οπτικοποίηση στην ανάλυση φαινομένων, αφού πολλά από αυτά που κατέληξαν να αναφέρονται, δεν ήταν στα βασικά σημεία της αρχικής ομαδοποίησης των δεδομένων. Μέσα από την έρευνα καταφέραμε να δείξουμε την ξαφνική αύξηση εισροής τροπολογιών, κυρίως εκπρόθεσμων, στη Βουλή τα χρόνια της κρίσης. Εντοπίσαμε τα χρόνια, τις επιτροπές, αλλά και τα υπουργεία που φαίνεται να συμβάλλουν περισσότερο στην δημιουργία του φαινομένου. Ανακαλύψαμε την σχετικότητα ή μη των εκπρόθεσμων τροπολογιών με τα νομοσχέδια που καταθέτονται, που είναι και ένα από τα βασικά ζητήματα του φαινομένου. Τέλος αναλύσαμε τις κοινοβουλευτικές περιόδους που το φαινόμενο ξεκίνησε να παίρνει άλλες διαστάσεις και να τροφοδοτεί αντιδράσεις που οδήγησαν σε μια γενικότερη συζήτηση.

Μέσα σε αυτή τη δεκαετία φαίνεται ότι η υπογραφή μνημονιακών συμβάσεων και η οικονομική ύφεση έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην αύξηση των εκπρόθεσμων τροπολογιών, αφού τα φαινόμενα ραγδαίας αύξησης εμφανίζονται λίγο πριν την υπογραφή του δεύτερου μνημονίου. Από ότι φαίνεται η εκάστοτε κυβέρνηση χρησιμοποιούσε τα νομοσχέδια που ψηφίζονταν για να περάσει από το Κοινοβούλιο

ζητήματα που δεν θα ήθελε να πάρουν μεγάλες εκτάσεις και να συζητηθούν ή ανειλημμένες υποχρεώσεις της που θα έπρεπε να εκπληρωθούν.

Το παραπάνω φαίνεται και από το γεγονός ότι στα περισσότερα νομοσχέδια οι τροπολογίες που κατατίθονταν δεν ήταν απλά άσχετες με το περιεχόμενο του νομοσχεδίου, αλλά και με την γενικότερη θεματική στην οποία εντάσσονταν. Ένα φαινόμενο που από το 2013 και μετά φαίνεται να διογκώνεται με γρήγορους ρυθμούς και η συζήτησή του να αποτελεί καθημερινότητα για όσους ασχολούνται με ζητήματα του ελληνικού Κοινοβουλίου. Αυτό που κάνει ακόμα πιο ενδιαφέρον το συγκεκριμένο φαινόμενο είναι το γεγονός ότι με βάση τους Κανονισμούς της Βουλής όλες αυτές οι εκπρόθεσμες τροπολογίες θα πρέπει να απορρίπτονται και να μην εισχωρούν στα νομοσχέδια, πράγμα που δεν γίνεται.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αρχές ΟΟΣΑ (2007), Κατευθυντήριες γραμμές για την πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα από δημοσία χρηματοδότηση, OECD ^[1]_[SEP]
Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λουπές διατάξεις» <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/g-hldia-eis.pdf>

Ανοικτά Δεδομένα: Η πρώτη ύλη για την Κοινωνία της Γνώσης (2014), Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, τεύχος 95

Βάλια Βαϊμάκη (2015), Το αφήγημα της νέας δημοσιογραφίας

Βουλή: Αποχώρηση ΣΥΡΙΖΑ πριν την συζήτηση για τα κόκκινα δάνεια, Νευτεμπορική, <http://www.naftemporiki.gr/story/876562/bouli-apoxorisi-syriza-printi-suzitisi-tis-tropologias-gia-kokkina-danea>

Βροχή τροπολογιών στην Βουλή από τις 11 αποσύρθηκαν οι 2, Αθήνα 9,84, <http://www.athina984.gr/2016/07/28/vrochi-tropologion-sti-vouli-dyo-apo-tis-entekaprosyrthikan-telika-apo-tin-kyvernisi/>

Βασιλειάδου Π. (2016), Ελληνικοί κατάλογοι ανοικτών δημόσιων κυβερνητικών δεδομένων, Διπλωματική Εργασία, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στα Πληροφοριακά Συστήματα, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Βαμβακούλας Χ. (2014), Ανοικτά δεδομένα και πιθανοί τρόποι εκμετάλλευσής τους, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης

Βασιλείου Ο., Γεωργής Χ. (2013), Ανάλυση και κατηγοριοποίηση των πανευρωπαϊκών ανοιχτών δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την έρευνα και την κοινωνία, Διπλωματική Εργασία, Σχολή Ηλεκτρολόγων /μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/6594/1/DT2013-0039.pdf>

ΓΣΣΕ: αντιδημοκρατικές τροπολογίες εσπευσμένα και εκπρόθεσμα, ΕΡΤ, <http://www.ert.gr/eidiseis/ellada/kinonia/gsee-antidimokratikes-tropologies-espefsmena-ke-ekprothesma/>

Γιοράν Χ. (2016), Τι είναι η «Δημοσιογραφία Δεδομένων»;, Διανέοσις, Ανακτήθηκε από <https://www.dianeosis.org/2016/01/dianeosis-data-journalism/>
Ευγενίδης, Δεδομένα και Πληροφορίες, Βάσεις Δεδομένων, https://elearning.teicm.gr/file.php/218/lectures/DBs_kevan/DB1-Evangelidis-Pres1.pdf

Καγκλής Β., Βερούκιος Β., Σταυρόπουλος Η. (2015), Η επιστήμη των δεδομένων μέσα από την γλώσσα R, Τμήμα Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Κατατέθηκαν 500 τροπολογίες τους τελευταίους 21 μήνες, Καθημερινή, <http://www.kathimerini.gr/920564/article/epikairothta/politikh/katate8hkan-500-tropologies-toys-teleytaiouys-21-mhnes>

Κανονισμοί, οδηγίες και άλλες νομοθετικές πράξεις, https://europa.eu/european-union/eu-law/legal-acts_el

Καραμήτσου Αθανασία (2016), Ανοικτά δεδομένα και ΑΕΙ, Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μπακόλας Ι., Τουρνόγλου Δ. (2013), Οπτικοποίηση δεδομένων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μαρίνος Κ., Οικονομική εκμετάλευση προσωπικών δεδομένων, Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής, ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας
<http://repository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/6016/CIED%20%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82%20%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Νομοθετική Διαδικασία, <https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Nomothetiki-Diadikasia>

Οι 42 τροπολογίες που ψηφίστηκαν στην Βουλή, Newpost.gr, <http://newpost.gr/politiki/408541/oi-42-tropologies-poy-pshfisthkan-xthes-apo-th-boylh>

Προδρομίτη Γ. (2017), Μεγάλα Δεδομένα: Η εξόρυξή τους και η συμβολή τους στην επιχειρηματική ευφυΐα, Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Φυσικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
<https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/1713761/theFile>

Πολυχρονοπούλου Κ. (2013), Ανοικτά δεδομένα και στατιστική ανάλυση των ιστορικών δεδομένων δανεισμών χωρών, Διπλωματική Εργασία, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Πληροφορική και Διοίκηση, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πετρινός Τ. (2015), Big Data και Ανοικτά Δεδομένα: τι είναι αυτά και γιατί έχουν σημασία;, ΕΛΛΑΚ, Ανάκτηση από: <https://odi.ellak.gr/2015/12/01/big-data-ke-anikta-dedomena-ti-ine-afta-ke-giati-echoun-simasia/>

Συλίδου Κ. (2014), Νέα εργαλεία ερευνητικής δημοσιογραφίας – Η περίπτωση της δημοσιογραφίας δεδομένων, Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας, ΤΕΙ Ιονίων Νήσων

Σούμπλη Δημητρίου, Πούλη Κωνσταντίνου (2012), Διαδικτυακές εφαρμογές ανοιχτών δεδομένων για την ελληνική δημόσια διοίκηση, Διπλωματική Εργασία,

Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Σπινέλλης Διομήδης (2018), Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα, Διανέοσις
https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2018/03/e-government_Upd_050318.pdf

Σωτηρόπουλος Δ., Χριστόπουλος Λ. (2017), Πολυνομία, κακονομία και
γραφειοκρατία στην Ελλάδα, Διανέοσις

«Τσουνάμι» τροπολογιών αποχώρησαν ΚΚΕ και Ποτάμι, in.gr,
<http://www.in.gr/2017/07/27/greece/tsoynami-tropologiwn-sti-boyli-apoxwrisan-kke-kai-potami/>

Τα δεδομένα, η δημοσιογραφία, οι κίνδυνοι και η δεοντολογία, Εφημερίδα των
Συντακτών, <http://www.efsyn.gr/arthro/ta-dedomena-i-dimosiografia-oi-kindynoi-kai-i-deontologia>

Τι προβλέπει η διαδικασία του κατεπείγοντος, News 247,
<http://www.news247.gr/politiki/ti-provlepei-i-diadikasia-toy-katepeigontos-choris-ypografes-kammenoy-lafazani-i-protasi.6362055.html>

36 άσχετες τροπολογίες σε νομοσχέδια για διάστημα και για ψυχοπαθείς, Athens
Voice, http://www.athensvoice.gr/politics/409286_36-ashetes-tropologies-se-nomoshedia-gia-diastima-kai-gia-psyhopatheis

Ξενόγλωσση

Access Info Europe. (2011), *Beyond Access: Open Government Data and the Right to (Re)use*, Available at:
http://www.accessinfo.org/documents/Access_Docs/Advancing/Beyond_Access_7_January_2011_web.pdf

Alexopoulos C., Karamanolis G., Spiliotopoulou L., Karounos T. (2012), *A review of open data initiatives in Greece*, Samos Summit on Open Data and Interoperability for Governance, Industry and Society. ^[1]_[SEP]

Aucoin, James L. (2005), *The evolution of American investigative journalism* Columbia MO., University of Missouri Press. ^[1]_[SEP]

Berners-Lee, T. (2009), *Putting government data online*, Available at:
<http://www.w3.org/DesignIssues/GovData.html>

Bradshaw P. (2015), *Data Journalism Heist*, Lean Publishing, Online Journalism Blog

Bradshaw P. (2016), *Finding Stories with Spreadsheets*, Lean Publishing, Online Journalism Blog

Bradshaw P. (2017), *Scraping for Journalists*, Lean Publishing, Online Journalism Blog

Cohen S. (2014), *Numbers in the Newsroom*, Investigative Reporters & Editors Inc., The IRE Series Book 4, Second Edition

Dietrich Daniel, Gray Jonathan, McNamara Tim, Poikola Antii, Pollock Rufus, Tait Julian, Zijlstra Ton (2012), *Open Data Handbook Documentation*, Release 1.0.0, Open Knowledge Foundation.

Davies, T. (2010), *Open data, democracy and public sector reform. A look at open government data use from data.gov.uk*, Dissertation, University of Oxford.

Deloitte LLP, (2012), *Open Data, Driving Growth, ingenuity and innovation*

Gray, J. (2012), *The Data Journalism Handbook*, O Reilly Media.
<http://datajournalismhandbook.org/>

Hattotowa Sanjana (2012), *A brief exploration of Open and Big Data: From investigative journalism to humanitarian aid and peacebuilding, ICT for peacebuilding*

Judie Attard, Fabrizio Orlandi, Simon Scerri, Soren Auer, *A systematic review of open government data initiatives*, Government Information Quarterly, Volume 32, Issue 4, October 2015

Joshua Tauberer (2014), *Open Government Data: The Book*, Second Edition: 2014
<https://opengovdata.io/>

Jansen Marijn, Charalabidis Yannis, Zuiderwijk Anneke (2012), *Benefits, Adoption Barriers and Myths of Open Data and Open Government*, Information Systems Management ^[1]_[SEP]

Kirk A. (2017), *Data Visualization: A Handbook of Data Driven Design*, Sage Publication

O'Reilly & Malamud. (2007). *Open Government Working Group*. Sebastopol, CA.

Obama, B. (2009), *Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies. Transparency and open Government*, The White House. Available at: http://www.whitehouse.gov/the_press_office/TransparencyandOpenGovernment

Open Knowledge Foundation. (2012). *Open Data – An Introduction*. Ανάκτηση από Open Knowledge Foundation: <http://okfn.org/opendata/>

Open Knowledge Foundation (OKFN) Greece, *Open Data*, Available at: <http://gr.okfn.org/en/open-data/>

Open Knowledge Foundation (OKFN), *Open Data–An introduction*, Available at: <http://okfn.org/opendata/>

Open Knowledge Foundation (OKFN), *Welcome to Open Government Data*, Available at: <http://opengovernmentdata.org/>

Sunlight Foundation (2010), *TEN PRINCIPLES FOR OPENING UP*

GOVERNMENT INFORMATION, Sunlight Foundation, <http://sunlightfoundation.com/policy/documents/ten-open-data-principles/>

Skarpelos Y. (2017), *Big Visual Data in Social Sciences*

The Guardian. (2013), *History of Data Journalism*, <http://www.theguardian.com/news/datablog/video/2013/apr/04/history-of-data-journalism-video>

The National Archives. (2000). *Freedom of Information Act 2000*. Ανάκτηση από The National Archives: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/36/contents>

Viktor Mayer-Schönberger and Kenneth Cukier, *Big Data-A Revolution That Will Transform How We Live, Work and Think*, first published in Great Britain in 2013 by John Murray

Zuiderwijk, A., Janssen, M. & Choenni, S. (2012), *Open Data Policies: Impediments And Challenges*. In: Gascó, M. (Ed.) *12th European Conference On E-government*. Barcelona, Spain: Esade Ramon Llull University.

Zetterberg, L., Torstensson, A., & Reding, V. (2009). *Visby Agenda - Creating Impact for an Eunion 2015*. In Presidency Conclusions.

Διαδίκτυακές Πηγές

- <http://www.nytimes.com/interactive/2009/11/06/business/economy/unemployment-lines.html>
- <http://opendefinition.org/>
- <http://www.oecd.org/>
- <https://data.oecd.org/greece.htm#profile-government>
- <https://datahub.io/>
- http://datajournalism.okfn.gr/getting_data_0.html
- <http://ec.europa.eu/eurostat>
- <https://www.opendatanetwork.com/>
- http://ec.europa.eu/echo/eurobarometer_en
- <http://www.data.gov.gr/>
- <http://www.data.gov.gr/>
- <http://www.statistics.gr/>
- http://www.minadmin.gov.gr/?page_id=12126
- <https://www.vouliwatch.gr/χάρτης-βουλευτών/>
- <https://www.icij.org/investigations/panama-papers/>
- <http://www.themigrantsfiles.com>
- <http://www.bbc.com/news/world-europe-22795193>
- <http://paradisepapers.news247.gr/ti-einai-ta-paradise-papers/>

- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BE%CF%8C%CF%81%CF%85%CE%BE%CE%B7_%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD
- <https://el.wikipedia.org/wiki/Python>
- <https://www.r-project.org/about.html>
- [https://el.wikipedia.org/wiki/R_\(%CE%B3%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1_%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D\)](https://el.wikipedia.org/wiki/R_(%CE%B3%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1_%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D))
- <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-legislation-reuse-public-sector-information>
- <https://www.ekt.gr/en/magazines/interviews/8491>
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32013L0037>
- <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/engage-platform>
- <http://gga.gov.gr/anexarthtes-arxes/225-odhgia-inspire/1024-odigia-inspire>
- <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=649&language=en-US>
- <https://diavgeia.gov.gr/>
- <http://www.et.gr>
- <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/Kanonismos-tis-Voulis/article-110/>
- https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?ministryId=52a4941b-a465-40af-a018-a52600b19ede&fromDate=01/09/2007&toDate=30/09/2017&type=0_0_0_0_0
- <https://www.hellenicparliament.gr/Koinovouleftikes-Epitropes/Katigories>
- <http://app.wheredoesmymoneygo.org/>
- <http://levadia.gr/service/%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CF%87%CF%84%CE%AC-%CE%B4%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1/>
- <https://www.theguardian.com/news/datablog/2013/mar/15/john-snow-cholera-map>
- <http://www.apdhp-dm.gov.gr/nomothesia.html>
- http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=Z5RycT_CU3Y%3D&tabid=145
- http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=Z5RycT_CU3Y%3D&tabid=145
- <http://paradisepapers.news247.gr/ti-einai-ta-paradise-papers/>
- <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=790033>
- <https://www.theguardian.com/news/series/panama-papers>
- <https://okfn.org/about/our-impact/opengovernment/>
- <http://www.cnn.gr/news/politiki/story/90882/plimmyrise-me-tropologies-i-voyli-ti-provlepoy-n-gia-enfia-kai-ti-lotaria-ton-apodeixeon>
- <http://www.iefimerida.gr/news/353299/voyli-vrohi-tropologion-gia-enfia-pos-foroys-apohorisan-nd-kke-potami>

Παράρτημα Νομοσχεδίων

- Κύρωση της Συμφωνίας που ιδρύει Διεθνή Επιτροπή για τη Διεθνή Υπηρεσία Αναζητήσεων, της Συμφωνίας για τις σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής αυτής και της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού, όπως αυτές παρατάθηκαν και τροποποιήθηκαν, καθώς και του Πρωτοκόλλου για την τροποποίηση της Συμφωνίας που ιδρύει Διεθνή επιτροπή για την Διεθνή Υπηρεσία Αναζητήσεων και του Πρωτοκόλλου που τροποποιεί τη Συμφωνία για τις σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής αυτής και της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=ffc304fa-db8b-44a6-8c30-3971c8e3b7af
- Κύρωση των Συμφωνιών Παράτασης των Προγραμμάτων Αναπτυξιακής Συνεργασίας 2002-2006 για μία περαιτέρω πενταετή περίοδο 2007-2011 δι' ανταλλαγής ρηματικών διακοινώσεων μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Αλβανίας, της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Μαυροβουνίου, της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Σερβίας, της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ρουμανίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3a7506be-fede-417f-9074-87896f660349
- Σύσταση και Καταστατικό της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε. (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.) και λοιπές ασφαλιστικές και οργανωτικές διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3453366a-a500-447a-a685-70b5b91c53b8
- Αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=14952b18-ad2a-43c9-8487-76c3b96d5ef3
- Κύρωση Διευθέτησης Συνεργασίας European Research Grouping Arrangement No 1 (ERG No 1), μεταξύ των Υπουργών Εθνικής Άμυνας του Βελγίου, της Τσεχίας, της Δανίας, της Φιλανδίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ελλάδος, της Ουγγαρίας, της Ιταλίας, του Λουξεμβούργου, της Ολλανδίας, της Νορβηγίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Ισπανίας, της Σουηδίας, της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Β. Ιρλανδίας, που αφορά σχέδια συνεργασίας στην έρευνα και τεχνολογία σε θέματα άμυνας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=63efd96f-c931-4e0a-b322-24e888a67028
- Κύρωση Μνημονίου Κατανόησης Ευropa, μεταξύ των Υπουργών Εθνικής Άμυνας του Βελγίου, της Τσεχίας, της Δανίας, της Φινλανδίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ελλάδος, της Ουγγαρίας, της Νορβηγίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Ισπανίας, της Σουηδίας, της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Β. Ιρλανδίας, σχετικά με τις Ευρωπαϊκές συμφωνίες για την οργάνωση τα προγράμματα και τις δραστηριότητες έρευνας σε θέματα άμυνας (Europa) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4cf0f47a-eef4-49b3-9124-2c603c5fb2c1
- Κύρωση του Ισολογισμού του Κράτους Οικονομικού Έτους 2005 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fc035afa-6c29-49ae-b137-d79aa0958529
- Κύρωση του Απολογισμού του Κράτους Οικονομικού Έτους 2005 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=15f9b6b4-6f1b-4ea5-a04e-debbbf86731c
- Ρυθμίσεις θεμάτων Ανεξάρτητων Αρχών, Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=0827984a-dc1a-4dac-881e-58aa1f6e87c7
- Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9814db90-c1a9-4fd0-a266-6b7dc52a2f8a

- Κύρωση της δι' ανταλλαγής ρηματικών διακοινώσεων Συμφωνίας Τροποποίησης της Προξενικής Σύμβασης μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδας και της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Ρουμανίας που υπογράφηκε στην Αθήνα στις 22 Μαΐου 1972 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fa7959dc-1e8f-4af8-9767-128444d1201f
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Υγείας της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας για Συνεργασία στον Τομέα της Υγείας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c76bddf7-7f1a-4486-8c90-df32bfd39d77
- Αύξηση συντάξεων του Δημοσίου από το έτος 2007 και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=32f1f662-2bf5-47c0-9d4c-7e26b3df6d9e
- Κύρωση Σύμβασης Παραχώρησης του Έργου της Μελέτης, Κατασκευής, Χρηματοδότησης, Λειτουργίας, Συντήρησης και Εκμετάλλευσης του Αυτοκινητοδρόμου Ελευσίνα - Κόρινθος - Πάτρα - Πύργος - Τσακώνα και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=95c61714-6d1d-4b24-b2b6-f5033a34349d
- Ενίσχυση της ασφάλειας πλοίων, λιμενικών εγκαταστάσεων και λιμένων και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=be195000-6402-4205-8e69-fae1032d15b4
- Κύρωση της Συμφωνίας διοικητικής φύσεως μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Γαλλικής Δημοκρατίας περί συνεργασίας στο πλαίσιο Τεχνολογικού Συστήματος Επιδείξεως μη Επανδρωμένου Μαχητικού Αεροσκάφους (UCAV) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4f6f6f07-02a9-4d9e-8240-229d474dd509
- Κύρωση α) Σύμβασης Δωρεάς του Σωματείου «ΕΛΠΙΔΑ - Σύλλογος Φίλων Παιδιών με Καρκίνο» υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου και του Ν.Π.Δ.Δ. «Νοσοκομείο Παιδών - Η Αγία Σοφία», β) Σύμβασης μεταξύ του Σωματείου «Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός» και του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=53eachb7-4638-4cd2-b8cf-6c339ccabfd1
- Κύρωση, εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4a92d6c0-23a4-4afe-9e6c-9572d06d01aa
- Κύρωση της Συμφωνίας για την τροποποίηση της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού αφ'ενός, και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφ'ετέρου, η οποία υπεγράφη στην Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000, με την συνημμένη σ' αυτήν Τελική Πράξη, που υπογράφηκαν στο Λουξεμβούργο, στις 25 Ιουνίου 2005, της Εσωτερικής Συμφωνίας μεταξύ των Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των κρατών μελών συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου για την Τροποποίηση της Εσωτερικής Συμφωνίας της 18ης Σεπτεμβρίου 2000 σχετικά με τα ληπτέα μέτρα και τις ακολουθητέες διαδικασίες για την εφαρμογή της Συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ, που υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 10 Απριλίου 2006 και της Εσωτερικής Συμφωνίας μεταξύ των Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των κρατών μελών συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την χρηματοδότηση των ενισχύσεων της Κοινότητας στο πλαίσιο του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου για την περίοδο 2008-2013 βάσει της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ, καθώς και για τη χορήγηση χρηματοδοτικής ενίσχυσης στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη για τις οποίες ισχύουν οι διατάξεις του τέταρτου μέρους της συνθήκης ΕΚ. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=49cff827-1e19-4aae-8a96-d328cfc0b451
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3948db5b-d151-4bfc-8a20-f728e21c4da0
- Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού και των Προϋπολογισμών Ορισμένων Ειδικών Ταμείων και Υπηρεσιών Οικονομικού Έτους 2008 -

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=eea68203-f340-4cb8-9b9f-9cda96c411f2
- Σύσταση Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=51be8bd1-db39-4a23-af14-719295b7fbd9
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης για τη Συνεργασία μεταξύ των Διπλωματικών Ακαδημιών και Ινστιτούτων των Υπουργείων Εξωτερικών των κρατών μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c92767ac-0756-40eb-a250-c28253a0d516
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Γενικής Γραμματείας του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cc9460c1-e279-4bbd-9d27-7dddf99f84f2
 - Αποχώρηση από την Υπηρεσία δικαστικών λειτουργών - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=93df60f7-fb4e-4a97-8b80-4fc242322660
 - Κατάργηση φόρου κληρονομιάς και γονικών παροχών - απαλλαγή πρώτης κατοικίας - ενιαίο τέλος ακινήτων - αντιμετώπιση λαθρεμπορίου καυσίμων και λοιπές διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b01f55a3-3bbd-4b54-be52-abe6d5ca4470
 - Κύρωση της Συμφωνίας της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Ινδίας για την προώθηση και αμοιβαία προστασία των επενδύσεων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c9b18d0f-5c1e-4eee-a078-c770eb7411d7
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Κινεζικού Συμβουλίου Προώθησης του Διεθνούς Εμπορίου (CCPIT) της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας για τη «Δημιουργία Δικτύου Συνεργασίας για την Υποστήριξη Επιχειρήσεων» - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=5ffb45b8-49f3-4bd2-a3e4-5ebfe502442c
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου για την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ των Τελωνειακών τους Διοικήσεων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d9ca37a3-040f-4cd2-9f72-f5a4fe8015e9
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβερνήσεως της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν για την αμοιβαία προστασία και προώθηση των επενδύσεων και των ρηματικών διακοινώσεων σχετικά με την τροποποίηση του άρθρου 1 παρ.4 αυτής - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=61c2ffc8-2d63-4757-8f02-069e89af1ae2
 - Διοίκηση και Διαχείριση των Βακουφίων της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Δυτική Θράκη και των περιουσιών τους. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=28c81d53-34a9-404e-895f-0f854efdfcfd
 - Ρυθμίσεις θεμάτων αναπήρων πολέμου, προσωπικού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cf506cea-df1f-499d-bba9-3f0bb6d047fc
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου του 1999 που τροποποιεί τη Σύμβαση σχετικά με τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF) της 9ης Μαΐου 1980 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fa50e466-dedb-4088-8b9c-59428d5a9d64
 - Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=ef5d503b-e9bd-4f0f-b8cb-b266cb614f5d
 - Κύρωση της Σύμβασης Επιμερισμού Κόστους (Τρίτου Μέρους) μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας (Δωρητής) και του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNDP/BRC) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e40e4bfc-0b38-4690-95e6-562ca0b58dea
 - Θεσμικό πλαίσιο έρευνας και τεχνολογίας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=93658fda-e9b4-4c92-9068-ed515884e0e7

- Κύρωση Σύμβασης για την τροποποίηση και συμπλήρωση της από 30.4.2001 οικονομικής συμφωνίας μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Ο.Α.Σ.Θ. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=764687f3-a12d-4a1f-a4fd-f5336b24924c
- Οδική Βοήθεια Οχημάτων. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c83eb98e-5368-41c8-8e36-98e8795d5256
- Κύρωση των Συμβάσεων Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των Οργανισμών Λιμένος Πειραιώς (Ο.Λ.Π. Α.Ε.) και Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Θ. Α.Ε.), ρυθμίσεις για το προσωπικό της Ο.Λ.Π. Α.Ε. και της Ο.Λ.Θ. Α.Ε. και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a9a08a9d-c3f5-4d5e-86ba-2132042ca397
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησεως της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησεως του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας στην Επιστημονική και Τεχνολογική συνεργασία - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b58ff1a1-14b0-440e-b083-3f46dffa4ea1
- Διοικητική και Οργανωτική Μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=2c71ae97-8305-4b03-858a-4bd1ea7b9c02
- Κύρωση της Συμφωνίας Αεροπορικών Μεταφορών των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής αφ'ενός και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λουξεμβούργου, της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Ρουμανίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, του Βασιλείου της Σουηδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αφ'ετέρου - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6334ee4e-6843-424c-9e5b-4debaa41970a
- Μέτρα για την Προστασία των Πολιτιστικών Αγαθών και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=93feca6b-992c-42c9-8766-e0bc1a7575f2
- Βελτίωση και επιτάχυνση των διαδικασιών της δίκης στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fa417ead-b98b-4534-be86-f75cc545929a
- Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις για τους αποχωρούντες από την υπηρεσία δικαστικούς λειτουργούς και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=397b6c0b-2a6f-4355-b8cb-1fdca9a213d1
- Κύρωση Συμφωνίας Στρατιωτικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=ec96feed-e32b-41a5-890f-d325ce69a7f5
- Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EUROJUST), Κοινές Ομάδες Έρευνας και λοιπές διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7117ff97-7c70-4e62-b8b5-c339442f40f8
- Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=adf01b9f-2e10-4eed-92aa-366a1e2104ac
- Κύρωση της συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Δημοκρατίας της Αλβανίας για συνεργασία στους τομείς των ταχυδρομείων και ηλεκτρονικών επικοινωνιών - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b27206cc-e3f8-4065-80a7-9f1da843b823
- Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης για συνεργασία στους τομείς των ταχυδρομείων, των τηλεπικοινωνιών και των τεχνολογιών πληροφορικής μεταξύ του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Επικοινωνιών και Τεχνολογιών Πληροφορικής της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου -

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=844d41de-3e10-4190-9d0a-08bb1384ea1e
- «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα» - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=46d9e538-73ef-4232-814d-c9e444f90a9b
 - Κύρωση της Συμφωνίας για Συνεργασία σε Εσωτερικά θέματα μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας και της Διοικητικής Συμφωνίας για τη Συνεργασία στον Τομέα της Δημόσιας Διοίκησης και της Μεταρρύθμισης του Κράτους μεταξύ της Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργού Δημόσιας Διοίκησης και Μεταρρύθμισης του Κράτους της Γαλλικής Δημοκρατίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=08e25a73-df5e-428f-885d-5a714aa04c29
 - Θέματα Ειδικών Επιδοτήσεων Ανεργίας και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=91a72ba3-ed52-4497-a27b-3435563853b4
 - Αναθεώρηση των διατάξεων περί κυρώσεων του ν.δ. 136/1946 «Περί Αγορανομικού Κώδικα» και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=051e03a0-0aae-48ab-bae8-5b1a146b7f0a
 - Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημόσιων έργων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f79bf0f3-6aed-4609-94b2-dfa5325527f8
 - Αύξηση συντάξεων του Δημοσίου, εισοδηματική πολιτική έτους 2008 και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=5c3f23ec-ce20-4bdc-b93d-5257035c18f4
 - Κύρωση Συνθήκης της Λισσαβόνας που τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ορισμένες συναφείς πράξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3374c930-3a91-44b8-9652-798ac7b581d3
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Πληροφορικής και Επικοινωνιών της Δημοκρατίας της Κορέας για συνεργασία στους τομείς Τηλεπικοινωνιών και Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=8cddefe1-2000-406b-86be-dd4bd8d291f3
 - Κύρωση της Συμφωνίας στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Αυστραλίας και του Διοικητικού Κανονισμού εφαρμογής της - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cf548f8b-a8aa-4305-bce1-4e9fef7bff6c
 - Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b92dd3b9-040f-4d53-8ed5-5a8c8d669fb0
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου σύμφωνα με το άρθρο 34 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση το οποίο τροποποιεί τη Σύμβαση σχετικά με τη χρήση της Πληροφορικής στον Τελωνειακό Τομέα όσον αφορά τη δημιουργία αρχείου φακέλων Τελωνειακών Ερευνών - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=11e12586-109a-42d6-a1bd-54bdc74d5f75
 - Κύρωση της Σύμβασης Πώλησης Μετοχών και της Συμφωνίας Μετόχων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Deutsche Telekom AG - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f200bd31-1ff0-4c14-84a8-b0229e44f6c0
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ των Τελωνειακών τους Διοικήσεων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f4da9351-14ee-4ec3-98ae-bca418c0429f
 - Έγκριση του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=56f7c91a-c835-4630-b3a3-a627dd23568a

- Στην πρόταση «για την τροποποίηση διατάξεων του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Κοινοβουλευτικό και Μέρος Β΄)» - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9696a8a4-2e9f-4974-85b5-d140e5ab7426
- Κύρωση της δι' ανταλλαγής ρηματικών διακοινώσεων Συμφωνίας για την τροποποίηση της Σύμβασης μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και της αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου που υπογράφηκε στη Μόσχα στις 26 Ιουνίου 2000 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=57adc833-194a-4c85-b843-2c092ef23883
- Κύρωση Μνημονίου Συμφωνίας για Συνεργασία στον Τομέα της Δημόσιας Διοίκησης, της Διαχείρισης Προσωπικού και της Οργάνωσης μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Τοπικής Δημόσιας Διοίκησης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f0b2bdc3-86bc-4eb4-815b-7a1e16030bb6
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας για τη διάνοιξη νέας συνοριακής διόδου και οδικής αρτηρίας μεταξύ δύο χωρών, που θα συνδέει την πόλη Κυπρίνο της Ελληνικής Δημοκρατίας με την πόλη Ιβαιολοβγκραντ της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=16f1d4c8-d156-4d99-b927-d6081777f70c
- Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ισλανδίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=efdd5ceb-d012-4737-aabb-d978b44112f0
- Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Εσθονίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την αποτροπή της φορολογικής διαφυγής σε σχέση με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6489af93-b15e-49c4-9dbe-dadeb93e2b21
- Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=52b5b13c-9803-4a17-81b2-3d99bfc43494
- Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Μάλτας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και την αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e8b17d3c-8aa3-4dc6-b1b4-8a92c03ebd1a
- Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=87537307-dea1-4aea-acfc-84802aefc805
- Θέματα προσωπικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=796cf43e-dcf6-4208-bc3a-241f4a7d31c3
- Πολιτιστικό Κέντρο Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=43d90c3d-fc72-484f-b44f-9bec73c21cfc
- Κύρωση Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Δημοκρατίας της Αλβανίας για την προστασία και αρωγή των θυμάτων εμπορίας ανηλίκων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=766e40f1-9175-45c8-9cea-db03bd321381
- Κύρωση της απόφασης 2007/436/EK, Ευρατόμ του Συμβουλίου της 7ης Ιουνίου 2007 για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4093ed81-dc98-42a8-8311-6fcef628f44e
- Κύρωση του Πρωτοκόλλου των τροποποιήσεων στη Διεθνή Σύμβαση για το Διεθνή Υδρογραφικό Οργανισμό - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d234a188-fbcd-4999-bac7-4042a59d1ee8
- Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/43/EK περί υποχρεωτικών ελέγχων των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των

- Οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της Οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=05cc0a7b-79db-4d45-970e-739bdd8eac4
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας για οικονομική και τεχνολογική συνεργασία- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f7702142-57b4-49e1-a246-7877bc4af914
 - Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=13153d58-2285-48ac-9510-1ab47c067bf6
 - Ίδρυση και λειτουργία Κολλεγίων και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=744c70a6-0db0-4117-8d95-2f60ebd3ac96
 - Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e88b6976-6e1d-4902-ad24-425862eea5b5
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας για τη συνεργασία κατά την κατασκευή και εκμετάλλευση αγωγού φυσικού αερίου στο έδαφος της Ελληνικής Δημοκρατίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d11eb921-5245-4216-b97b-797eab09e299
 - Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1b6adfa3-f51f-49ec-ade9-160fe4b8bf28
 - Ρυθμίσεις Θεμάτων κτηνοτροφίας και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=39651757-e0f9-44fb-b547-515fc608f143
 - Κύρωση της Συμφωνίας στρατιωτικής συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Άμυνας της Δημοκρατίας του Μαυροβουνίου - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=ac9586c2-cb8f-4650-b1b6-fe29de091aa2
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Στρατηγείου της Ανώτατης Συμμαχικής Διοίκησης Μετασχηματισμού (HQ SACT) και του Ανώτατου Συμμαχικού Στρατηγείου Δυνάμεων Ευρώπης (SHAPE) επί της Λειτουργικής Σχέσης του Κέντρου Επιχειρησιακής Εκπαίδευσης Ναυτικής Αποτροπής του ΝΑΤΟ (KENAΠ) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6c7ebbcd-bc6d-441a-bb39-515d2b2046fa
 - Κύρωση Μνημονίου Κατανόησης για τη συντονισμένη ανάπτυξη του Οδικού Δακτυλίου του Εύξεινου Πόντου - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=db013548-b3e9-4817-9337-3b4bb17e2539
 - Ενίσχυση της διαφάνειας του Κρατικού Προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c735459b-6e16-4dfe-81f3-2694e02416d4
 - Κύρωση της Συμφωνίας Αεροπορικών Μεταφορών μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Σιγκαπούρης - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a54fbcc1-18bf-4776-a587-d207e0069c84
 - Κύρωση της Σύμβασης για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Γραφείου Ραδιοεπικοινωνιών (ΕΡΟ)(Χάγη1993), καθώς και της πράξης που τροποποιεί τη Σύμβαση για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Γραφείου Ραδιοεπικοινωνιών (ΕΡΟ) και αφορά στη Σύμβαση για την ίδρυση Ευρωπαϊκού Γραφείου Επικοινωνιών (ΕΟ)(Χάγη 23 Ιουνίου 1993, όπως τροποποιήθηκε στην Κοπεγχάγη στις 9 Απριλίου 2002) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=33099fe2-033e-4b13-b743-4b24477c7a45
 - Κύρωση της Συμφωνίας Αεροπορικών Μεταφορών μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Βασιλείου του Μπαχρέιν -

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=2befe6d-9b13-4fe6-b540-fb3538beb6f3
- Ρύθμιση θεμάτων ιδιωτικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών ασφαλείας και γραφείων ιδιωτικών ερευνών - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9bd7d796-fcd4-43d4-be82-1bc207449c23
 - Καταπολέμηση της βίας με αφορμή τις αθλητικές εκδηλώσεις και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d1fdc52c-5964-49cc-85f1-abb3f346f6be
 - Δικαιώματα - Υποχρεώσεις επιβατών και μεταφορέων στις τακτικές θαλάσσιες μεταφορές και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=26ca2483-6934-4a33-af1d-f0be1e49ce3e
 - Ρυθμίσεις για θέματα μεταφορών και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=41a0bc52-4d0a-44eb-8c60-928d84db06b8
 - Ίδρυση νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Μουσείο Ακρόπολης» και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=bb06137c-a8f5-4770-be13-33d6617f15de
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας του Βιετνάμ για συνεργασία στον τομέα του τουρισμού - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cb232d26-44a0-400c-9055-5c874ee55f91
 - Οργάνωση του συστήματος επίσημης μετάφρασης, σύσταση Μεταφραστικής Υπηρεσίας στο Υπουργείο Εξωτερικών, Ορκωτοί Μεταφραστές και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=db4fde0a-6e7f-43d4-ab96-bdb2b0fab05a
 - Προστασία δανειοληπτών και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=03dd03e0-2466-4ca1-b35a-cd0b91f789c8
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για συνεργασία στον τομέα του Τουρισμού - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=af5c2ace-a393-4849-9283-7c5640d254d8
 - Κοινωνικές ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους στις εταιρείες «Ολυμπιακές Αερογραμμές Α.Ε.», «Ολυμπιακή Αεροπορία- Υπηρεσίες Α.Ε.» και «Ολυμπιακή Αεροπλοΐα Α.Ε.» και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=412ac0f9-3418-490a-9f69-b5b2ca7f40ad
 - Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας για την αποφυγή της Διπλής Φορολογίας σε σχέση προς τους φόρους επι του εισοδήματος και κεφαλαίου - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d1f7c412-02c5-4502-9fcf-4d2294f4f207
 - Κύρωση της Απόφασης Νο 63-2/2008 του Συμβουλίου Διοικητών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την αναμόρφωση των μεριδίων ή ψήφων στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b8180bc9-faa1-4c4f-a071-c042be617fbb
 - Κύρωση της τροποποίησης των Άρθρων Συμφωνίας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για τη διεύρυνση της επενδυτικής αρμοδιότητας αυτού - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e420e63d-bad5-4e3a-8091-c3585a4e2724
 - Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=18ae5d58-d9d3-41ff-99c6-6b8161a25383
 - Κύρωση Μνημονίου Κατανόησης για συνεργασία στον τομέα της Δημόσιας Διοίκησης της Ανάπτυξης Δυνατοτήτων και της Διοικητικής Οργάνωσης μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης του Λιβάνου - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7febe410-182b-4ac8-a6ea-dd4527b0b957
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Ελβετικού Ομοσπονδιακού Συμβουλίου για την επανεισδοχή ατόμων ευρισκομένων σε παράνομη κατάσταση και του σχετικού Πρωτοκόλλου Εφαρμογής της -

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6ba3caa2-9fec-468f-8466-8e018e75234b
- Κύρωση της «Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης περί συνεργασίας στην καταπολέμηση του εγκλήματος, ιδιαίτερα της τρομοκρατίας, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος» - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=592b5b70-8e02-4a36-9fd2-7fd5202c6289
 - Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a861f37e-befc-44fe-8a0f-3c1434c975ff
 - Υπηρεσία Εποπτείας Αγοράς και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=27384267-e949-4fee-9ab9-23e3b783b78c
 - Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=61b454b4-3a14-41ba-9b1b-3bcc2fc57139
 - Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e949b899-6904-48d4-83b5-55bcea179f00
 - Προστασία ανηλίκων από τον καπνό και τα αλκοολούχα ποτά και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1e895257-d64d-4336-9789-957300be7af2
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης (Memorandum of Understanding) μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας, και του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Άμυνας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και του Υπουργείου Άμυνας της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας και του Υπουργείου Άμυνας της Δημοκρατίας της Ιταλίας και του Υπουργού Άμυνας του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας της Δημοκρατίας της Πολωνίας και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ρουμανίας και του Υπουργείου Άμυνας του Βασιλείου της Ισπανίας και του Τουρκικού Γενικού Επιτελείου και της Ανώτατης Διοίκησης των Συμμαχικών Δυνάμεων Ευρώπης (SHAPE), που αφορά την επάνδρωση, χρηματοδότηση και υποστήριξη του Επιτελείου του Σώματος Ανάπτυξης του NATO στην Ελλάδα (Headquarters NATO Deployable Corps-Greece-HQ NDC-GR), καθώς και των συνημμένων σε αυτό Πράξεων Προσχώρησης του Υπουργείου Άμυνας της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Υπουργού Άμυνας της Γαλλικής Δημοκρατίας
-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e409c9c7-659e-4679-8675-2191eb46e59f
 - Κύρωση της Συμφωνίας - Πλαίσιο μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) για συνεργασία στον Τομέα της Επισιτιστικής Ασφάλειας
-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7fd12154-5bfe-41a6-b632-2e4c38c28d6d
 - Κύρωση της Συμφωνίας για την ίδρυση ενός σιδηροδρομικού δικτύου υψηλής απόδοσης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη
-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=2188e026-8319-4d95-b01e-3f9e2ba7c2b4
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης (Memorandum of Understanding) μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Άμυνας της Δημοκρατίας της Γεωργίας για τη Συνεργασία της Ελληνικής Υδρογραφικής Υπηρεσίας και της Εθνικής Υδρογραφικής Υπηρεσίας της Γεωργίας
-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=5d7930c6-1e71-4d74-ae42-54df511d3927
 - Κύρωση της Ευρωμεσογειακής Συμφωνίας Αεροπορικών Μεταφορών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των Κρατών Μελών της, αφ' ενός και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφ' ετέρου-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a97bf083-6824-4f1c-8b2e-6f794d9218ef

- Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Ινστιτούτου Παστέρ και του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ.
-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=8548c27d-659b-435d-a76f-7cca0bc8da34
- Κύρωση των Πράξεων XXIII Παγκοσμίου Ταχυδρομικού Συνεδρίου (Βουκουρέστι 2004)-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=08b3f084-535a-4a1b-a43e-a1b9fc7ab121
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ρουμανίας για συνεργασία στον τομέα της ενέργειας-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cda6ffa2-618d-4ebc-a7a4-ff2ccc4b0d2c
- Κύρωση της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους αφ'ενός, και της Δημοκρατίας της Αλβανίας αφ'ετέρου, μετά του Πρωτοκόλλου Διόρθωσης αυτής
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=514d92eb-22b6-47aa-81a3-017e5c37a328
- Προώθηση της συμπαραγωγής δύο ή περισσότερων χρήσιμων μορφών ενέργειας, ρύθμιση ζητημάτων σχετικών με το Υδροηλεκτρικό Έργο Μεσοχώρας και άλλες διατάξεις. -
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=05295ed3-655a-419e-98e3-52ef7f0c173f
- Κύρωση του Πρωτοκόλλου 1996 σχετικά με την τροποποίηση της Σύμβασης για τον περιορισμό της ευθύνης για ναυτικές απαιτήσεις 1976
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=993c0347-6fd8-4c56-a630-2784771d15cc
- Κύρωση της Σύμβασης για το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δασών
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=0101dbc4-bb7a-4734-8756-88e47c7ab197
- Κύρωση της Σύμβασης και του Πρόσθετου σε αυτήν Πρωτοκόλλου μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και Δημοκρατίας της Τυνησίας σχετικά με την αποφυγή της διπλής φορολογίας αναφορικά με τους φόρους επί του εισοδήματος και επί της ωφέλειας από κεφάλαιο-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=66c9aae6-8acc-4d56-aa47-7c8b2aab6dbb
- Κύρωση της Συμφωνίας επιμερισμού κόστους τρίτου μέρους μεταξύ του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών της Ελληνικής Δημοκρατίας (ο δωρητής) και του προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών Περιφερειακό Γραφείο για την Ευρώπη και του CIS Περιφερειακού Κέντρου της Μπρατισλάβα (UNDP)
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d54f7bf4-45b1-4923-90ec-eba264e4b3fb
- Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (TEKE), ενσωμάτωση των Οδηγιών 2005/14/EK για την υποχρεωτική ασφάλιση οχημάτων και 2005/68/EK σχετικά με τις αντασφαλίσεις και λοιπές διατάξεις- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=14c00c85-adde-4a3b-aeef-bdee8ad6b6b4
- Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των κατόχων απολυτηρίου Επαγγελματικού Λυκείου και άλλες διατάξεις
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=638ff5c5-5ad2-45aa-8253-327e230e5b77
- Κύρωση του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στη Συμφωνία για τις πνευματικές και καλλιτεχνικές σχέσεις της 19ης Δεκεμβρίου 1938 μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=76ae454d-f2ff-466b-8281-7524cb84263b
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής για συνεργασία στους τομείς των τεχνών και του πολιτισμού
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d8ba4d30-5851-4fd4-b080-765011741686
- Κύρωση των Πρωτοκόλλων του Βορειοατλαντικού Συμφώνου για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αλβανίας και της Δημοκρατίας της Κροατίας

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=5fdc31d3-4262-475a-aeae-8f430a032dbf
- Τροποποιήσεις επενδυτικών νόμων και άλλες διατάξεις
 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=14c910b6-1ae2-48c7-954d-27d438b83f47
- Ρύθμιση όρων απασχόλησης των νοσοκομειακών ιατρών του ΕΣΥ, σύμφωνα με το π.δ. 76/2005 και άλλες διατάξεις
 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=56d3bbc6-ec54-4f78-9f42-dcf538268116
- Κύρωση Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) και της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας για την «Επιστημονική και Θεσμική Συνεργασία για την Υποστήριξη της Υπεύθυνης Αλιείας στην Ανατολική Μεσόγειο»
 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1ab476c7-3885-4fb7-b359-4022090528b0
- Κύρωση της Σύμβασης παραχώρησης των λιμενικών εγκαταστάσεων των προβλητών Ι και ΙΙΙ του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων της ανώνυμης εταιρείας «Οργανισμός Λιμένων Πειραιώς Α.Ε. (ΟΛΠ Α.Ε.)» και ρύθμιση συναφών θεμάτων
 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fd4f37c7-3c98-4d30-8352-cb8c1bff21fb
- Ρύθμιση όρων απασχόλησης των νοσοκομειακών ιατρών του ΕΣΥ, σύμφωνα με το π.δ. 76/2005 και άλλες διατάξεις-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=56d3bbc6-ec54-4f78-9f42-dcf538268116
- Εταιρείες Ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις και άλλες διατάξεις
 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=94b3d356-1006-4d26-ada2-7af155cef7c5
- Κύρωση (1) της Σύμβασης Πώλησης και Αγοράς Μετοχών μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Εταιρειών Ολυμπιακές Αερογραμμές Α.Ε., Pantheon Airways Ανώνυμη Αεροπορική Εταιρεία και Marfin Investment Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών, (2) της Σύμβασης Πώλησης και Αγοράς Μετοχών μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Εταιρειών Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες Α.Ε., Ελληνική Εταιρεία Συντήρησης και Επισκευής Αεροσκαφών Α.Ε. και Marfin Investment Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών και (3) της Σύμβασης Πώλησης και Αγοράς Μετοχών μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Εταιρειών Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες Α.Ε., Ανώνυμη Εταιρεία Επίγειας Εξυπηρέτησης Αεροσκαφών Α.Ε. και Marfin Investment Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών.
 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=40277dc6-731a-44f5-a040-0092145d5fa9
- Αναδιοργάνωση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), ρύθμιση θεμάτων Οργανισμών εποπτευομένων από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και άλλες διατάξεις-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=0a5bc63c-3ac1-4ea3-bcb7-0a1bcee1a697
- Κύρωση του Πρωτοκόλλου μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών του Μεξικού για τη συνεργασία μεταξύ της Διπλωματικής Ακαδημίας του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Ινστιτούτου Matias Romero του Υπουργείου Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών του Μεξικού-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=938aa016-30f6-4a4b-aabd-12bc4521ec69
- Κύρωση της Συμφωνίας της 14ης Σεπτεμβρίου 2007 σχετικά με τις Ρυθμίσεις Χώρας Υποδοχής για τη Γραμματεία του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας μεταξύ του Συμβουλίου Υπουργών της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, αφ'ενός, και των λοιπών Κρατών που συμμετέχουν στην Διαδικασία Συνεργασίας Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Αποστολής των Ηνωμένων Εθνών για την Προσωρινή Διοίκηση του Κοσσυφοπεδίου, για λογαριασμό του Κοσσυφοπεδίου, σύμφωνα με την Απόφαση υπ'αρ. 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, αφ'ετέρου, της Κοινής Διακήρυξης της 27ης Φεβρουαρίου 2008 για την Σύσταση του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας και του προσαρτημένου σε αυτήν Καταλόγου των συμμετεχόντων Κρατών και του Καταστατικού χάρτη του Συμβουλίου, καθώς και των Συμπερασμάτων της Περιφερειακής Τράπεζας του Συμφώνου Σταθερότητας της 16 ης Νοεμβρίου 2006

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cdc6584c-6e9b-4376-aeeb-56fccfee0fe3
- Ενσωμάτωση Οδηγιών 2006/98/EK, 2008/8/EK και 2007/74/EK, διατάξεων των Οδηγιών 2006/112/EK και 2006/69/EK, διατάξεις φορολογίας εισοδήματος, κεφαλαίου, ΦΠΑ και λοιπών φορολογιών και λοιπές διατάξεις
-http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=368b71b5-7488-4ed3-8729-ba613a49983d
- Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης (Memorandum of Understanding) μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ιταλικής Δημοκρατίας που αφορά στη συνεργασία του Υπουργείου Άμυνας της Ιταλικής Δημοκρατίας με το Πολυεθνικό Συντονιστικό Κέντρο Στρατηγικών Θαλασσιών Μεταφορών των Αθηνών (ΠΟΣΚΕΣΘΑΜ - AMSCC), καθώς και της δι' ανταλλαγής Ρηματικών Διακοινώσεων (Verbal Notes) Συμφωνίας Τροποποίησης του Μνημονίου
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=29a6e87b-5dc0-4bbe-8208-2feb7ebbee9b
- Κύρωση της Συμφωνίας Πλαίσιο (Framework Agreement) μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού "ATHENA", που αφορά στις υπηρεσίες μετακινήσεων και μεταφορών που παρέχονται από το Πολυεθνικό Συντονιστικό Κέντρο Στρατηγικών Θαλασσιών Μεταφορών των Αθηνών (AMSCC)-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4abc8a27-49aa-4a5f-a028-b680750590a3
- Κύρωση της Συμφωνίας συνεργασίας στον τομέα Άμυνας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cf626be3-72a1-444b-8410-c593acdc7834
- Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6b145000-e35e-44ca-b3a8-f6ae238515be
- Λειτουργική τακτοποίηση και λοιπές διατάξεις-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9efef4a8-4417-4668-84a0-373b0ff76f39
- Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6112ed96-6e6c-4348-afb3-6679d1f39ae6
- Κύρωση του Πρωτοκόλλου στη Συνθήκη περί αμοιβαίας εκδόσεως εγκληματιών μεταξύ Ελλάδος και Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, που υπογράφηκε στις 6.5.1931, και στο Ερμηνευτικό Πρωτόκολλο αυτής, που υπογράφηκε στις 2.9.1937, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3(2) της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την έκδοση, που υπογράφηκε στις 25.6.2003 και των ρηματικών διακοινώσεων με αριθμούς ΑΣ 200 του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και 117/POL/09 της πρεσβείας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.
- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=953cdeb1-7753-48d0-87fc-1509d54cb179
- Κύρωση του Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, που υπογράφηκε στις 26.5.1999, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 3(2) της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την αμοιβαία δικαστική συνδρομή, που υπογράφηκε στις 25.6.2003 και των ρηματικών διακοινώσεων με αριθμούς ΑΣ 199 του υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και 116/POL/09 της πρεσβείας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f9727bb1-468a-40ec-8a53-20c0a2d295fb
- Μεταρρυθμίσεις στην Οργάνωση της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, στη θεραπευτική μεταχείριση χρηστών ναρκωτικών ουσιών και άλλες διατάξεις-
http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=bd8e2c7b-1a56-4f7d-aaf0-affb9fef722a
- Κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα – Σύσταση Γενικής Γραμματείας για το συντονισμό του κυβερνητικού έργου και άλλες

- διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fcdcef6e-44cb-4365-a5cd-f8ddad69aacd
- Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7a2a1c35-0d9b-4cc9-b41e-c093359366e6
 - Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Εγκριση των Σχεδίων των Συμβάσεων Τροποποίησης της Κύριας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), με τίτλο «Κύρια Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης», της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Σύμβαση Διευκόλυνσης Διαχείρισης Υποχρεώσεων ΣΙΤ» και της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Διευκόλυνση αποπληρωμής Τόκων Ομολόγων», παροχή εξουσιοδοτήσεων για την υπογραφή των Συμβάσεων» και άλλες επείγουσες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3cde3e1c-d018-4244-af66-c69249f657f6
 - Οργάνωση και λειτουργία Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης και Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και άλλες διατάξεις- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=bf7b891c-b92a-4d4b-a7b5-d00c21ba6a61
 - Κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Παράταση της διάρκειας λειτουργίας της προσωρινής ενιαίας διοικούσας επιτροπής του άρθρου 1 της υπ' αριθμ. 7/28.2.2012 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 39)» (Α' 188) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=07aa7df4-484e-49a4-91e7-c8068a5afb40
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης για Συνεργασία στον τομέα του Τουρισμού μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Εθνικού Συμβουλίου Τουρισμού και Αρχαιοτήτων των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=5ef1d4db-ed63-474c-917a-b271c1e8a59d
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας για τη συνεργασία στον Τομέα του Τουρισμού - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c74dd583-2e72-415a-9f3e-c5640173cfd
 - Κύρωση της από 31 Οκτωβρίου 2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Τροποποίηση της παρ. 16 του άρθρου 49 του ν. 4030/2011 «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις (Α' 249)» και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7c03859c-9059-42fb-a6ee-61939383d439
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης στον Τομέα των Δασών μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4b7fc625-284f-4955-82ec-560e0ee49b30
 - Κύρωση της Σύμβασης για τη διεθνή συνεργασία σε ζητήματα διοικητικής συνδρομής προς τους πρόσφυγες. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f03e421e-3fff-4ff2-9508-74af6298016f
 - Κύρωση της Σύμβασης για την έκδοση πιστοποιητικού ικανότητας γάμου. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=abdab8d3-b4f1-4b3d-8b3a-d5b3e005cb34
 - Κύρωση της Σύμβασης που απαλλάσσει από την επικύρωση ορισμένες πράξεις και έγγραφα. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1445ef4f-18ca-4b47-934c-bb4d6eec549d
 - Εθνική Αρχή Συντονισμού Πτήσεων και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=83f99f9b-35ea-4258-aeef-58c47d249f7c
 - Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων για την αποφυγή της διπλής φορολογίας

και την αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους επί του εισοδήματος και επί του κεφαλαίου, η οποία υπογράφηκε στο Άμπου Ντάμπι στις 18 Ιανουαρίου 2010, καθώς και του Πρωτοκόλλου που τροποποιεί τη Συμφωνία αυτή, το οποίο υπογράφηκε στην Αθήνα στις 27 Ιουνίου 2013. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=11b9e7b2-3881-44e7-b72e-e6bc74a2cf19

- Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=08126a40-6484-4044-bbcb-152cef66ac29
- Ρύθμιση θεμάτων της ΑΔΜΗΕ Α.Ε. και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f4633d64-9531-4bb9-8031-1535133040cf
- Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας (Π.Ε.Δ.Υ.), αλλαγή σκοπού Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και λοιπές διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=294e528f-70df-49f7-a5cb-3c3ad4818e13
- Δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d4083746-d69e-4431-8ed8-d8f7a2eaa426
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Κράτους του Γκέρνσεϋ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με φορολογικά θέματα - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9161fa53-24b1-4ed6-9466-9955fac455a0
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας περί διεθνών οδικών μεταφορών. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b597ad3f-cf87-47f7-a645-d4bfe9c903d6
- Ενιαίος Φορέας Εξωστρέφειας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=de0671a9-18c3-4b0f-855f-eef06e6a9b94
- Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Αγίου Μαρίνου για την αποφυγή της Διπλής Φορολογίας αναφορικά με τους φόρους επί του εισοδήματος και επί του κεφαλαίου μετά του προσαρτημένου σε αυτήν Πρωτοκόλλου. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7f490f19-9022-427d-9007-1247469c1ea5
- Κύρωση του Πρωτοκόλλου για τα Προνόμια και τις Ασυλίες του Κέντρου Επιβολής Νόμου της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=26471ddd-2f0c-4120-a448-8f54b8f392f8
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης για λογαριασμό της Εθνικής Παλαιστινιακής Αρχής. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=16843ce7-81f5-4ca4-89bd-b244e8c7275b
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας για τη διάνοιξη νέας συνοριακής διόδου και οδικής αρτηρίας μεταξύ των δύο χωρών, που θα συνδέει την πόλη Ξάνθη της Ελληνικής Δημοκρατίας με την πόλη Ζλάτογκραντ της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=72ed43f6-74e4-48c3-b2e7-cf174d7ea0c3
- Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εξωτερικών της Δημοκρατίας της Αρμενίας για θέματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=92f0a360-bacf-48d0-adb1-7248acb7b26f
- Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/1/ΕΕ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2012 για την τροποποίηση της Οδηγίας 93/109/ΕΚ σχετικά με τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος – μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι, στο ελληνικό δίκαιο και τροποποίηση του ν. 2196/1994 (Α΄ 41) και άλλες διατάξεις. -

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=26d4562f-49a3-4ff8-9007-85f3462e4cd2
- Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6a70c812-65dd-48f8-a8f8-3e15c2ea5bd5
 - Διοικητικές Απλουστεύσεις – Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα – Τροποποίηση Διατάξεων του π.δ. 318/1992 (Α' 161) και λοιπές ρυθμίσεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1d4ff366-fe42-401b-b286-2cb39e950e64
 - Για την κύρωση του Απολογισμού του Κράτους οικονομικού έτους 2012 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=be55ab58-88c4-4b1f-bf2f-43a537a3e057
 - Για την κύρωση του Ισολογισμού του Κράτους του οικονομικού έτους 2012 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1def79d0-fa8d-4e8c-8c9f-9fbb5bf83b12
 - Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3dc12081-29cd-40fd-890f-3fd8eccc352b
 - Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b1a33699-f268-4d4a-84f5-8da6898eadd
 - Τουριστικά πλοία και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d95c8920-f4a4-46df-8b05-8024e32ccd6a
 - Κύρωση της Συμφωνίας για την Τροποποίηση για δεύτερη φορά της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης μεταξύ των μελών της Ομάδας Κρατών της Αφρικής, της Καραβαϊκής και του Ειρηνικού αφενός και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των μελών της αφετέρου, η οποία υπεγράφη στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000, όπως τροποποιήθηκε για πρώτη φορά στο Λουξεμβούργο στις 25 Ιουνίου 2005, με τη συνημμένη σε αυτή Τελική Πράξη - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=456bbdd7-2cc2-42e7-8012-99de68ffdeb1
 - Κύρωση της Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών - μελών της, αφενός, και της Δημοκρατίας της Κορέας, αφετέρου, μεταξύ των Παραρτημάτων, Πρωτοκόλλων, Δηλώσεων και Μνημονίων Συμφωνίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d7b76d95-c0f7-4db2-a35f-9d7b33be37c1
 - Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d6ea45d1-de3d-41b3-848c-467dd3866b2f
 - Επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f2e1a07b-dc46-463b-8254-5f06798544dc
 - Εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=5fa5e29c-2014-439d-9217-078cc939645a
 - Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (ενσωμάτωση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις. -
 - Άσκηση εμπορικών δραστηριοτήτων εκτός καταστήματος και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=8e11159a-6c6b-45c3-af5f-7663735c72f2
 - Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2015–2018 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b65768b8-fbd9-42c8-ab30-627e8c36bdf1

- Απλούστευση της αδειοδότησης για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=88db4e45-e5eb-49db-8771-9f210aaedce4
- Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ρουμανίας στο Γεωργικό Τομέα. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=063fa5e0-0349-4f06-bc1b-5004c0a3159e
- Α) «Κύρωση των τροποποιήσεων: αα) της Σύμβασης για την Οδική Κυκλοφορία και της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας που συμπληρώνει τη Σύμβαση, αβ) της Σύμβασης για την Οδική Σήμανση και Σηματοδότηση, της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας που συμπληρώνει τη Σύμβαση και το Πρωτόκολλο για τις Διαγραμμίσεις της οδού που συμπληρώνει την Ευρωπαϊκή Συμφωνία» και Β) Κωδικοποίηση των διατάξεων των ως άνω Συμβάσεων σε ενιαίο κείμενο. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=79753db0-f661-4ae0-845a-b48957afcf97
- Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=844de878-7ca2-411f-a5b7-57eb1135feeb
- Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία όλων των προσώπων από αναγκαστική εξοφάνιση και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=77156d8e-26f1-48d0-9a8c-1a9184a7b6a5
- Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση – Βιώσιμη ανάπτυξη. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3ce163cd-7d0b-4d4c-b770-adfaa04b45d4
- Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9be63580-976a-4580-a440-8bb787a2c0bc
- Κύρωση αποφάσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων του ν. 3908/2011 και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=8311c3d4-5a8a-45a3-9904-c451da1f9920
- Προσαρμογή στο εθνικό δίκαιο της Εκτελεστικής Οδηγίας 2012/25/ΕΕ της Επιτροπής της 9ης Οκτωβρίου 2012 για τη θέσπιση διαδικασιών ενημέρωσης σχετικά με την ανταλλαγή, μεταξύ των κρατών μελών, ανθρωπίνων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση - Ρυθμίσεις για την Ψυχική Υγεία και την Ιατρικών Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή και λοιπές διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a02467a8-ffae-422e-9ef6-f99d8b9d6564
- Ρυθμίσεις Ποινικού και Σωφρονιστικού Δικαίου και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1f554cc2-e298-45a3-b60c-dbf2243eaeed
- Δημιουργία Νέας Καθετοποιημένης Εταιρίας Ηλεκτρικής Ενέργειας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a086206f-62a0-4f2d-82ee-53c997f186ee
- Τροποποίηση Διατάξεων του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Ν. 3528/2007) - Επιλογή Προϊστάμενων Οργανικών Μονάδων και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6edba071-85d9-4abb-aabf-624dc13fa3e4
- Φάρoi, Στρατολογία και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9224f82c-12d9-452a-a339-ac1adc8c09f8
- Απλούστευση διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=0a15bf18-79be-48a5-b576-1f020437622e
- Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f3f44e91-f952-45a0-b86d-08f998a0d3ef
- Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ιδιωτική πολεοδόμηση – Βιώσιμη ανάπτυξη οικισμών Ρυθμίσεις δασικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=8c188b52-abf1-41d6-a299-52de7826b400

- Κύρωση της Σύμβασης Δωρεάς μεταξύ της 1ης Υγειονομικής Περιφέρειας Αττικής, του Γενικού Ογκολογικού Νοσοκομείου Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι» και του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΚΗΦΙΣΙΑΣ «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=bf96505a-227b-4341-8b10-1886889212ac
- Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=44658b4b-10a4-4c2f-b7d2-98fac8ab08b4
- Ανάπτυξη Υδατοκαλλιεργειών και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6fb2ffd7-8c64-4829-8544-e6a6094e7d8e
- Ίδρυση και οργάνωση Συμβουλίου Εθνικής Πολιτικής για την Παιδεία και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=d7a9f46a-9967-40e9-b84d-4437b513924b
- Ρύθμιση Θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Αμυνας. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=432c8525-f607-4387-910c-68ac97c9f5d9
- Κύρωση του Πέμπτου Πρωτοκόλλου για τα Εκρηκτικά Κατάλοιπα Πολέμου στη Σύμβαση για απαγόρευση ή περιορισμό χρήσης Ορισμένων Συμβατικών Όπλων που μπορούν να θεωρηθούν ως εξαιρετικώς επιβλαβή ή ως προκαλούντα αδιακρίτως αποτελέσματα. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=79f487c0-c49f-452e-af05-a650f041dafa
- Τροποποίηση του ν. 927/1979 (Α' 139) και προσαρμογή του στην απόφαση – πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου (L 328) και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1fd6d6cf-874b-4b4a-b01d-05f37f9c598d
- Κύρωση της Συμφωνίας για την Ίδρυση Διεθνούς Ακαδημίας κατά της Διαφθοράς ως Διεθνούς Οργανισμού. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=acadc424-d11d-4733-b3a3-d82838dc227f
- Κύρωση του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εξωτερικών της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου για συνεργασία σε θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=ff1071f1-c239-4655-af70-78cec31c0857
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής περί Οικονομικής Συνεργασίας. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=14f1ec92-0401-4d16-8727-f43c30117b06
- Κύρωση της Εσωτερικής Συμφωνίας μεταξύ των Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, για τη χρηματοδότηση της βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, για την περίοδο 2014 έως 2020, δυνάμει της Συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ–ΕΕ, καθώς και για τη χορήγηση χρηματοδοτικής ενίσχυσης στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη για τις οποίες ισχύει το τέταρτο μέρος της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δευτέρου Πρακτικού Διόρθωσης με το επισυναπτόμενο σε αυτό Πρωτόκολλο Διόρθωσης, ως Παράρτημα - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=580a799a-02dc-4037-8c03-10f647a5e025
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ανατολικής Δημοκρατίας της Ουρουγουάης για οικονομική συνεργασία. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4a9622b1-1e5f-4047-a940-635181b24f0d
- Γενικές διατάξεις για τη δημιουργία συστήματος αμοιβών νοσοκομείων – σύσταση και καταστατικό της εταιρείας με την επωνυμία «Εταιρεία συστήματος αμοιβών νοσοκομείων ανώνυμη εταιρεία» – Προσαρμογή στο Εθνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/39/ΕΕ της επιτροπής της 26ης Νοεμβρίου 2012 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2006/17/ΕΚ και

- λοιπές διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=66943fd8-4af3-467f-ab31-eef4e5026894
- Κύρωση της Συμφωνίας Πολιτιστικής Συνεργασίας με- ταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Κράτους του Κατάρ.- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1c3d22cf-d0bd-40bb-a570-f377205f742b
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την παρεμπόδιση και πρόληψη της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής, διακίνησης και μεταβίβασης κυριότητας πολιτιστικών αγαθών. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c2b25ed6-fc59-4188-9459-bcf4a1b753df
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου Αθλητικής Συνεργασίας με- ταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9850ad8a-0e65-4ef2-9fd3-668a47f1ff51
 - Κύρωση της Σύμβασης Μίσθωσης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των εταιρειών «ENERGEAN OIL & GAS – ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ και PETRA PETROLEUM INC.» για την παραχώρηση του δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στη χερσαία περιοχή των Ιωαννίνων. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f61d79ee-4842-4130-a0e8-2d5e0ff4b090
 - Κύρωση της από 30.12.2013 Σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των εταιρειών KAVALA OIL ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, ENERGEAN OIL AND GAS –ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ και της ως εκ τρίτου συμβαλλομένης ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. με την οποία τροποποιείται η από 23.11.1999 Σύμβαση για την εκμετάλλευση Υδρογονανθράκων στη θαλάσσια περιοχή του Θρακικού Πελάγους μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της KAVALA OIL Α.Ε., η οποία κυρώθηκε με το ν. 2779/1999 (Α΄ 296) . - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6dab8eed-15a3-4920-9c41-bb2e2aff9076
 - Κύρωση της Σύμβασης Μίσθωσης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των εταιριών ENERGEAN OIL & GAS – ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ και TRAJAN OIL AND GAS LIMITED για την παραχώρηση του δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στη θαλάσσια περιοχή ΚΑΤΑΚΟΛΟ. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=90a6d7c7-1b14-4144-88ad-216001dd53d9
 - Κύρωση της Σύμβασης Μίσθωσης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των εταιριών Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., Edison International S.p.A. και Petroceltic Resources plc για την παραχώρηση του δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στη θαλάσσια περιοχή ΠΑΤΡΑΪΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ (Δυτικά). - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=25288dd6-a7bb-4e34-adf8-4c4b962abf7e
 - Διαδικασία επιλογής υποψηφίων δικαστών και γενικών εισαγγελέων για το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υποψηφίων δικαστών για το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=17410cd3-089b-41c5-ac09-3c4bd815262c
 - Ρυθμίσεις θεμάτων Εφοδιαστικής και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=adc84dfb-da2e-48ab-8b2a-2534b2b39212
 - Οργάνωση της νομικής μορφής των θρησκευτικών κοινοτήτων και των ενώσεών τους στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων και λοιπές διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cf2170b4-3091-4f26-b2ce-170a93d744c4
 - Κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσα ρύθμιση για την αναπλήρωση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων λόγω πρόωρης λήξης της θητείας του» (Α΄ 136) και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=26365641-6d64-4f51-93ea-1e6d0691d6b8
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για τις υπηρεσίες υγείας σε περιπτώσεις

- καταστροφών. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f0ee8d43-d513-470f-838a-0bce507e889e
- Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α΄ 57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=300b8ca3-3468-4893-9336-9973d3fa247d
 - Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο α) της Απόφασης–Πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις, οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΜΕΡΟΣ Α΄), β) της Απόφασης –Πλαίσιο 2008/947/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις που προβλέπουν την αναστολή εκτέλεσης της ποινής ή απόλυση υπό όρους, με σκοπό την επιτήρηση των μέτρων αναστολής και των εναλλακτικών κυρώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΜΕΡΟΣ Β΄), γ) της Απόφασης–Πλαίσιο 2009/829/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή, μεταξύ των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση (ΜΕΡΟΣ Γ΄) και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=80388408-8492-4997-be20-63d775609749
 - Κύρωση της Συμφωνίας Αεροπορικών Μεταφορών μεταξύ του Καναδά αφενός και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Δανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Ρουμανίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, του Βασιλείου της Σουηδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αφετέρου. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=cd776da2-5ad4-4d3f-bc48-e6b7cf8009de
 - Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και συναφείς ρυθμίσεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=ac2b58c1-02d7-4066-b265-a3e000ba104f
 - Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=272da2fa-7945-4e88-a9a4-4a485852d004
 - Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών ορισμένων ειδικών ταμείων και υπηρεσιών οικονομικού έτους 2015. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=0781d2b5-23b1-4b61-9dd2-a3ea00d34629
 - Ρύθμιση δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=27ede51c-43b5-48fb-b64c-a3e600dd661b
 - Ρυθμίσεις θεμάτων Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=05f6c2aa-9f5d-4e98-8ac3-a3ee00e40bad
 - Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις -

- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=82195edb-83d8-49f7-a891-a3ff01447b21
- Πράξεις εισφοράς σε γη και σε χρήμα-Ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=247fa2eb-10b2-4680-aa19-a3fc00c9cf96
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για τα μεταδοτικά νοσήματα. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=1e349148-2c8a-437d-8cf7-a3f600c705bc
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την Ενίσχυση των Συστημάτων Υγείας. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=855db4f8-15dd-4c38-8056-a3f600ccbd8d
 - Κύρωση του Πρωτοκόλλου μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για τα μη μεταδοτικά νοσήματα και την προαγωγή της υγείας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=ecc0ea70-9a8c-4601-a835-a3f600cd897f
 - Ίδρυση παρατηρητηρίου άνοιας, βελτίωση περιγεννητικής φροντίδας, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3a1c35ed-9c2f-417c-bd75-a3f7016d3672
 - Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=65cc459d-46da-48b3-a4d7-a4500148fba
 - Ρυθμίσεις για την επανεκκίνηση της οικονομίας - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a3a50719-b333-4010-86c5-a45e015c2576
 - Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ' τύπου και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7d2a5ff9-5101-423d-99dd-a46e00fa1d5c
 - Κύρωση της από 20 Απριλίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγουσα ρύθμιση για τη μεταφορά ταμειακών διαθεσίμων των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης προς επένδυση στην Τράπεζα της Ελλάδος» (Α' 41) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=15e2e349-a6fd-4ac9-b474-a48001432c4e
 - Ρυθμίσεις θεμάτων Δημόσιου Ραδιοτηλεοπτικού Φορέα, Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Ανώνυμη Εταιρεία και τροποποίηση του άρθρου 48 του κ.ν. 2190/1920 και άλλες διατάξεις.- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=43568363-af33-4f55-8e17-a46d01455ede
 - Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της βίας στον αθλητισμό και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=88446976-df6e-4d4b-9ade-a48100cc0b19
 - Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης – Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=89e03b77-5816-4313-a5ee-a47300035379
 - Επείγοντα μέτρα για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=bee4cab7-9a6e-4ee3-9a8f-a48a015a7b65
 - Κύρωση της από 27 Μαρτίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγουσα ρύθμιση για τη βιωσιμότητα της «Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης Α.Ε.» και τις ληξιπρόθεσμες οφειλές» (Α' 35) και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3bd36555-3350-4e84-b457-a46d014776cc
 - Έκδοση διαταγής πληρωμής για αξιώσεις από διοικητική σύμβαση που έχει συναφθεί στο πλαίσιο εμπορικής συναλλαγής και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=2c5c4057-1da6-4b5d-953c-a49100ef17ca

- Τροποποίηση διατάξεων Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fe25498f-3075-4364-b1a6-a4b4015751a4
- Απόφαση και πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία ζητείται η διεξαγωγή δημοψηφίσματος για κρίσιμο εθνικό θέμα σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 2 εδ. α' του Συντάγματος - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4e77ab25-398f-4c22-bab5-a4c4003d7a89
- Μέτρα για την ανακούφιση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), την απλοποίηση της λειτουργίας των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής και συναφή ασφαλιστικά ζητήματα και άλλες διατάξεις - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=424b3333-9056-4684-974f-a4bc01563d2f
- Τροποποίηση διατάξεων Κώδικα Ελληνικής ιθαγένειας - Ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη των Οδηγιών 2011/98/ΕΕ σχετικά με την ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους πολίτες τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος και 2014/36/ΕΕ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=4592efbd-cf8f-4cda-8f38-a4ad01214f85
- Για τη διαπραγμάτευση και σύναψη δανειακής σύμβασης με τον ευρωπαϊκό μηχανισμό σταθερότητας (ESM). - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c2c3edfb-945a-43a3-be6a-a4d1000b27b1
- Επείγουσες ρυθμίσεις για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (Ε.Μ.Σ.). - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b4c01545-e4b2-4fa6-bb44-a4d5013c2f78
- Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4334/2015 (Α' 80) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7d9d5aba-734e-4606-9616-a4dc00122ea0
- Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=432e963c-b6b7-4667-8c35-a4f2002585da
- Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9767523c-9374-46bf-b0a5-a52f01791fb0
- Κύρωση της Σύμβασης Παραχώρησης του αποκλειστικού δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου στοιχήματος επί ιπποδρομιών στην Ελλάδα για περίοδο είκοσι ετών.- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6c333bf2-91dd-47d1-b58f-a536012f4baf
- Αδειοδότηση παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκτομής ελεύθερης λήψης – Ίδρυση συνδεδεμένης με την Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. ανώνυμης εταιρίας για την ανάπτυξη δικτύου επίγειας ψηφιακής ευρυεκτομής – Ρύθμιση θεμάτων Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ. Τ.) – Εθνική Επικοινωνιακή Πολιτική, Οργάνωση της Επικοινωνιακής Διπλωματίας – Σύσταση Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας και Μητρώου Επιχειρήσεων Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης – Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 4070/2012 (Α' 82) και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=8b57b26c-2490-4a56-abb7-a536013f3790
- Για το πλαίσιο ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=f36441f7-0ace-4b3c-9172-a54100b3fbc0
- Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης σχετικά με τη συνεργασία και τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης στην Ελληνική Δημοκρατία. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=eb03ae76-8090-4b4d-bc5e-a53900e60ffd
- Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 «Για την

ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 «Για την προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας» και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=3dca13fa-93f0-44e2-a1ad-a540012b3c29

- Κύρωση του Απολογισμού του Κράτους οικονομικού έτους 2013.- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=9bf5623b-bdba-42b8-9400-a55200f2cf57
- Κύρωση του Ισολογισμού του Κράτους οικονομικού έτους 2013 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=7ed837be-9c26-4393-932d-8e4f06cb60dd
- Κύρωση της τροποποίησης της Ντόχα στο Πρωτόκολλο του Κιότο στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος, που έχει κυρωθεί με το Ν. 3017/2002 (Α' 117). - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=42f10798-b5a2-43ec-85f3-a54b01423281
- Κύρωση της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών-μελών τους αφενός, και της Γεωργίας αφετέρου, μετά του συνημμένου σε αυτήν Πρωτοκόλλου Διόρθωσης. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=0dd43e3c-7661-444e-8b0c-a54600ae018e
- Κύρωση της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών-μελών τους αφενός, και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας αφετέρου, μετά του συνημμένου σε αυτήν Πρωτοκόλλου Διόρθωσης. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=c4f4330e-61f0-490a-90c3-a54600b3db13
- Κύρωση της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών-μελών τους αφενός, και της Ουκρανίας, αφετέρου και του Πρακτικού Διόρθωσης αυτής. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=8a94fea1-7599-4030-ba06-a54600c70709
- Επείγουσες ρυθμίσεις για την εφαρμογή της Συμφωνίας Δημοσιονομικών Στόχων και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις- http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e81cef4d-8f2f-46ac-9b7f-a554000eedd1
- Κύρωση: α) της από 28 Ιουνίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Τραπεζική αργία βραχείας διάρκειας» (Α' 65), β) της από 30 Ιουνίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Τροποποίηση του άρθρου πρώτου της από 28 Ιουνίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Τραπεζική αργία βραχείας διάρκειας»» (Α' 66), γ) της από 14 Ιουλίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Συμπλήρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου της 28ης Ιουνίου 2015 «Τραπεζική αργία βραχείας διάρκειας» (Α' 65), όπως τροποποιήθηκε με την από 30 Ιουνίου 2015 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 66) και ισχύει, αναφορικά με την παράταση διάρκειας τραπεζικής αργίας, ρύθμιση θεμάτων συναλλαγών κατά τη διάρκεια αυτής, περιοριστικών μέτρων, αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής εγγυοδοσιών και πάσης φύσεως παραβολών, καθώς και της παράτασης της λύσης και εκκαθάρισης του ΟΔΙΕ» (Α' 79), δ) της από 18 Ιουλίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσες ρυθμίσεις για τη θέσπιση περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων και τις τροποποιήσεις των νόμων 4063/2012, 4172/2013, 4331/2015 και 4334/2015» (Α' 84), ε) της από 31 Ιουλίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Τροποποιήσεις στις από 28 Ιουνίου 2015, 14 Ιουλίου 2015 και 18 Ιουλίου 2015 Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου και κατεπείγουσες ρυθμίσεις για αξιόγραφα και για την υποστήριξη της διαπραγμάτευσης της Ελληνικής Κυβέρνησης με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (Ε.Μ.Σ.), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.)» (Α' 90), στ) της από 17 Αυγούστου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγουσες Ρυθμίσεις για την Αποκατάσταση των Ζημιών από Ακραία Καιρικά Φαινόμενα στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου» (Α' 97), ζ) της από 19 Αυγούστου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Προσθήκη διάταξης στο ν. 2292/1995 «Οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, διοίκηση και έλεγχος των Ενόπλων Δυνάμεων

- και άλλες διατάξεις»» (Α' 100), η) της από 22 Αυγούστου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγ... - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=70ff23b0-bf1e-46ea-98bd-a54600ae17ea
- Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=b2ffd54c-c955-462a-aec0-a54e014cc682
 - Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2016 - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=acc5aa57-72ee-444d-9b87-a55600d40fc3
 - Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Αυστραλίας για τη ρύθμιση θεμάτων σχετικών με θεωρήσεις εισόδου για την κινητικότητα των νέων (Work and Holiday Visa) - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=6c0acc50-8502-4edb-81c2-a54f00f6f4a3
 - Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, Μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της Συμφωνίας Δημοσιονομικών Στόχων και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=fb46f432-d95d-4e4b-82a8-a56c015b777c
 - Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών, που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος κράτους-μέλους - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a434662e-8d0b-4d2a-9235-a561011a7495
 - Σύμφωνο συμβίωσης, άσκηση δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις. - http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a047bb62-62db-4380-b889-a569016d954f